

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE
FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Česká zemědělská
univerzita v Praze

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2024

Bc. Victoria Zaitseva

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE
FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
KATEDRA PLÁNOVÁNÍ KRAJINY A SÍDEL

**Česká zemědělská
univerzita v Praze**

**NÁVRH REGULAČNÍHO PLÁNU
HISTORICKÉHO JÁDRA BEROUNA
S OHLEDEM NA JEHO PAMÁTKOVÉ
HODNORY**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí práce: Ing. arch. Václav Fanta, Ph.D.

Diplomant: Bc. Victoria Zaitseva

2024

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta životního prostředí

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Victoria Zaitseva

Regionální environmentální správa

Název práce

Návrh regulačního plánu historického jádra Berouna s ohledem na jeho památkové hodnoty

Název anglicky

Design of regulative plan of historical centre of Beroun with respect to its heritage values

Cíle práce

Cílem práce je vytvořit/zpracovat návrh regulačního plánu památkově cenného území ve Středočeském kraji (historické jádro města Beroun) se zaměřením na jeho historické hodnoty.

Součástí řešení bude rozbor stávající památkové ochrany v řešeném území, identifikace a rozbor památkových hodnot řešeného území a návrh kritérií pro další případnou výstavbu a její rozvoj v této lokalitě.

S ohledem na oborové zaměření studentky není požadována podrobnost odpovídající skutečnému regulačnímu plánu. Významnějším cílem je zohlednění památkových hodnot.

V práci není nutné řešit ostatní obvyklé aspekty regulačního plánu (např. dopravu, technickou infrastrukturu apod.).

Metodika

Práce bude mít tyto části:

- 1) zpracování literární rešerše o systému územního plánování v ČR
- 2) zpracování literární rešerše o systému památkové péče a památkové ochrany urbanistických celků v ČR
- 3) stručný přehled historického a urbanistického vývoje řešené lokality
- 4) studium stávající územně-plánovací dokumentace a památkových dokumentů, co tyto dokumenty považují za hodnoty v řešeném území?
- 5) vlastní terénní průzkum lokality, inventarizace (rozbor) významných hodnot v území
- 6) návrh, jak s těmito hodnotami dále zacházet; hrubý návrh regulativů regulačního plánu

Výstupem částí 4, 5 a 6 budou mimo jiné i mapy s vyznačením hodnot/regulativů.

Doporučený rozsah práce

dle Nařízení děkana č. 02/2020 – Metodické pokyny pro zpracování diplomové práce na FŽP

Klíčová slova

urbanismus, památková péče, územní plánování, regulační plán

Doporučené zdroje informací

CÍLEK, Václav a kol. Vstoupit do krajiny: o přírodě a paměti středních Čech. Praha: Dokořán, 2004.
HAUSEROVÁ, M. a POLÁKOVÁ, J. Pomůcka pro používání základních historických map. Praha: Ústav památkové péče FA ČVUT, 2015.
KLÁPŠTĚ, Jan. Proměna českých zemí ve středověku. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2012.
Kuča, Karel – Kučová, Věra – Kibic, Karel. Novostavby v památkově chráněných sídlech. Praha : Národní památkový ústav, ústřední pracoviště, 2004.
Kuča, Karel – Kučová, Věra. Principy památkového urbanismu. Praha : SÚPP, 2000.
KUČA, Karel. *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Libri, 1996. ISBN 80-85983-12-5.
MAIER, Karel; ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE. FAKULTA ARCHITEKTURY. *Územní plánování*. Praha: Vydavatelství ČVUT, 2000. ISBN 80-01-02240-4.
MAIER, Karel. *Udržitelný rozvoj území*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4198-7.
SEMOTANOVÁ, Eva. Historická geografie českých zemí. Praha: Historický ústav AV ČR, 2002. 279 s.

Předběžný termín obhajoby

2023/24 LS – FŽP

Vedoucí práce

Ing. arch. Václav Fanta, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra plánování krajiny a sídel

Elektronicky schváleno dne 20. 2. 2023

prof. Ing. Petr Sklenička, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 20. 2. 2023

prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc.

Děkan

V Praze dne 19. 03. 2024

Obsah

1	Úvod	1
2	Cíle práce	2
3	Metodika.....	3
4	Literární rešerše	5
4.1	System územního plánování v ČR	5
4.1.1	Definice územního plánování	5
4.1.2	Legislativa.....	6
4.1.3	Nový stavební zákon	6
4.1.4	Nástroje územního plánování dle nového stavebního zákona.....	7
4.1.5	Starý stavební zákon.....	9
4.1.6	Nástroje územního plánování dle starého stavebního zákona.....	10
4.1.7	Působnost ve věcech územního plánování a stavebního řadu dle starého stavebního zákona.....	13
4.1.8	Shrnutí.....	13
4.2	System památkové péče a památkové ochrany urbanistických celků v ČR.....	14
4.2.1	Definice a cíle památkové péče	14
4.2.2	Legislativa.....	15
4.2.3	Kulturní památka	17
4.2.4	Památkově chráněná území.....	17
4.2.5	Ochranné památkové pásmo.....	19
4.2.6	Orgány a organizace státní památkové péče.....	20
4.2.7	Světové dědictví	22
4.3	Přehled historického a urbanistického vývoje řešené lokality.....	25
4.3.1	Stručná charakteristika lokality.....	25
4.3.2	Historický a urbanistický vývoj	35
4.3.3	Městské insignie.....	42
5	Praktická část závěrečné práce	43
5.1	Stávající územně-plánovací dokumentace a památkové dokumenty	43
5.1.1	Územně analytické podklady SO ORP Beroun	43
5.1.2	Územní plán města Beroun.....	55
5.1.2.1	Regulativy dle situačního výkresu ÚP Beroun.....	53
5.1.3	Územní studie „MPZ Beroun“	59
5.1.4	Obecně závazné vyhlášky a nařízení města	60

5.1.5	Památkové dokumenty.....	60
5.2	Vlastní terénní průzkum lokality, inventarizace (rozbor) významných hodnot v zájmovém území.....	64
5.2.1	MPZ Beroun	64
5.2.2	Památkově chráněné a evidované významné objekty v MPZ Beroun.....	67
5.2.3	Seznam chráněných památek v MPZ Beroun dle Památkového katalogu NPÚ: Ústřední seznam kulturních památek.....	69
5.2.4	Seznam evidovaných významných objektů v MPZ Beroun dle Památkového katalogu NPÚ: Soupis	73
5.2.5	Památkový urbanismus	73
6	Návrh, jak s těmito hodnotami dále zacházet, hrubý návrh regulativů regulačního plánu.....	108
6.1	Návrh regulačního plánu historického jádra Berouna	108
6.1.1	Obecné podmínky	112
7	Diskuse.....	140
8	Závěr a přínos práce.....	142
9	Literatura.....	143

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou/závěrečnou práci na téma: Návrh regulačního plánu historického jádra Berouna s ohledem na jeho památkové hodnoty vypracovala samostatně a citovala jsem všechny informační zdroje, které jsem v práci použila a které jsem rovněž uvedla na konci práce v seznamu použitých informačních zdrojů. Jsem si vědoma, že na moji diplomovou/závěrečnou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla. Jsem si vědoma, že odevzdáním diplomové/závěrečné práce souhlasím s jejím zveřejněním podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby. Svým podpisem rovněž prohlašuji, že elektronická verze práce je totožná s verzí tištěnou a že s údaji uvedenými v práci bylo nakládáno v souvislosti s GDPR.

V Praze dne 19.3.2024

Bc. Victoria Zaitseva

Poděkování

Tímto chci poděkovat vedoucímu této diplomové práce Ing. arch. Václavu Fantovi, Ph.D. za nasměrování, užitečné rady, postřehy, připomínky a doporučení, a především za podporu při zpracování tohoto tématu. Mé speciální poděkování patří taktéž zaměstnancům Národního památkového ústavu, územní odborné pracoviště středních Čech v Praze, a to především Ing. Markétě Lindauerové, odbor péče o památkový fond, oddělení garantů území a panu Jiřímu Marounkovi, odbor evidence, dokumentace a IS, oddělení evidence nemovitých památek a IS, za odbornou pomoc a vstřícnost při poskytování konzultací nehledě na vlastní obrovskou vytíženost – velmi si toho vážím. Dále chci zmínit Ing. Arch. Jitku Brychtovou, odbor péče o památkový fond, oddělení garantů území Národního památkového ústavu, územní odborné pracoviště středních Čech v Praze a zaměstnankyně Městského úřadu Beroun paní Zuzanu Holečkovou a Ing. Evu Novotnou, odbor územního plánování a regionálního rozvoje za jejich čas a ochotu při poskytnutí požadovaných informací vztahujících se k řešenému území a zodpovězení dotazů vznesených v souvislosti se zpracováním tématu diplomové práce.

Abstrakt

Tato práce se zabývá tématem územní ochrany řešeného památkově chráněného území, MPZ Beroun města Beroun ve Středočeském kraji, s důrazem na ochranu historických hodnot v tomto území s pomocí nástrojů územního plánování, a to regulačního plánu jakožto nástroje pro lokální ochranu vybraného území v drobnějším měřítku a detailech, jež nejsou předmětem řešení územního plánu města Beroun. Cílem práce je zpracování návrhu regulačního plánu historického jádra města Beroun a navržení regulativů pro jednotlivé typy zástavby MPZ Beroun.

V první části této práce byla zpracována literární rešerše nahlížející do systému územního plánování a památkové péče v České republice na základě platné legislativy, platné územní dokumentace města Beroun a dostupných památkových dokumentů vztahujících se k řešené lokalitě. V druhé část práce bylo zpracováno památkové vyhodnocení vymezeného území na základě terénního průzkumu, provedené inventarizace a rozboru staveb, dále s použitím příslušných metodik a SHP Beroun z roku 1969, výsledkem čehož je souhrnná tabulka obsahující krátký popis hodnocených objektů nacházejících se na vymezeném území, mapový výstup znázorňující lokalizaci jednotlivých objektů zařazených do příslušných kategorií dle uvedených metodik a návrh regulativů pro jednotlivé typy staveb a jejich souborů.

Klíčová slova:

územní plánování, památková péče, MPZ

Abstract

This work deals with the topics of territorial protection of the planned heritage-protected area, urban heritage zone, Beroun of the town of Beroun in the Central Bohemian region, with an emphasis on the protection of historical values in this area. With the help of land management tools (namely the regulatory plan), we aim to protect the local selected area on a smaller scale, an area for which the details for

the territorial plan of the city of Beroun we're overlooked. The objective of the work is to draft a regulative plan for the historic core of the city of Beroun, and to design regulators for individual types of development of urban heritage zone of Beroun.

In the first part of this work, a literature search was prepared looking into the systems of spatial planning and monument care in the Czech Republic, on the basis of valid legislation (valid territorial documentation of the town of Beroun and available monument documents related to the addressed locality). In the second part of the work, using relative methods, a heritage assessment of the demarcated area was processed based on a field surveys, and the archtektural historical survey of Beroun from 1969; the result of which is a summary table containing a short description of the assessed objects located in the demarcated area (a map output showing the location of individual objects classified into the relevant categories according to the mentioned methods and draft regulations for individual types of buildings and their assets).

Keywords:

territorial planning, heritage preservation, urban heritage zone

1 Úvod

Ochrana památek... Památková hodnota... Co se vybaví při těchto slovních spojeních jako první? Co je památka a jak ji lze chránit čili co je předmětem ochrany a jaký je způsob její ochrany? A proč je vůbec nutno památky chránit?

Téma této práce, jak je patrné již z jejího názvu Návrh regulačního plánu historického jádra Berouna s ohledem na jeho památkové hodnoty se nachází na pomyslném pomezí oblastí územního plánování a státní památkové péče a tato práce se pokouší nahlédnout do problematiky ochrany památek v České republice jednak z hlediska státní památkové péče a na základě platné legislativy, tj. zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (památkový zákon) a jeho prováděcí vyhlášky č. 66/1988, jednak z hlediska územního plánování a na základě platné legislativy, tj. zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) a jeho prováděcích vyhlášek, zejména novelizované (vyhláškou č. 13/2028 Sb.) vyhlášky č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a evidenci územně plánovací činnosti, ve znění vyhlášky č. 458/2012 Sb.

Historické jádro města Beroun nacházejícího se ve Středočeském kraji, bylo prohlášeno za městskou památkovou zónu Beroun (MPZ Beroun), rejst. č. ÚSKP 2114 – Beroun, katalogové číslo 1000084414, vyhláškou MK ČR č. 476/1992 Sb. ze dne 10.9.1992 o prohlášení území historických jader vybraných měst za památkové zóny (NPÚ). Tato vyhláška vymezuje hranice MPZ Beroun, památkově plošně chráněného území. MPZ Beroun byla vyhlášena výše uvedeným právním aktem společně s několika desítkami dalších území historických jader měst, znění vyhlášky je velice obecné, v dokumentu není jednoznačně definován předmět ochrany ani způsob ochrany, proto aplikace v praxi vyvolává mnohdy nejasnosti a nejednotnosti v postupech.

Zároveň na území MPZ Beroun se nachází celkem 14 kulturních památek, zapsaných v Ústředním seznamu kulturních památek ČR dle veřejně přístupného Památkového katalogu NPÚ, památkově chráněných nezávisle na plošné ochraně MPZ Beroun. V případě jednotlivých kulturních památek je právním aktem vzniku ochrany těchto památek bezprostředně zápis objektu, souboru nebo areálu do státního seznamu kulturních památek NPÚ.

V návaznosti na územní ochranu řešené lokality, MPZ Beroun nemá speciálně pro toto území stanoveny regulativy, pomocí kterých lze taktéž zajistit cílenou ochranu

jednotlivých staveb nebo typů zástavby v historickém jádru a památkových hodnot historického jádra. Pro MPZ Beroun platí územně-plánovací dokumentace uvedená na oficiálních stránkách města Beroun v sekci Územní plánování, a to především Územně analytické podklady SO ORP Beroun, Územní plán města Beroun a Územní studie veřejného prostranství MPZ Beroun.

V ÚAP SO ORP Beroun jsou uvedeny sledované jevy jako č. 5a památkové rezervace a památkové zóny a jejich ochranná pásma (MPZ Beroun), sledovaný jev č. 8a nemovitě národní kulturní památky a nemovitě kulturní památky a jejich ochranná pásma (jednotlivé chráněné památky na území MPZ Beroun) a například, sledovaný jev č. 16 území s archeologickými nálezy. Tyto jevy jsou zohledněny i v příslušné mapě jako hodnoty území, zároveň tyto hodnoty jsou uvedeny i jako limity rozvoje tohoto území.

Územním plánem města Beroun, dle základního členění, je sice území MPZ Beroun zařazeno mezi území stabilizovaná, a dle kap. f ÚP Beroun se řeší prostorové uspořádání ploch se smíšeným využitím centra města označených kódem SC, uvedené prostorové regulativy jsou však velice obecné a platí pro území celé MPZ Beroun. Chybí jasná koncepce územní ochrany tohoto celku v centru města, s regulativy reflektujícími hodnotu zástavby v historickém jádru města a odstupňovanými podle této hodnoty. Z toho vyplývá, že je zde nutná ochrana v menším měřítku a souvislostech, více zaměřena na podrobnosti v řešeném území, což nelze zajistit územním plánem, který dle § 43 zákona č. 183/2006 Sb. se pořizuje a vydává pro celé území obce. Vhodným nástrojem pro takovou ochranu přesně vymezeného území se jeví regulační plán, jeden z nástrojů územního plánování dle výše zmíněného stavebního zákona, jenž dle § 61 téhož zákona stanoví mimo jiné podmínky pro ochranu hodnot a charakteru území a taktéž řeší umístění staveb a jejich prostorové uspořádání.

Vzhledem k výše uvedenému tato diplomová práce řeší možnost územní ochrany historického jádra města Beroun pomocí regulačního plánu a předkládá návrh odstupňování regulativů dle památkové a historické hodnoty zástavby v řešeném území.

2 Cíle práce

Tato závěrečná práce je zaměřena na jednu z mnoha památkově cenných lokalit nacházejících se na území Středočeského kraje – město Beroun, zejména jeho historické jádro vyhlášené za městskou památkovou zónu. Cílem této práce je

zpracování návrhu regulačního plánu památkově cenné lokality města Beroun, přičemž důraz je kladen na historické hodnoty řešeného území. Z toho vychází návrh kritérií pro další případnou výstavbu a rozvoj této městské části Berouna se zřetelem na zachování památkových hodnot jeho historického jádra. Pro komplexnější uchopení problematiky byly stanoveny jednotlivé dílčí cíle, a to

- zpracování literární rešerše k tematice územního plánování
- zpracování literární rešerše k tematice památkové péče
- zpracování stručného přehledu historického a urbanistického vývoje řešené lokality
- identifikace a inventarizace památkových hodnot v tomto území dle odborných metodik a vlastního terénního průzkumu
- zpracování rozboru stávající památkové ochrany v řešeném území
- návrh regulativů regulačního plánu

Při zpracování výše uvedených jednotlivých dílčích cílů se vycházelo z dostupných zdrojů informace a platné legislativy.

S ohledem na vlastní oborové zaměření byl zpracován hrubý návrh regulativů regulačního plánu, tudíž vytvoření návrhu nekladlo za cíl podrobné řešení zájmového území odpovídající skutečnému regulačnímu plánu a ostatní obvyklé aspekty regulačního plánu jako doprava, technická infrastruktura apod., nejsou součástí zpracování předmětného návrhu. Primárním předmětem této práce je zpracování návrhu územní ochrany hodnot v řešeném území s důrazem na hodnoty kulturní.

Očekávaným přínosem této práce by mělo být zhodnocení/posouzení stávající ochrany městské památkové zóny Beroun se všemi aktuálně chráněnými prvky ze strany státní památkové péče a zpracování návrhu regulačního plánu historického jádra města Beroun pro další zacházení s těmito hodnotami v případě nové výstavby, přestavby nebo jiných stavebních úprav stávajících objektů a rozvoj této lokality.

3 Metodika

Pro ucelenější/komplexnější pohled na danou problematiku bylo zvoleno zpracování vybraného téma závěrečné práce ve dvou základních blocích, a to zpracování literární rešerše a zpracování praktické části.

Literární rešerše byla rozdělena na další kapitoly (do dalších kapitol):

1) zpracování literární rešerše o systému územního plánování v ČR na základě platné legislativy, především zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), jeho prováděcími vyhláškami, zejména vyhláškou č. 13/2018 Sb., kterou se mění vyhláška č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti, ve znění vyhlášky č. 458/2012 Sb., a s použitím odborných zdrojů;

2) zpracování literární rešerše o systému památkové péče a památkové ochrany urbanistických celků v ČR na základě platné legislativy, zejména zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči a jeho prováděcí vyhlášky č. 66/1988 Sb. a s použitím odborných zdrojů;

3) stručný přehled historického a urbanistického vývoje řešené lokality s použitím odborných zdrojů.

Praktická část práce obsahuje:

4) studium stávající územně-plánovací dokumentace a památkových dokumentů s cílem zjistit a zhodnotit, co tyto dokumenty považují za hodnoty v řešeném území;

5) vlastní terénní průzkum lokality, inventarizace (rozbor) významných hodnot v zájmovém území; osobní konzultace na NPÚ a MÚ Beroun; zpracování vlastní mapy památkového hodnocení na základě výše uvedeného, s použitím SHP Beroun z roku 1969 a dle následujících příslušných metodik:

- KUČA, KUČOVÁ. Principy památkového urbanismu 2000;
- KUČA, KUČOVÁ. Metodika identifikace a klasifikace území s urbanistickými hodnotami 2015;
- KUČA, KUČOVÁ. Metodika klasifikace staveb podle památkové hodnoty 2015;
- KUČA, KUČOVÁ, KIBIC. Novostavby v památkově chráněných sídlech 2004;
- Standard sledovaných jevů pro územně analytické podklady obcí. Ministerstvo pro místní rozvoj 2019;
- Principy a zásady urbanistické kompozice v příkladech. Ministerstvo pro místní rozvoj 2015;

- Připomínky k materiálu Asociace urbanismu a územního plánování. Urbanistická koncepce a kompozice v územním plánu. Ústav územního rozvoje 2014;
- Veřejná prostranství aneb jak udělat veřejný prostor dobře. Implementace Politiky architektury a stavební kultury ČR. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Ústav územního rozvoje 2019;
- Zadání regulačního plánu z podnětu nenahrazujícího územní rozhodnutí. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Ústav územního rozvoje 2024.

6) návrh, jak s těmito hodnotami dále zacházet; hrubý návrh regulativů regulačního plánu.

Výstupem částí 4, 5 a 6 jsou mimo jiné i mapy s vyznačením hodnot/regulativů.

Návrh vzhledu mapových výstupů byl nejdříve zpracován ručně a následně v prostředí GIS převeden do výsledné podoby.

4 Literární rešerše

4.1 Systém územního plánování v ČR

4.1.1 Definice územního plánování

Pod pojmem územního plánování lze obecně rozumět trvalou, soustavou a komplexní činnost systému orgánů územního plánování a stavebních úřadů (Tunka, 2003), jejichž pomocí se řeší zejména funkční využití území a zásady jeho prostorového uspořádání s cílem vytváření předpokladů pro výstavbu a udržitelný rozvoj území s důrazem na snahu o udržování vyváženého vztahu mezi příznivým životním prostředím, hospodářským rozvojem a soudržností společenství obyvatel za účelem dosažení obecně prospěšného souladu veřejných a soukromých zájmů na rozvoji území, ochrany a rozvoji přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví ve veřejném zájmu (zákon č. 183/2006 Sb., § 18, odst. 1, 2 a 4).

Maier (2000) definuje pojem územního plánování jako specifický druh plánování se zaměřením především na využití území z hlediska změny hmotného prostředí, přičemž zdůrazňuje skutečnost vzájemné provázanosti hmotných složek s ekonomickými a společenskými aspekty prováděných změn, kterou nelze v tomto procesu opomíjet.

Další z mnoha definic územního plánování nám výstižně říká, že se jedná o soustavu „pravidel, metod a nástrojů, které zajišťují postupné, často dlouhodobé naplňování dohodnutých cílů urbanistické, krajinářské a architektonické tvorby“ (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (dále MMR) 2015).

Maier (2000) taktéž dále uvádí, že územní plánování jakožto specifická činnost má obecně též několik specifických rysů, mezi něž patří především skutečnost, že tento druh plánování vstupuje do vztahů mezi různými zájmovými skupinami, jimiž jsou, např., vlastníci nemovitostí, podnikatelé apod., jak již bylo uvedeno výše, časový rámec rozhodnutí realizovaných v územním plánování s cílem vývoje dotčeného území, má dlouhodobý dosah a nakonec je zmiňován jistý, byť nepřímý vliv územního plánování na procesy probíhající mimo řešený prostor a čas, s čímž je nutno počítat v procesu územního plánování, a to z toho důvodu, že území a plánování jako takové nikdy nelze považovat za zcela uzavřený systém.

4.1.2 Legislativa

Územní plánování se v České republice týká všech územních úrovní, a to národní, regionální i místní (Maier at al. 2012) a řídí se zákonem č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), účinným od 1. 1. 2007, který byl v průběhu své platnosti několikrát novelizován (MMR, Ústav územního rozvoje 2021).

4.1.3 Nový stavební zákon

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), dále též starý stavební zákon, včetně jeho prováděcích právních předpisů, ve znění do 31. 12. 2023 byl zrušen ke dni 1. 1. 2024, kdy nabyl plnou účinnost nový stavební zákon č. 283/2021 Sb., ve znění pozdějších předpisů, tj. zákona č. 195/2022 Sb., který vložением § 334a do zákona č. 283/2021 Sb. de facto zakotvil postupný náběh nového stavebního zákona do praxe zavedením pojmu přechodného období, a zákona č. 152/2023 Sb., který stanoví účinnost přechodných ustanovení nového stavebního zákona na 1. 1. 2024 místo původně stanovené

účinnosti nového stavebního zákona od 1. 7. 2023 (Mácha 2023), dále též nový stavební zákon.

Dle § 334a odst. 1 nového stavebního zákona se přechodným obdobím v oblasti územního plánování a povolování staveb rozumí období od 1. 1. 2024 do 30. 6. 2024, kdy se postupuje podle starého stavebního zákona (č. 183/2006 Sb., včetně jeho prováděcích právních předpisů, ve znění do 31. 12. 2023), v odst. 2 a 3 § 334a se stanoví principy použitelnosti nového stavebního zákona pro oblast územního plánování a povolování staveb (Mácha 2023).

Použitelnost NStZ, StZ a zákona o jednotném environmentálním stanovisku:		
Postup	Právní úprava	
	období do 31. 12. 2023	přechodné období od 1. 1. do 30. 6. 2024
Územní plánování	StZ ve znění do 31. 12. 2023	StZ ve znění do 31. 12. 2023
Povolení vyhrazené stavby (příloha č. 3 k NStZ), staveb s ní souvisejících nebo staveb tvořících s ní soubor staveb	StZ ve znění do 31. 12. 2023	StZ – § 96b NStZ – část I, II, IV, V, VI s výjimkou § 172, 173, § 185 odst. 3 písm. c), VIII, IX, X, XI, XII Zákon č. 148/2023 Sb., o jednotném environmentálním stanovisku (zde)
Povolení jiných staveb	StZ ve znění do 31. 12. 2023	StZ ve znění do 31. 12. 2023

Obr. 1. Schéma použitelnosti nového stavebního zákona (NStZ) a starého stavebního zákona (StZ). Zdroj: www.sagit.cz

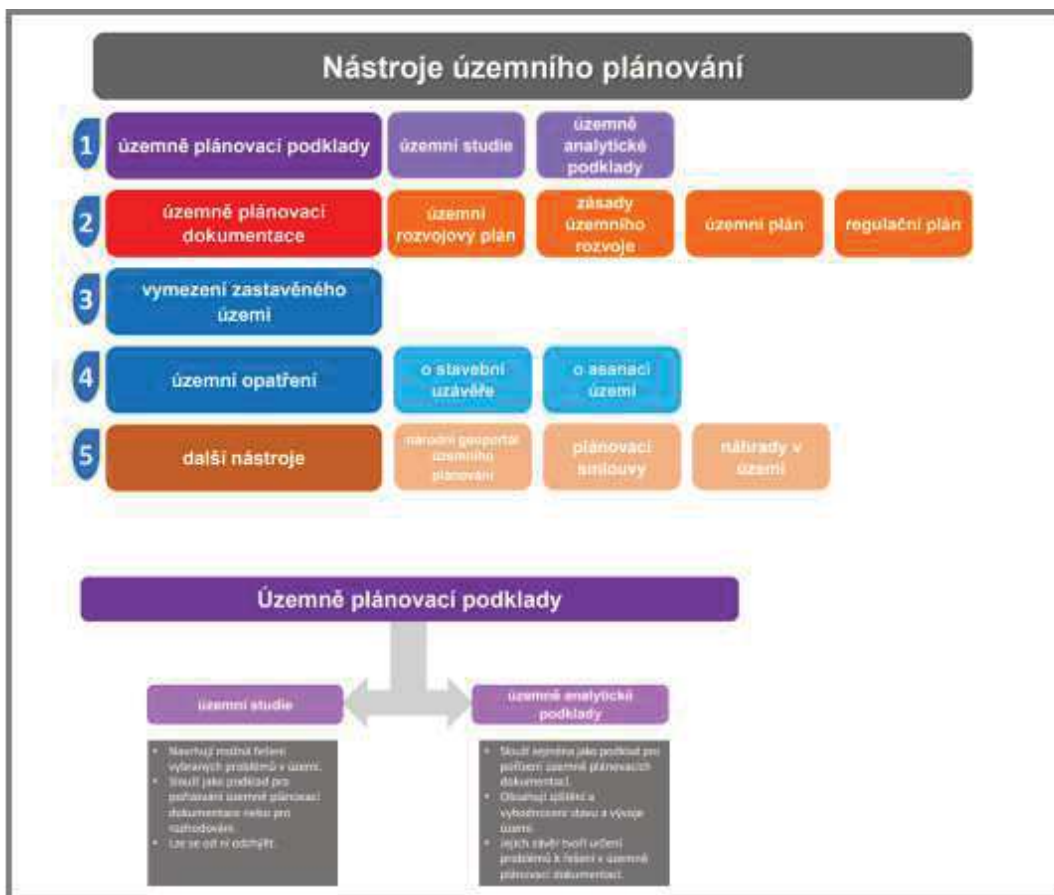
V souvislosti s posunem účinnosti nového stavebního zákona Storzer (2022) zmiňuje, že to může ve skutečnosti znamenat řadu komplikací a problémů v praxi z důvodu existence dvou modelů povolování.

Obecně lze konstatovat, že i přesto, že bylo nutno provést zásadní změnu stávající stavební legislativy, již v srpnu 2023 bylo zřejmé, že státní správa nevznikne v původně naplánované podobě a očekávané pravidlo jeden úřad – jedno řízení - jedno razítko realizováno nebude, tudíž nelze předpokládat, že nový předpis ve výsledném znění zásadně zrychlí a zefektivní proces povolování staveb, což bylo kladeno za hlavní cíl tohoto předpisu (Storzer 2023).

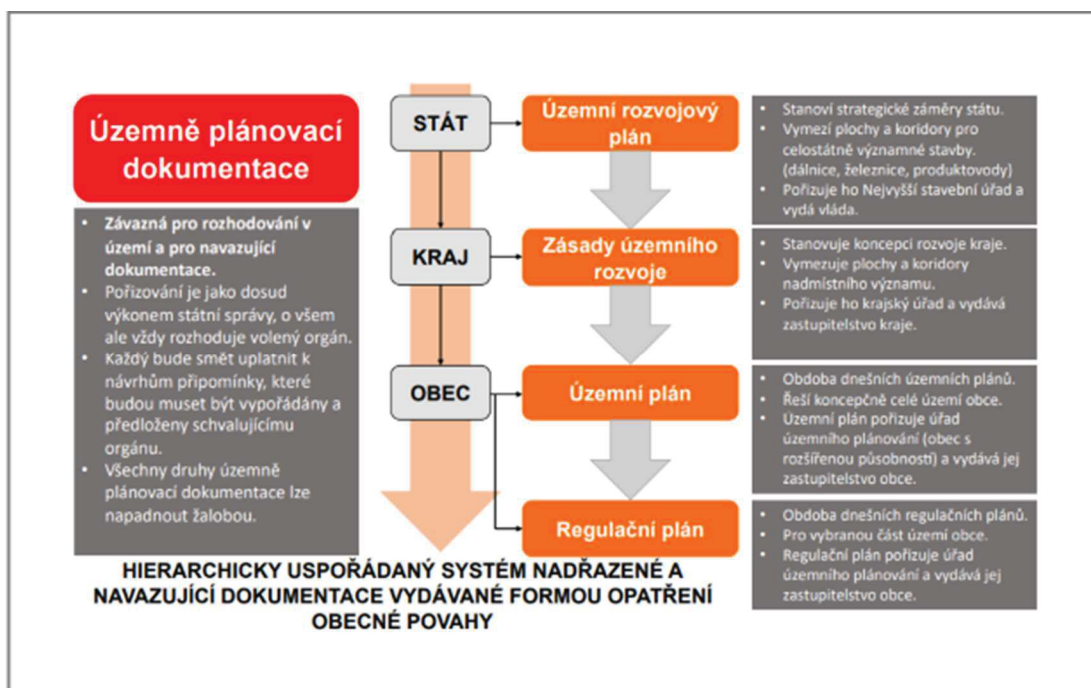
4.1.4 Nástroje územního plánování dle nového stavebního zákona

Zákon č. 283/2021 Sb. (nový stavební zákon) uvádí jistou změnu, co se týká nástrojů územního plánování oproti nástrojům uvedeným v zákoně č. 183/2006 Sb., včetně jeho prováděcích právních předpisů, ve znění do 31. 12. 2023 (starý

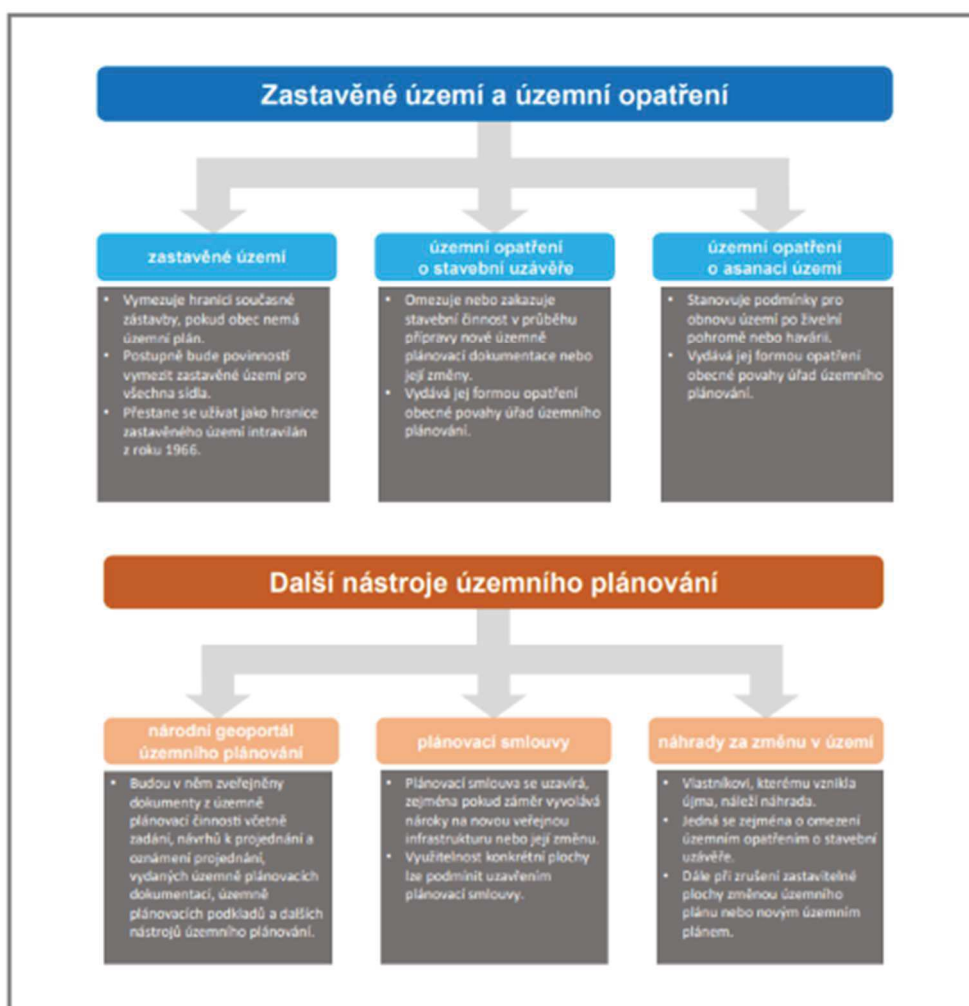
stavební zákon), jež jsou uvedeny v textu níže. Pro názornost je uvedeno na následujících obrázcích.

Obr. 2. Nástroje územního plánování dle nového stavebního zákona. Zdroj: www.mmr.cz (Dostálová 2021)

Obr. 3. Nový stavební zákon. Zdroj: www.mmr.cz (Dostálová 2021)

Obr. 4. Nový stavební zákon. Zdroj: www.mmr.cz (Dostálová 2021)

4.1.5 Starý stavební zákon

Protože tato závěrečná práce se zpracovávala v době platnosti starého stavebního zákona s přesahem do přechodného období podle § 334a odst. 1 nového stavebního zákona, kdy budou platit přechodná ustanovení (viz podkapitola 1.2.1. Nový stavební zákon), z výše uvedeného plyne, že v této závěrečné práci v souvislosti s územním plánováním nejvíce se zmiňuje zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, tj. starý stavební zákon.

V otázkách územního plánování tento zákon (mimo jiné) upravuje především „cíle a úkoly územního plánování, soustavu orgánů územního plánování, nástroje územního plánování, vyhodnocování vlivů na udržitelný rozvoj území, rozhodování v území, možnosti sloučení postupů podle tohoto zákona s postupy posuzování vlivů záměrů na životní prostředí, podmínky pro výstavbu, rozvoj území a pro přípravu

veřejné infrastruktury, evidenci územně plánovací činnosti a kvalifikační požadavky pro územně plánovací činnost“ (zákon č. 183/2006 Sb., § 1, odst. 1).

Problematice územního plánování jako takovému je ve starém stavebním zákoně věnována část třetí, jež obsahuje hlavu I až III, kde jsou v § 18 zakotveny cíle a v § 19 úkoly územního plánování, prostřednictvím nichž lze lépe zajišťovat naplnění/realizaci těchto cílů (viz výše). Mezi úkoly územního plánování lze zmínit jen některé, a to prioritní zjištění a posouzení stavu území a jeho hodnot (přírodních, kulturních a civilizačních) a určování koncepcí rozvoje území, včetně urbanismu (tj. s ohledem na výše zmíněné hodnoty a charakter území); dále je to posuzování potřeby změn v území, zjišťování veřejného zájmu a podmínek pro provedení změn v území, určování urbanistických, architektonických a estetických požadavků na využívání území, snaha o vytvoření v území podmínek pro snižování nebezpečí ekologických a přírodních katastrof, zajištění nutných asanačních, rekonstrukčních a rekultivačních zásahů do území v důsledku hospodářských změn a mnoho dalších (zákon č. 183/2006 Sb., § 19, odst. 1, písm. a) – e), g), m)).

Při hledání vhodného řešení využití a uspořádání území je nutno uvažovat o vhodnosti či nevhodnosti lokality pro konkrétní účelné využití, které ve výsledku znamená i celkovou atraktivitu území, proto je nutno brát v potaz několik faktorů, které mají vliv na realizaci zvoleného nebo uvažovaného řešení, a těmi jsou přírodní podmínky, sociální a ekonomické podmínky, tj. ekonomický profil, stupeň rozvoje, kvalifikace obyvatel apod., a nakonec i plánovací (v užším smyslu) podmínky, tj. veřejný zájem, promítnutý do limitů, regulativ a územního rozhodnutí (Maier 2000).

Stavební zákon v § 19a uvádí kritéria, podle nichž se určuje charakter území. Jedná se především o funkční využití tohoto území, strukturu a typ zástavby, uspořádání veřejných prostranství, další prvky prostorového uspořádání a urbanistické, architektonické, estetické, kulturní a přírodní hodnoty území, „včetně jejich vzájemných vztahů a vazeb, a to především vymezením v územně plánovací dokumentaci“.

4.1.6 Nástroje územního plánování dle starého stavebního zákona

Pro dosahování vytyčených cílů a plnění příslušných úkolů stavební zákon definuje nástroje územního plánování, které jsou uvedeny v hlavě III, k nimž patří zejména územně plánovací podklady (ÚPP), politika územního rozvoje (PÚR), územně plánovací dokumentace (ÚPD), územní rozhodnutí, územní řízení, územní souhlas, územní opatření o stavební uzávěře a územní opatření o asanaci území, úprava

vztahů v území (zákon č. 183/2006 Sb., § 25 - 30, § 31 - 35, § 35a - 74, § 76- 83, § 84 - 95, § 96 - 96b, § 97 - 100, § 101 - 102), přičemž míra právní závažnosti, samotný proces pořizování uvedených nástrojů územního plánování a spoluúčast správních orgánů a občanů na jejich vytváření se liší (Tunka 2003).

Územně plánovací podklady (ÚPP) dále zahrnují územně analytické podklady (ÚAP), které zjišťují a vyhodnocují stav a vývoj území a územní studie, které ověřují možnosti a podmínky změn v území a rovněž slouží jako podklad k pořizování politiky územního rozvoje (PÚR), územně plánovací dokumentace (ÚPD), jejich změně a pro rozhodování v území (zákon č. 183/2006 Sb., § 25).

Územně plánovací dokumentaci (ÚPD) lze rozdělit na územní rozvojový plán, který se pořizuje pro celé území republiky, vydává se formou opatření obecné povahy a je závazný pro pořizování a vydávání zásad územního rozvoje (ZÚR), územních plánů, regulačních plánů a pro rozhodování v území (zákon č. 183/2006 Sb., § 35a, odst. 2 - 3), zásady územního rozvoje (ZÚR), které „stanoví zejména základní požadavky na účelné a hospodárné uspořádání území kraje, vymezí plochy nebo koridory nadmístního významu a stanoví požadavky na jejich využití, zejména plochy nebo koridory pro veřejně prospěšné stavby, veřejně prospěšná opatření, stanoví kritéria pro rozhodování o možných variantách nebo alternativách změn v jejich využití“, pořizují se pro celé území kraje, vydávají se formou opatření obecné povahy podle správního řádu a jsou závazné pro pořizování a vydávání územních plánů, regulačních plánů a pro rozhodování v území (zákon č. 183/2006 Sb., § 36, odst. 1, 4 - 5), územní plán, který stanoví základní koncepci rozvoje území obce, ochrany jeho hodnot, urbanistickou koncepci, uspořádání krajiny a koncepci veřejné infrastruktury, pořizuje se a vydává pro celé území obce, celé území hlavního města Prahy, případně pro celé území vojenského újezdu, je závazný pro pořízení a vydání regulačního plánu zastupitelstvem obce, pro rozhodování v území, především pro vydávání územních rozhodnutí (zákon č. 183/2006 Sb., § 43, odst. 1, 4 – 5), regulační plán, který „v řešené ploše stanoví podrobné podmínky pro využití pozemků, pro umístění a prostorové uspořádání staveb, pro ochranu hodnot a charakteru území a pro vytváření příznivého životního prostředí“ a je závazný pro rozhodování v území, regulační plán vydaný krajem je závazný pro územní plány a regulační plány vydávané obcemi (zákon č. 183/2006 Sb., § 61, odst. 1 – 2).

Dle § 43, odst. 3 zákona č. 183/2006 Sb. „Územní plán v souvislostech a podrobnostech území obce zpřesňuje a rozvíjí cíle a úkoly územního plánování v souladu se zásadami územního rozvoje, s politikou územního rozvoje a s územním

rozvojovým plánem. Územní plán ani vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území nesmí obsahovat podrobnosti náležející svým obsahem regulačnímu plánu nebo územním rozhodnutím, pokud zastupitelstvo obce v rozhodnutí o pořízení nebo v zadání územního plánu nestanoví, že bude pořízen územní plán nebo jeho vymezená část s prvky regulačního plánu; tato skutečnost musí být v rozhodnutí zastupitelstva výslovně uvedena“, z čehož vyplývá, že územní plán s prvky regulačního plánu je specifickým druhem územního plánu, vybrané části kterého jsou pořizovány v podrobnostech příslušných pro obsah regulačního plánu. V praxi to znamená, že pořízením takového územního plánu se řeší otázka zpracování samostatného regulačního plánu pro tyto vybrané části. Prvky regulačního plánu lze zpracovat do územního plánu i formou změny platného územního plánu, proto není nutné pořizovat nový územní plán.

V souvislosti s výše uvedenými nástroji územního plánování je nutno zmínit ještě jeden důležitý úkol územního plánování, a tím je také „posouzení vlivů politiky územního rozvoje, územního rozvojového plánu, zásad územního rozvoje nebo územního plánu na udržitelný rozvoj území (§ 18 odst. 1)“, výsledkem čehož je i vyhodnocení vlivů na životní prostředí (zákon č. 183/2006 Sb., § 19, odst. 2).

Územně analytické podklady (ÚAP), již zmíněné výše, jsou povinným podkladem pro zpracování územně plánovací dokumentace (ÚPD) a mají zásadní význam pro obor památkové péče, protože napomáhají začlenit kulturní hodnoty v území do procesu územního plánování (Kuča, Kučová 2015). Příloha č. 1 k vyhlášce č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti, ve znění vyhlášky č. 13/2028 Sb., obsahuje v částech A a B seznam sledovaných jevů ÚAP, jedním z nichž je i sledovaný jev č. 11 urbanistické a krajinné hodnoty. Zařazení tohoto sledovaného jevu ÚAP do seznamu sledovaných jevů ÚAP podle stavebního zákona poskytuje možnost sjednocení ochrany urbanistických hodnot jak prostřednictvím nástrojů územního plánování, tak i pomocí orgánů památkové péče (Kuča, Kučová 2015).

Novelizovaná vyhláška č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti, ve znění vyhlášky č. 13/2018 Sb., předmětem jejíž úpravy jsou náležitosti obsahu územně analytických podkladů (ÚAP), obsahu územně plánovací dokumentace (ÚPD), včetně náležitostí dokladů spojených s jejich pořizováním, vyhodnocením vlivů na udržitelný rozvoj území a aktualizací územně plánovací dokumentace (ÚPD), a podkladů pro evidenci územně plánovací činnosti a dále taktéž

podrobnosti jednotného standardu územně plánovací dokumentace, pro obsah zadání územního plánu stanoví v Příloze č. 6 písm. a) požadavky na základní koncepci rozvoje území obce, mezi něž patří především požadavky na urbanistickou koncepci, koncepci veřejné infrastruktury a koncepci uspořádání krajiny (Maier et al. 2012).

Příloha č. 9 odst. 1 písm. c) stejné vyhlášky stanoví v obsahu zadání regulačního plánu požadavky na umístění a prostorové uspořádání staveb. Příloha č. 11 odst. 2 písm. b) stejného dokumentu upřesňuje „podmínky pro umístění a prostorové řešení staveb, které nejsou zahrnuty do staveb veřejné infrastruktury, včetně urbanistických a architektonických podmínek pro zpracování projektové dokumentace a podmínek ochrany krajinného rázu (například uliční a stavební čáry, vzdálenost stavby od hranic pozemků a sousedních staveb, půdorysnou velikost stavby, nejsou-li vyjádřeny kótami v grafické části, podlažnost, výšku, objem a tvar stavby, základní údaje o kapacitě stavby, určení částí pozemku, které mohou být zastavěny, zastavitelnost pozemku dalšími stavbami)“.

V souvislosti s regulačním plánem Maier et al. (2012) uvádí, že vzhledem ke vztahování „regulační intenzity na jednotlivé pozemky“ regulační plán jako nástroj územního plánování disponuje možností mnohem detailnější regulace jednotlivých pozemků oproti územnímu plánu.

4.1.7 Působnost ve věcech územního plánování a stavebního řadu dle starého stavebního zákona

Působnost ve věcech územního plánování a stavebního řadu je upravena v hlavě II zákona č. 183/2006 Sb., § 5–17, kde jsou uvedeny orgány státní správy příslušné k výkonu působnosti ve věcech územního plánování dle tohoto zákona a v jednotlivých paragrafech jsou upřesněny činnosti spojené s výkonem této působnosti. K těmto orgánům patří orgány obcí a krajů, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (MMR) a na území vojenských újezdů Ministerstvo obrany, přičemž orgány obcí a krajů vykonávají přenesenou působnost ve věcech územního plánování dle stavebního zákona, pokud zákon nestanoví, že o této věci rozhoduje zastupitelstvo obce nebo kraje (§ 5, odst. 1–2).

4.1.8 Shrnutí

Jak již bylo uvedeno výše, územní plánování jakožto specifický druh plánování má za cíl zajistit účelné/funkční změny v území s nalezením jistého kompromisu mezi

vývojem území a ochranou krajiny a životního prostředí v řešeném území obecně v důsledku tohoto vývoje tak, aby současným generacím byl zajištěn důstojný život v dobrých podmínkách, ale zároveň budoucí generace nebyly těmito změnami v území nijak poškozeny.

Z toho vyplývá závazek územního plánování chránit krajinu a hospodárně přistupovat k využívání dotčeného území, k čemuž je nutno respektovat jak přírodní podmínky území, tak i sociální a ekonomické faktory.

4.2 Systém památkové péče a památkové ochrany urbanistických celků v ČR

4.2.1 Definice a cíle památkové péče

Obecně pod pojmem památková péče lze rozumět širokou škálu činností majících za cíl zejména poznávání, zahrnující průzkum a identifikaci, ochranu, uchovávání a obnovu památkových hodnot hmotného kulturního dědictví (Kuča, Kučová 2000).

Památková ochrana má v České republice dlouhou historii a tradici – počátky památkové péče o historická jádra měst v Československu sahají do roku 1950 (Kuča, Kučová 2000). Později, v letech 1972-1973 byla zpracována památková kategorizace 924 historických měst České republiky, schválená v roce 1984. Tato kategorizace počítala s celkem 40 městskými památkovými rezervacemi (MPR) a 160 městskými památkovými zónami (MPZ), přičemž kategorie MPZ byla zakotvena legislativně o něco později, a to v zákonu č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči (Kuča, Kučová 2000).

V 90. letech byla památková ochrana rozšířena na větší počet památkových ochranných pásem rezervací a zón. Do památkové péče byla taktéž zahrnuta ochranná pásma souborů památek vybraných historických jader, která nejsou chráněna plošně. Dalším milníkem v historii památkové ochrany v České republice se stál rok 1996, kdy bylo prohlášeno prvních 17 krajinných památkových zón (KPZ).

V rámci ochrany těchto KPZ jsou památkově chráněna i sídla nacházející se na území těchto KPZ (Kuča, Kučová 2000).

4.2.2 Legislativa

„Péče o kulturní dědictví je včetně péče o památky veřejným zájmem“ (Národní památkový ústav (dále NPÚ), proto je nutno tuto péči právně ošetřit a zajistit její vymahatelnost (NPÚ 2023).

Ustanovení článku 35 Ústavní listiny základních práv a svobod říká, že při „výkonu svých práv nikdo nesmí ohrožovat ani poškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem“.

V České republice ve věcech památkové péče existuje dvoustupňový proces rozhodování:

- stupeň – posouzení NPÚ, tj. odborných památkářů, vydávaných formou písemných odborných vyjádření, slouží jako podklad pro výkon příslušných orgánů státní správy, nemá rozhodovací moc.
- stupeň – posouzení písemného odborného podkladu NPÚ výkonnými orgány státní správy, tj. Ministerstvem kultury, krajskými úřady, magistráty a obcemi s rozšířenou působností a vydání stanoviska/závazného stanoviska v posuzované věci, orgány státní správy mají rozhodovací moc (NPÚ 2022).

Základním a nejdůležitějším právním předpisem, který upravuje péči a ochranu kulturního dědictví, je zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (zákon č. 186/2006 Sb. a zákon č. 307/2008 Sb.), a jeho prováděcí vyhláška č. 66/1988.

Dalšími důležitými právními předpisy z oblasti památkové péče je zákon č. 101/2001 Sb., o navrácení nezákonně vyvezených kulturních statků, v platném znění a zákon č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, v platném znění (Ministerstvo kultury ČR).

Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči v § 1 odst. 1 definuje účel tohoto zákona a stanoví státní ochranu kulturních památek a péči o ně jako „nedílnou součást kulturního dědictví lidu, svědectví jeho dějin, významného činitele životního prostředí a nenahraditelné bohatství státu“. Tento zákon má mimo jiné zajistit vytvoření podmínek zejména pro péči o kulturní památky a jejich zachování, zpřístupňování a vhodné využívání s cílem dalšího rozvoje společnosti. Odst. 2 téhož paragrafu upřesňuje státní památkovou péči jako řadu činností, opatření a rozhodnutí, kterými příslušné orgány a odborná organizace státní památkové péče

zabezpečují zachování, ochranu, zpřístupňování a vhodné společenské uplatnění kulturních památek.

Ve věcech památkové péče a ochrany kulturního dědictví se v prostředí České republiky vztahují na památky (kromě legislativních předpisů České republiky) taktéž některé předpisy a závazky vyplývající z mezinárodních právních aktů (Národní památkový ústav). Některé z předpisů mezinárodního práva jsou přímo závazné, některé jsou pouze doporučující.

Základní požadavky na ochranu kulturních památek jsou zakotveny taktéž v Mezinárodní chartě pro záchranu historických měst z roku 1987 známé jako Washingtonská charta (Kuča, Kučová 2000). Česká republika ratifikovala několik kulturních úmluv UNESCO, mezi něž lze zmínit Úmluvu o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví (č. 159/1991 Sb. m. s.), Úmluvu o zachování nemateriálního dědictví (přijata 2003, v ČR č. 39/2009 Sb. m. s) a Úmluvu o ochraně a podpoře rozmanitosti kulturních projevů (Paříž, 20. 10. 2005, č. 93/2010 Sb. m. s.) (Národní památkový ústav, cit. 2023.9.11).

Přehled přímo závazných předpisů mezinárodního práva ve věcech hmotného památkového kulturního dědictví, které Česká republika rovněž ratifikovala, uvádí Ministerstvo kultury ČR, nejvyšší orgán státní správy pro kulturní památky, na svých stránkách. Jedná se zejména o následující mezinárodní dokumenty na úrovni evropského práva:

- Evropská úmluva o krajině (č. 13/2005 Sbírky mezinárodních smluv)
- Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy (č. 99/2000 Sbírky mezinárodních smluv)
- Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy (č. 73/2000 Sbírky mezinárodních smluv)
- Druhý protokol k Haagské úmluvě na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu z roku 1954 Haag (č. 71/2007 Sbírky mezinárodních smluv)
- Další informace v záležitostech legislativy ve věcech památkové péče a ochrany kulturního dědictví poskytuje Ministerstvo kultury ČR rovněž na svých stránkách.

4.2.3 Kulturní památka

Ve smyslu tohoto zákona prohlašuje ministerstvo kultury České republiky (dále jen ministerstvo kultury) za kulturní památky nemovité a movité věci, případně jejich soubory, které především významně dokládají historický vývoj, životní způsob a prostředí společnosti v čase a mají nesporné revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické hodnoty a taktéž ty, které mají bezprostřední vztah k významným osobnostem a historickým událostem (zákon č. 20/1987 Sb., § 2, odst. 1, písm. a), b)). Jsou to nejcennější dochovaná území jako celek s mimořádnou koncentrací kulturních památek a nenarušenou urbanistickou strukturou, k nimž ve většině případů patří historická jádra měst (v podmínkách České republiky se jedná nejčastěji o města vzniklá ve středověku) (Kuča, Kučová 2015).

Zákon č. 20/1987 ukládá vlastníkově a uživateli kulturní památky povinnost řádně pečovat o její zachování, udržovat tuto památku v dobrém stavu a chránit ji před poškozením (§ 9, odst. 1, 2). Zákon dále ukládá povinnost organizacím a občanům, i když nejsou vlastníky kulturních památek, si počínat tak, aby nezpůsobili nepříznivé změny stavu kulturních památek a neohrozili jejich zachování a společenské uplatnění (§ 9, odst. 3).

Zákon č. 20/1987 Sb. dále rozlišuje památky dle jejich významu a rozsahu a ve svých ustanoveních uvádí následující rozdělení na 1) národní kulturní památky, tj. nejvýznamnější součást kulturního bohatství národa (§ 4, odst. 1), 2) památkové rezervace, což jsou charakteristická území se souborem nemovitých kulturních památek nebo archeologických nálezů (§ 5, odst. 1) a 3) památkové zóny, kdy se jedná o „území sídelního útvaru nebo jeho části s menším podílem kulturních památek, historické prostředí nebo část krajinného celku, které vykazují významné kulturní hodnoty“ (§ 6, odst. 1).

4.2.4 Památkově chráněná území

V souvislosti s plošně chráněnými celky (památkové rezervace a památkové zóny) lze použít společný pojem památkově chráněná území nebo jenom památková území (Kuča, Kučová 2015).

Kuča, Kučová (2000) uvádějí, že podle typu památkově chráněného sídla lze rozlišit památkové rezervace (PR) na městské památkové rezervace (MPR), vesnické památkové rezervace (TPR), archeologické památkové rezervace (APR) a také technické památkové rezervace (TPR). Mimo toto existuje specifický sídelní útvar

Kuksu, který se označuje jako památková rezervace (PR). Památkové zóny (PZ) lze dále taktéž rozdělit na sídelní a krajinné památkové zóny (KPZ). Sídelní PZ lze ještě členit na městské památkové zóny (MPZ) a vesnické památkové zóny (VPZ), přičemž Kuča, Kučová (2000) dále zdůrazňují, že městské a vesnické památkové rezervace a zóny představují jednu z nejcennějších složek památkového bohatství České republiky.

Vyhlášení památkové rezervace nebo zóny má za cíl zajistit ochranu tohoto sídla jako celku proti případným necitlivým zásahům nebo úpravám území, které by mohly potenciálně narušit osobitý charakter tohoto sídla (i když ne všechny budovy v tomto území prokazatelně vykazují historickou nebo architektonickou hodnotu) a aby pozdější zástavbou na tomto území byl brán zřetel na historický charakter sídla jako celku, přičemž prohlášením rezervace či zóny podmínky ochrany jednotlivých kulturních památek zůstávají beze změn (Kuča, Kučová 2000).

Zachování urbanistické struktury území jako celku i jednotlivých historicky významných a architektonicky cenných objektů soustředěných v něm, dominant, rovněž jako i celkového obrazu tohoto území včetně průhledů a panoramat je cílem plošné urbanistické ochrany, z čehož je patrné, že v takovýchto územích pozornost ze strany památkové péče by měla být soustředěna rovněž i na historicky nebo architektonicky nezajímavé nebo nehodnotné objekty nebo stavby právě z toho důvodu, aby případnou nevhodnou úpravou nebo změnou jejich hmoty, materiálu nebo barevnosti nebylo narušeno nebo zhoršeno vnímání tohoto prostředí jako celku (Kuča, Kratochvilová, Kučová 2012).

Ochrana památkových rezervací a památkových zón může být zajištěna vydáním opatření obecné povahy pro ochranu památkových rezervací a památkových zón, k jehož vydávání je příslušný krajský úřad (po projednání s ministerstvem kultury, orgánem územního plánování a příslušnou obcí jako dotčenými orgány). Toto opatření obecné povahy lze označit jako plán ochrany památkových rezervací a památkových zón s cílem „zabezpečení kulturních hodnot památkové rezervace a památkové zóny z hlediska státní památkové péče“, a to na dobu nejdéle 10 let (zákon č. 20/1987 Sb., § 6a, odst. 1, 2).

Náležitosti a obsah plánu ochrany památkových rezervací a památkových zón se stanoví vyhláškou č. 420/2008 Sb.

Ochrana a péče o jednotlivé památky se může provádět pro tyto stavby jednotlivě i v sídlech bez územní památkové ochrany, která se jinak vztahuje na veškeré objekty

a plochy nacházející se v chráněném území, jelikož obor památkové péče směřuje k ucelenému nahlížení na dochované území a k ochraně jeho architektonických a urbanistických hodnot (Kuča, Kučová 2000).

4.2.5 Ochranné památkové pásmo

Zákon č. 20/1987 Sb., § 17, odst. 1, mimo jiné definuje pojem památkového ochranného pásma (POP), které se vymezuje v případě nutnosti ochrany nemovité kulturní památky nebo jejího prostředí. POP se vydává formou územního rozhodnutí o ochranném pásmu, k jehož vydávání je příslušný „obecní úřad obce s rozšířenou působností po vyjádření odborné organizace státní památkové péče“. V odst. 3 téhož paragrafu je dále uvedeno, že pokud se jedná „o ochranu nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny nebo jejich prostředí, vymezí obdobně obecní úřad obce s rozšířenou působností ochranné pásmo na návrh krajského úřadu po vyjádření odborné organizace státní památkové péče“.

Památkové ochranné pásmo tak plní funkci nepřímé ochrany přesto, že samo o sobě není chráněným územím (Kuča, Kučová 2000).

Památková péče vyvíjí značnou snahu o formulování a prosazování jednoznačných regulativů pro zamezení rušivých vlivů nové výstavby. V souvislosti s tím Kuča, Kučová, Kibic (2004) uvádějí, že harmonický obraz historických měst není výsledkem samovolného vývoje, nýbrž uplatňováním často velmi přísných regulačních opatření v minulosti, počínaje středověkem.

Ze zákona č. 20/1987 Sb. vyplývá povinnost evidence veškerých kulturních památek (národní kulturní památky, památkové rezervace, památkové zóny, ochranné pásmo nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny), a to formou zápisu do Ústředního seznamu kulturních památek České republiky (dále jen "ústřední seznam"), jehož vede odborná organizace státní památkové péče (§ 7, odst. 1).

Aktuálně je v České republice evidováno přes šest set plošně chráněných památkových území, tj. urbanistických celků v městech a vesnicích, z toho 294 plošně chráněných městských celků (jedná se o 39 městských památkových rezervací a 255 městských památkových zón) a 276 plošně chráněných vesnických celků (z toho 61 vesnických památkových rezervací a 215 vesnických památkových zón). Dále je evidována 1 specifická památková rezervace obce Kuks s přilehlým komplexem bývalého hospitálu se zahradou a souborem plastik (jedná se o

komponovaný areál jakožto urbanistický a architektonický cenný celek) a 1 technická památková rezervace v Josefovském údolí u Olomučan. Kromě toho k nim patří památkové rezervace některých částí vybraných měst (Františkovy Lázně, Cheb, Karlovy Vary a Mariánské Lázně) a obce Valeč s lázeňskou kulturní krajinou. Dále je to celkem 25 krajinných památkových zón a 8 archeologických rezervací. Celkový rozsah dochovaného kulturního dědictví svědčí o jeho jedinečnosti i v celoevropském měřítku (NPÚ 2023).

4.2.6 Orgány a organizace státní památkové péče

Zákon č. 20/1987 Sb. jasně definuje organizační uspořádání státní památkové péče, zejména kdy státní památkovou péči vykonávají orgány státní památkové péče, jimiž jsou Ministerstvo kultury, krajské úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností (§ 25, odst. 1), Ministerstvu kultury ČR je podřízena odborná organizace státní památkové péče (§ 25, odst. 2) a orgány státní památkové péče spolupracují s ostatními orgány státní správy a za odborné pomoci odborné organizace státní památkové péče, vědeckých, uměleckých a dalších odborných organizací a ústavů (§ 25, odst. 3).

Dle § 26 zákona č. 20/1987 Sb. je Ministerstvo kultury ČR ústředním orgánem státní správy pro kulturní památky v České republice.

Soustava orgánů a organizací státní památkové péče dále zahrnuje památkovou inspekci, kterou dle § 27, odst. 1 téhož zákona zřizuje Ministerstvo kultury ČR, jakožto ústřední orgán, jako svůj specializovaný kontrolní orgán v oboru státní památkové péče, jehož hlavním naplněním je vykonávat ústřední dozor nad dodržováním tohoto zákona a předpisů vydaných k jeho provedení.

Do této soustavy dále spadají celní úřady (§ 27a), krajský úřad, který metodicky řídí výkon státní památkové péče v kraji (§ 28, odst. 1), kraj v samostatné působnosti (§ 28a), obecní úřad obce s rozšířenou působností, který „vykonává a organizuje státní památkovou péči ve stanoveném správním obvodu v souladu s koncepcí rozvoje státní památkové péče v České republice“ (§ 29, odst. 1), obec - pečuje o kulturní památky v místě a kontroluje plnění povinností vlastníky kulturních památek uložené jim tímto zákonem (§ 30).

Dalšími orgány a organizacemi státní památkové péče jsou komise státní památkové péče, konzervátor státní památkové péče a zpravodajové státní památkové péče (31) a odborná organizace státní památkové péče zřízená „pro

výkon a koordinaci veškeré odborné činnosti v oboru státní památkové péče k zabezpečení jednoty kulturně politických záměrů a ideově metodických, ekonomických a technických hledisek, jakož i perspektivního rozvoje státní památkové péče“ (§ 32, odst. 1).

Jedná se o organizaci pro výkon a koordinaci veškeré odborné činnosti v oboru státní památkové péče k zabezpečení jednoty kulturně politických záměrů a ideově metodických, ekonomických a technických hledisek, jakož i perspektivního rozvoje státní památkové péče (zákon č. 20/1987 Sb.).

Jak již zaznělo výše, městské a vesnické památkové rezervace a zóny v České republice jsou unikátní i v rámci celosvětového měřítko. Některé z kulturních památek (a přírodních unikátů) České republiky jsou pro svoji významnost zapsány na seznam světového dědictví (viz podkapitola 4.2.7). Z důvodu výjimečnosti, významu, nenahraditelnosti a neopakovatelnosti městských a vesnických památkových rezervací a zón v České republice je nezbytně nutno se o ně trvale starat, pečovat a chránit. Proto již od 50. let 20. století se v České republice začaly rozvíjet metody funkční reanimace a fyzické regenerace historických městských jader (Kuča, Kučová, Kibic 2004).

V souvislosti s tím Kuča, Kučová (2015) taktéž uvádějí, že od počátku 90. let 20. století v České republice probíhá příprava a zahájení dotačních resortních programů Ministerstva kultury na záchranu a obnovu památek, jež mají za cíl finančně podporovat regeneraci památkově chráněných území. A právě od počátku 90. let 20. století jsou do Seznamu světového dědictví vytvořeného na základě Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví (1972) zapisovány i vybrané památky „s mimořádnými univerzálními hodnotami“ z památkového fondu České republiky (NPÚ, online, cit. 2024.2.20).

Ministerstvo kultury ČR uvádí na svých stránkách celkem osm dotačních účelových programů, ze kterých (při splnění podmínek konkrétního programu) lze čerpat příspěvky na obnovu kulturních památek na úseku státní památkové péče. Níže je uveden přehled programů poskytovaných prostřednictvím ministerstva:

- Program záchrany architektonického dědictví
- Havarijní program
- Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón

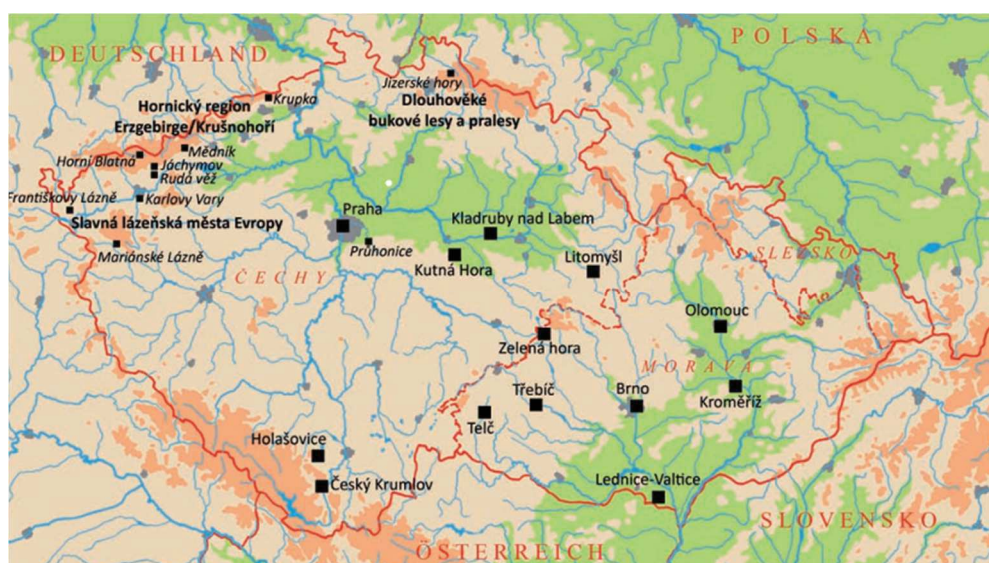
- Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny krajinné památkové zóny
- Program restaurování movitých kulturních památek
- Program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností
- Program podpory pro památky světového dědictví (dříve UNESCO)
- Program Kulturní aktivity v památkové péči

Za zmínku stojí aktuálně běžící program Podpora rozvoje regionů 2019+, jehož podprogramem je Podpora obnovy a rozvoje venkova a Podpora obcí s 3 001-10 000 obyvateli, realizovaný v rámci národních dotací, jehož hlavním garantem je Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (MMR, 12. 9. 2023).

4.2.7 Světové dědictví

Jak bylo již uvedeno výše, na ochranu památek v České republice se vztahují i některé mezinárodní právní akty. Jedním z nich je Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví (dále jen Úmluva) přijata UNESCO v Paříži v roce 1972, na jejímž základě je sestavován Seznam světového (kulturního a přírodního) dědictví, unikátních, významných a jedinečných památek světové úrovně z oblasti dějin, umění nebo vědy (čl. 1 Úmluvy).

Seznam českého dědictví UNESCO aktuálně počítá celkem 17 památek kulturního a přírodního světového dědictví a 9 položek nemotného kulturního dědictví (www.unesco-czech.cz/unesco-pamatky/).

Obr. 5. Mapa světového dědictví v České republice. Zdroj: Kučová, Bukovičová 2022 (npu.cz/publikace/svetove-dedictvi-a-ceska-republika-world-heritage-and-the-czech-republic.pdf)

ID	Name & Location	Property	Buffer zone
616	HISTORICKÉ CENTRUM PRAHY / HISTORIC CENTRE OF PRAGUE	1 106,360 ha	9 887,090 ha
616-001	Historické centrum Prahy / Historic Centre of Prague	894,940 ha	9 015,890 ha
616-002	Průhonický park / Průhonice Park	211,420 ha	871,200 ha
617	HISTORICKÉ CENTRUM ČESKÉHO KRUMLOVA / HISTORIC CENTRE OF ČESKÝ KRUMLOV	51,910 ha	1 073,310 ha
621	HISTORICKÉ CENTRUM TELČE / HISTORIC CENTRE OF TELČ	36,000 ha	296,500 ha
690	POUTNÍ KOSTEL SV. JANA NEPOMUCKÉHO NA ZELENÉ HOŘE / PILGRIMAGE CHURCH OF ST JOHN OF NEPOMUK AT ZELENÁ HORA	0,640 ha	627,900 ha
732	KUTNÁ HORA: HISTORICKÉ CENTRUM MĚSTA S KOSTELEM SV. BARBORY A KATEDRÁLA PANNY MARIE V SEDLCI / KUTNÁ HORA: HISTORICAL TOWN CENTRE WITH THE CHURCH OF ST BARBARA AND THE CATHEDRAL OF OUR LADY AT SEDLEC	62,437 ha	649,900 ha
732-001	Historické centrum Kutné Hory / Historic Town Centre of Kutná Hora	62,081 ha	«
732-002	Katedrála Panny Marie v Sedlci / Cathedral Our Lady at Sedlec	0,356 ha	«
763	LEDNICKO-VALTICKÁ KULTURNÍ KRAJINA / LEDNICE-VALTICE CULTURAL LANDSCAPE	14 320,000 ha	0 ha
861	HISTORICKÁ VESNICE HOLAŠOVICE / HOLAŠOVICE HISTORIC VILLAGE	11,400 ha	367,500 ha
860	ZAHRADY SE ZÁMKEM V KROMĚŘÍŽI / GARDENS AND CASTLE AT KROMĚŘÍŽ	74,500 ha	441,000 ha
860-001	Podzámecká zahrada a zámek / Castle Garden and Castle	60,000 ha	«
860-002	Květná zahrada / Pleasure Garden	14,500 ha	«
901	ZÁMEK LITOMYŠL / LITOMYŠL CASTLE	4,250 ha	118,130 ha
859	SLOUP NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE V OLOMOUCI / HOLY TRINITY COLUMN IN OLOMOUC	0,050 ha	85,200 ha
1052	VILA TUGENDHAT V BRNĚ / TUGENDHAT VILLA IN BRNO	0,730 ha	2 824,899 ha
1078	ŽIDOVSKÁ ČTVRŤ A BAZILIKA SV. PROKOPA V TŘEBÍČI / JEWISH QUARTER AND ST PROCOPIUS' BASILICA IN TŘEBÍČ	6,550 ha	136,890 ha
1078-001	Židovská čtvrť / The Jewish Quarter	4,340 ha	«
1078-002	Židovský hřbitov / The Jewish Cemetery	1,130 ha	«
1078-003	Bazilika sv. Prokopa / St Procopius' Basilica	1,080 ha	«
1478	HORNICKÝ REGION ERZGEBIRGE/KRUŠNOHOŘÍ / ERZGEBIRGE/ KRUŠNOHOŘÍ MINING REGION	3 739,939 ha	5 762,468 ha
1478-018	Hornická krajina Jáchymov / Jáchymov Mining Landscape	738,266 ha	637,737 ha
1478-019	Hornická krajina Abertamy – Boží Dar – Horní Blatná / Abertamy – Boží Dar – Horní Blatná Mining Landscape	2 679,791 ha	3 390,558 ha
1478-020	Rudá věž smrti / The Red Tower of Death	0,200 ha	1,786 ha
1478-021	Hornická krajina Krupka / Krupka Mining Landscape	313,961 ha	477,398 ha
1478-022	Hornická krajina Mědník / Mědník Hill Mining Landscape	7,721 ha	1 254,989 ha
1589	KRAJINA PRO CHOV A VÝCVIK CEREMONIÁLNÍCH KOČÁROVÝCH KONÍ V KLADRUBECH NAD LABEM / / LANDSCAPE FOR BREEDING AND TRAINING OF CEREMONIAL CARRIAGE HORSES AT KLADRUBY NAD LABEM	1 310,000 ha	3 518,860 ha
1613	SLAVNÁ LÁZEŇSKÁ MĚSTA EVROPY / THE GREAT SPA TOWNS OF EUROPE	2 325,000 ha	5 578,000 ha
1613-003	Františkovy Lázně / Františkovy Lázně	367,000 ha	872,000 ha
1613-004	Karlovy Vary / Karlovy Vary	1 123,000 ha	1 029,000 ha
1613-005	Mariánské Lázně / Mariánské Lázně	835,000 ha	3 677,000 ha
	Celkem v České republice / Total in the Czech Republic	23 049,766 ha	31 367,648 ha

Obr. 6. Rozloha světového kulturního dědictví v České republice. Zdroj: Zdroj: Kučová, Bukovičová 2022 (npu.cz/publikace/svetove-dedictvi-a-ceska-republika-world-heritage-and-the-czech-republic.pdf)

ID	Name & Location	Property	Buffer zone
1133	DLOUHOVÉKÉ BUKOVÉ LESY A PRALESY KARPAT A DALŠÍCH OBLASTÍ EVROPY / ANCIENT AND PRIMEVAL BEECH FORESTS OF THE CARPATHIANS AND OTHER REGIONS OF EUROPE	444,810 ha	2 279,400 ha
1133-076	Jizerské hory / Jizera Mountains	444,810 ha	189,200 ha* 2 090,200 ha** total: 2 279,400 ha

* nárazníková zóna přísné ochrany / protective buffer sub-zone

**nárazníková zóna péče o krajinu a udržitelného rozvoje / landscape conservation buffer sub-zone

Obr. 7. Rozloha světového přírodního dědictví v České republice. Zdroj: Zdroj: Kučová, Bukovičová 2022 (npu.cz/publikace/svetove-dedictvi-a-ceska-republika-world-heritage-and-the-czech-republic.pdf)

V roce 2023 na seznam světového dědictví UNESCO byla zapsána další památka České republiky, a to „Žatec a krajina žateckého chmele“. Tato památka se skládá ze dvou částí, Žatec (jakožto centrum chmelařské oblasti, zapsáno v rozsahu MPR Žatec) a Žatecká chmelařská krajina (památková zóna) (NPÚ 2023).

Dalším z mezinárodních právních aktů vztahujících se k památkové ochraně v České republice je Haagská úmluva na ochranu kulturního dědictví při ozbrojeném konfliktu z roku 1954, na jejímž základě vznikl seznam nejvýznamnějších památek kulturního dědictví pro celé lidstvo, jimž je nutno pro případ ozbrojeného konfliktu zajistit příslušnou ochranu (NPÚ). Tato ochrana se zřizuje pro předcházení ničení těchto kulturních statků nejen během ozbrojených konfliktů, ale i pro případ přírodních katastrof a s nimi často spojeným rabováním, nebo lidským selháním jako vandalismus či terorismus (<https://theblueshield.org>) Tyto památky jsou označeny speciálním symbolem modrého štítu (Blue Shield) (NPÚ).

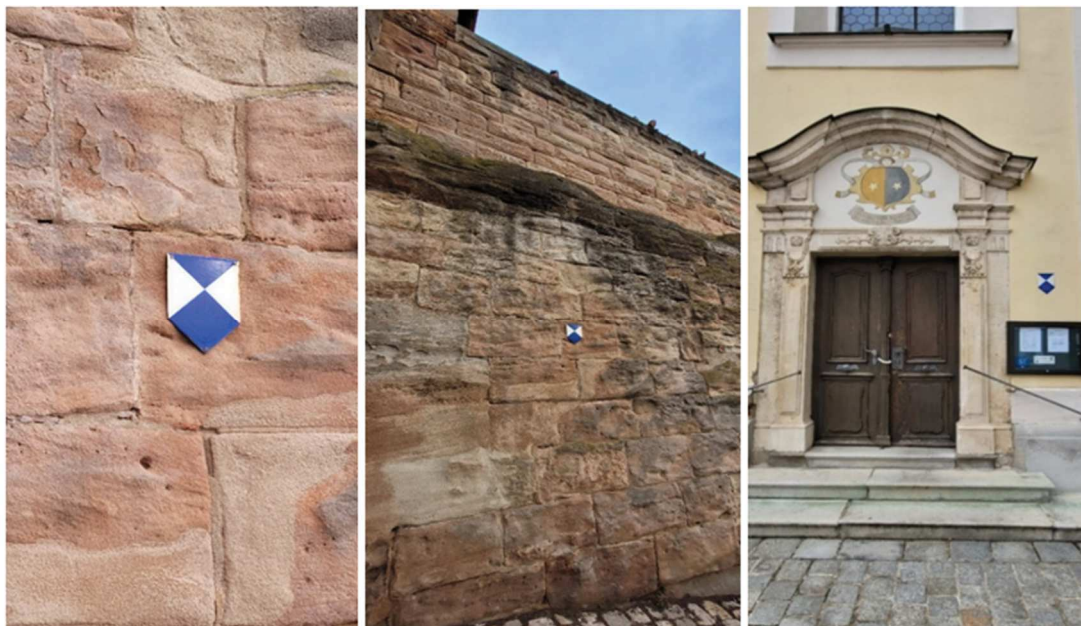
Tento symbol je i symbolem mezinárodní nevládní organizace Modrý štít (Blue Shield International (BSI)), která vznikla v roce 1996 a je přidružena k UNESCO. Od roku 1998 ve světě začaly vznikat národní komitety BSI, včetně Českého komitétu Modrého štítu (ČKMŠ) (https://www.cz-museums.cz/web/deni_v_oboru/cesky-komitet-modreho-stitu).

Obr. 8. Logo světového dědictví.
Zdroj: Kučová, Bukovičová 2022
(www.npu.cz)

Obr. 9. Symbol modrého štítu na kostelu sv. Jana, Řezno. Zdroj: Foto vlastní

Obr.10 a 11. Císařský hrad v Norimberku
(Die Kaiserburg Nürnberg).
Zdroj: Foto vlastní (29.12.2023)

Obr.11. Kostel sv. Jana, Řezno
Zdroj: Foto vlastní (28.12.2023)

Obr. 12. Pamětní deska na kostele sv. Jana připomínající událost křtu 14 blíže neznámých českých knížat v roce 845, Řezno. Zdroj: Foto vlastní (28.12.2023)

4.3 Přehled historického a urbanistického vývoje řešené lokality

4.3.1 Stručná charakteristika lokality

Město Beroun a zároveň obec s rozšířenou působností pro svůj správní obvod o celkové rozloze 31,25 km² (Český statistický úřad 2020), se nachází v západní části Středočeského kraje, necelých 30 km jihozápadně od hlavního města Prahy. Skládá se ze 4 katastrálních území a má celkem 7 městských částí (Beroun-Centrum,

Beroun-Město, Beroun-Zavadička, Beroun-Závodí, Beroun-Hostim, Beroun-Jarov, Beroun-Zdejcina) a 29 základních sídelních jednotek (Český statistický úřad 2022).

Počet obyvatel k 31. 12. 2022 činil 20 809 osob celkem, s trvalým nebo dlouhodobým pobytem bez ohledu na státní občanství (Český statistický úřad 2023).

Obr. 13. Poloha města Beroun na mapě České republiky. Zdroj: oficiální stránky města Beroun (<https://www.mesto-beroun.cz>)

Vzhledem k blízkosti hlavního města Prahy se Berounsko řadí k lokalitám s vysokou hustotou obyvatel. K 31.12.2022 hustota obyvatel v SO ORP Beroun činila 166,1 osob na 1 km² (ČSÚ 2023).

Město leží v Berounské kotlině na soutoku řek Berounky a Litavky v nadmořské výšce 235 m (Český statistický úřad 2023, údaj k 1.1.2014) obklopené příměstskou krajinou navazující na CHKO Český kras a CHKO Křivoklátsko, nejcennější přírodní oblast Středočeského kraje. Neodmyslitelnou přírodní dominantou Berouna je Městská hora (290 m n. m.) s rozhlednou. Již zmíněné chráněné krajinné oblasti jsou spolu s Přírodním parkem Povodí Kačáku, údolím Berounky, zatopenými vápencovými velkolomy (Velká a Malá Amerika, Mexiko, Čertovy schody a několik dalších) a dalšími krasovými jevy (Koněpruské jeskyně, Svatojánské bradlo, Bubovické vodopády, krasové rokle) hlavními přírodními hodnotami území (ÚAP ORP Beroun 2020).

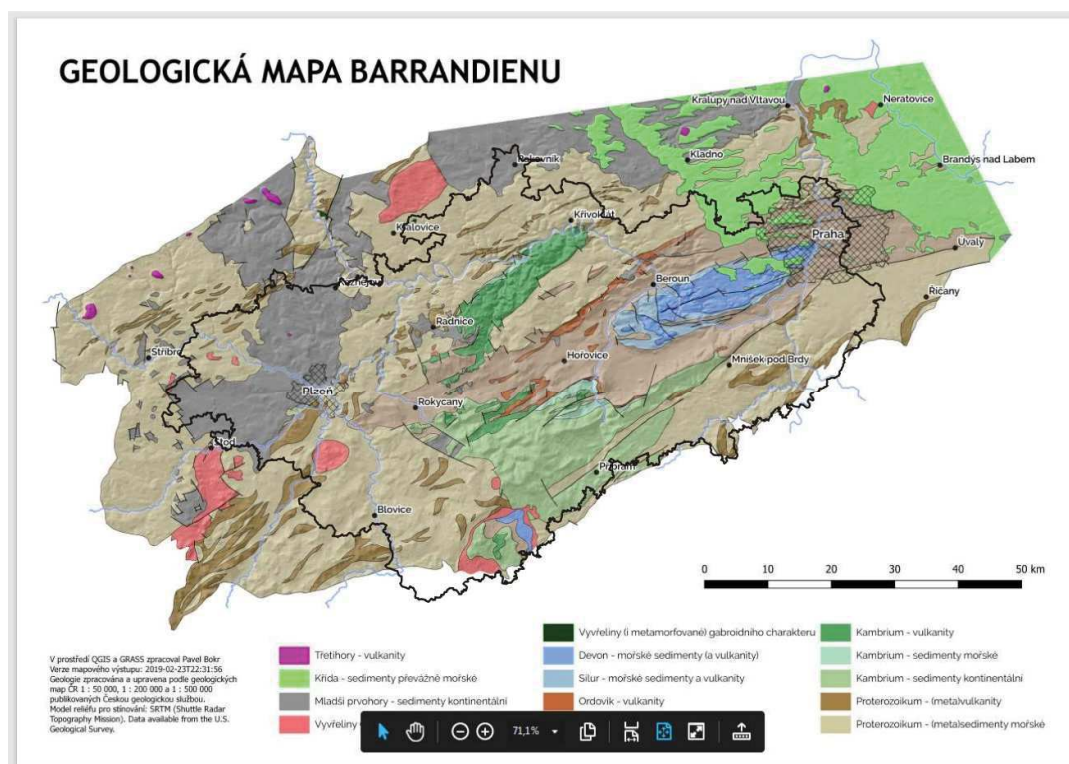
Z historie vývoje říční sítě lze předpokládat, že Berounka je nejstarší řekou na českém území (Cílek et al. 2004). V lokalitě se vyskytuje mnoho zajímavých přírodních útvarů včetně roklí a jeskyň, nejznámějšími, z nichž jsou Koněpruské jeskyně nacházející se na území CHKO Český kras.

Kuča (1996) ve své publikaci uvádí, že město Beroun leží ve výšce 225 m n. m. na Hořovické pahorkatině na Křivoklátské vrchovině.

Obr. 14. Širší vztahy, poloha Berouna vůči hl. m. Prahy. Zdroj: www.mapy.cz

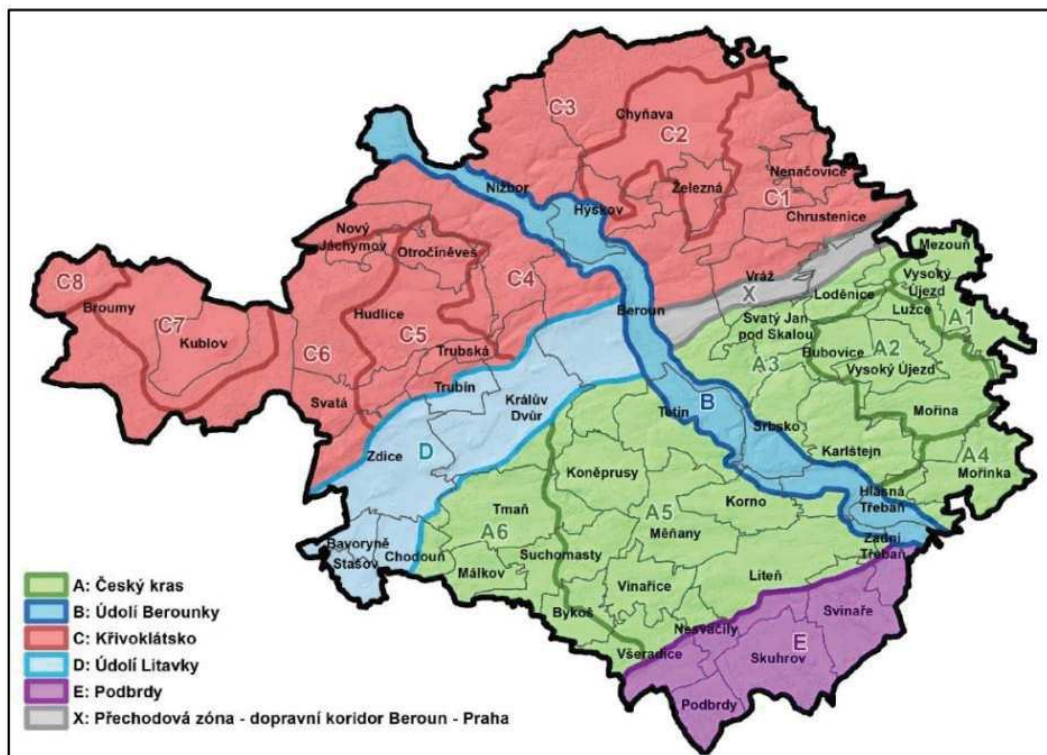
Město se nachází na území Národního geoparku Barrandienu, který dne 25.9.2020 získal certifikát národního geoparku a svojí celkovou rozlohou 4 316 349 188 m² a obvodem celkem 663 480 m se stál největším národním geoparkem České republiky (Geopark Barrandien 2023). Jedná se o rozsáhlou oblast, kterou svými geologickými výzkumy světově proslavil Joachim Barrande. Především jsou mezinárodně uznávány nejvýznamnější lokality geoparku, jimiž jsou silur a devon (Cílek et al. 2004).

Obr. 15. Zjednodušená geologická mapa Národního geoparku Barrandien. Zdroj: Geopark Barrandien 2023 (<https://geoparkbarrandien.cz>)

Obr. 16. Berounsko, seznam geologických lokalit a geotypů Národního geoparku Barrandien dle indikátorů. Zdroj: Geopark Barrandien 2023 (<https://geoparkbarrandien.cz>)

Obr. 17. Rozsah CHKO a údolí Berounky v SO ORP Beroun; Zdroj: Územní studie krajiny SO ORP Beroun 2019

Berounsko leží ve vápencové oblasti, s čímž bezprostředně souvisí těžba a zpracování vytěžené suroviny (ÚAP SO ORP Beroun 2020). Z důvodu těžby, probíhající nebo již ukončené, v území se vyskytují poddolované lokality.

Krajinný typ a krajinářské hodnoty území, na kterém se nachází město Beroun lze označit jako A0 krajina přeměněná, krajinářská hodnota průměrná (Ochrana přírody a krajiny, mapový portál Středočeského kraje 2023). Lokalita spadá do územní působnosti Povodí Vltavy, s.p., Závod Berounka.

Pro Beroun je charakteristická bezprostřední blízkost dálnice D5, která město protíná, dále silnice II. třídy, která prochází přes centrum města a několik železničních tratí, nejvýznamnějšími, z nichž jsou tratě č. 170 a 171, které taktéž prochází městskou zástavbou na druhé straně dálnice.

Vzhledem k blízkosti hlavního města a dobré dopravní dostupnosti je Berounsko obecně a zejména údolí Berounky významnou rekreační lokalitou hojně vyhledávanou obyvateli Prahy. Berounsko je atraktivní pro turismus jak kvůli své přírodní rozmanitosti, tak i kvůli řadě významných památek. Na Berounsku se nachází několik národních kulturních památek. Nejvýznamnějšími z nich jsou hrad Karlštejn a zámek v Hořovicích, hrad Točnick a zřícenina hradu Žebrák, benediktinský klášter ve Svatém Janu pod Skálou. Dále je to kostel sv. Jana Nepomuckého a kostel sv. Ludmily v Tetině, zřícenina hradu a hradiště Tetín s archeologickými stopami, kaple sv. Kříže ve Svatém Janu pod Skálou, zámek v Nižboru, františkánský klášter v Hořovicích, klášter Svatá Dobrotivá v Zaječově, zřícenina hradu Valdek s archeologickými stopami a mnoho dalších. Za návštěvu také stojí Hudlice nedaleko Berouna, rodiště Josefa Jungmanna.

Od roku 1997 se ve městě pořádají již tradiční hrnčířské a od roku 2003 hrnčířko – řemeslné trhy, které se těší velké oblibě a hojně návštěvnosti, odkazují na silnou řemeslnou, především hrnčířskou tradici Berounska a pokaždé jsou velkou společenskou událostí nejen v rámci regionu.

Obr. 18. Hrnčířské trhy na Husově náměstí v Berouně, září 2019. Zdroj: <https://htberoun.cz> 2021

Obr. 19. Leták prvních hrnčířských trhů z r. 1997
Zdroj: www.hrnčirsketrhy.cz/historie.htm (cit. 2024.2.5)

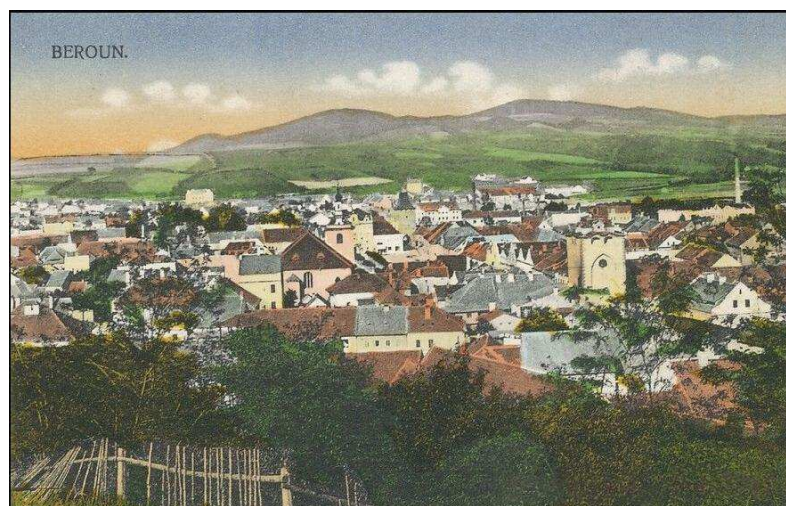
Zároveň je Beroun držitelem titulu Historické město roku 2009. Cena se uděluje od roku 1995 za nejlepší přípravu a realizaci Programu regenerace městských památkových rezervací (MPR) a městských památkových zón (MPZ) (Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska 2000-2023).

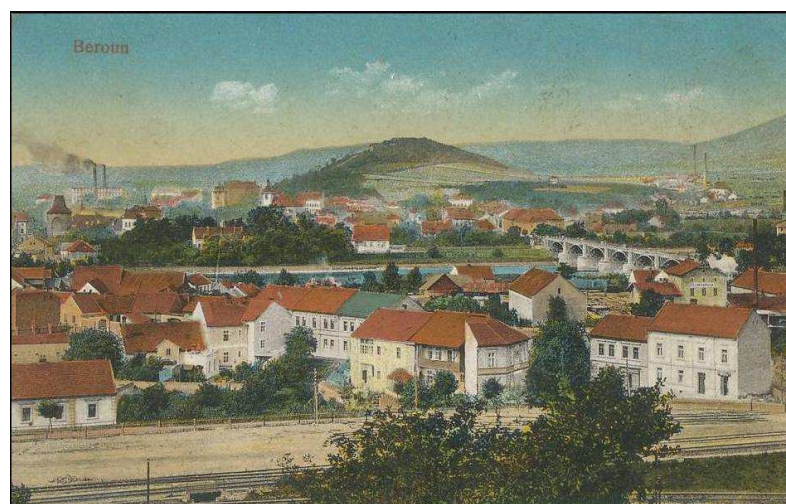
Obr. 20. Letecký snímek MPZ Beroun s Městskou horou z období 2001-2004. Zdroj: NPU 2023 ([Detail dokumentu - G0004227 \(npu.cz\)](https://detail.dokumentu-g0004227.npu.cz))

Obr. 21. Veduta města Berouna z roku 1809. Zdroj: Garkisch 1998

Obr. 22. Pohled na Beroun z roku 1915. Zdroj: Fotohistorie (www.fotohistorie.cz)

Obr. 23. Pohled na Beroun z roku 1916. Zdroj: Fotohistorie (www.fotohistorie.cz)

Obr. 24. Beroun z roku 1915 (?).
Zdroj: Fotohistorie (www.fotohistorie.cz)

Obr. 25. Pohled na roh berounského náměstí s Pražskou bránou z roku 1928.
Zdroj: Fotohistorie (www.fotohistorie.cz)

Obr. 26. Dobová pohlednice s náměstím v Berouně s Pražskou bránou

Obr. 27. Berounské náměstí s Pražskou bránou a radnicí

Obr. 28. Náměstí v Berouně s Plzeňskou bránou

Obr. 29. Roh náměstí s Plzeňskou bránou

Zdroj obr. 28 a 29: Staré pohlednice www.ak-ansichtskarten.de

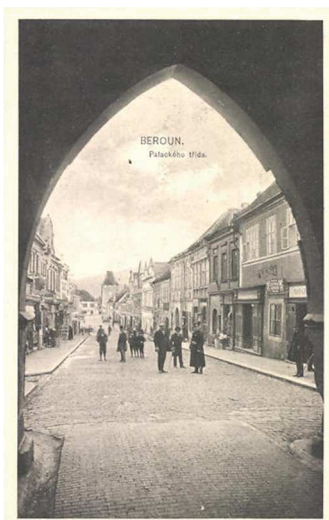

Obr. 30. Ulice Plzeňská, rok 1900

Obr. 31. Ulice Zámečnická, rok 1900

Zdroj: [Vencovy pindy: Zmizelý Beroun](http://Vencovy.pindy:Zmizely.Beroun)

Obr. 31. Palackého třída.

Obr. 32. Pilsenská brána.

Obr. 33. Kostel sv. Jakuba na náměstí a radnice s Pražskou bránou z r. 1909.

Zdroj obr. 31, 32, 33: [Vencovy pindy: Zmizelý Beroun](#)

Obr. 34. Pražská brána, rok 1900.

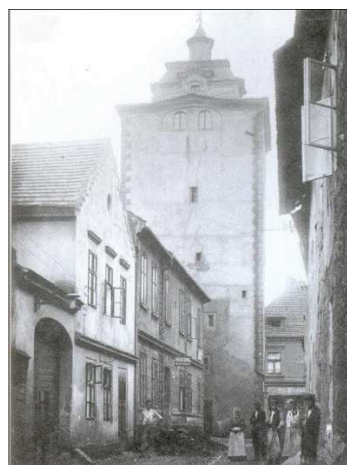

Obr. 35. Ulice Česká, po roce 1970.

Zdroj: [Vencovy pindy: Zmizelý Beroun](#)

Obr. 36. Pražská brána. Zdroj: Dostal (1974)

Obr. 37. Ulice Hornohradební, 1910
Zdroj: [Vencovy pindy: Zmizelý Beroun](#)

Obr. 38. Ulice Česká, rok 1914. Zdroj: [Vencovy pindy: Zmizelý Beroun](#)

Obr. 39. Staré hradby v Berouně z roku 1860.

Obr. 40. Staré hradby v Berouně z roku 1860.

Zdroj obr. 39 a 40: Fotohistorie (www.fotohistorie.cz).

Obr. 41. Pohled na roh berounského náměstí s Plzeňskou bránou z roku 1926. Malba: Oskar Schmidt. Zdroj: Fotohistorie (www.fotohistorie.cz)

Obr. 42. Celkový pohled na Beroun. Malba: Oskar Schmidt.
Zdroj: Staré pohlednice (www.ak-ansichtskarten.de)

4.3.2 Historický a urbanistický vývoj

Mnohočetné archeologické nálezy dokládají, že berounská kotlina na soutoku řek Berounky a Litavky byla trvalé osídlena již od dob neolitu, a to kvůli svému klimatu, reliéfu, úrodnosti půdy, hojnosti přírodních zdrojů a blízkosti příhodného zdroje vody (Cílek et al. 2004).

Kuča (1996) uvádí, že první zmínka o Berouně se datuje kolem roku 1088 - falzum 12. stol. + 1222 *Wratislaus rex eccl. Wissegradensi Wtetinsce Na brode terram donat.*

Osada Na Brodě, o které se zmiňuje v této listině pro vyšehradskou kapitolu, byla založena na levém břehu dnešní Berounky (tehdy Mže, lat. *Misa*) v místě přechodu řeky důležitou dálkovou obchodní cestou, která spojovala Prahu a západní Čechy a měla jistý význam již v době raného feudalismu (SHP Beroun 1969). Klápště (2012) uvádí, že tato dálková obchodní cesta spojovala Prahu a Norimberk. Dle archeologických výzkumu měla tato osada charakter rozptýleného sídliště (Benková, Charvát, Matoušek 1995) a místo, kde se nacházela tehdejší osada, je dnes známé jako U Ovčína na Závodí (oficiální stránky města Berouna).

Další zmínka o osadě je: *ad 1179 (1215-22) ventum erat ad fluvium, cui nomen Misa, ibique in loco, qui dicitur Brodt,...* (Kuča 1996).

Klápště (2012) uvádí, že archeologický výzkum sítě sídelních útvarů dokládá, že poblíž mnohá pozdějších přemyslovských center se nacházelo „dřívější raně

středověké hradiště“. Ves Beroun se nacházela na pravém břehu Mže (SHP Beroun 1969), o niž se poprvé zmiňuje v listině Přemysla Otakara II. z roku 1265 jako o Veroně. Později je město zmiňováno také jako *Berauna* (1294), *Werone a Werona* (1295), královské město (1337), *Werona* (1352), *Beraun*, královské město (1654) až po současný název Beroun (1945) (Kuča 1996).

Strategicky velmi příhodně místo pro založení tohoto sídliště určil Přemysl Otakar II, kde přírodní hranici z jedné strany vsi tvořil soutok řek Berounky a Litavky a z druhé strany návrší Městská hora. Zároveň poloha v terénu dostatečně chránila toto sídliště před nebezpečím záplav. A tak po roce 1200 v místech dnešního historického jádra Berouna vzniklo osídlení, původně také „rozptýlené a stavebně dosti heterogenní..., vybavené povrchovými stavbami i polozemnicemi, asi bez jednotného uspořádání půdorysu“ (Benková, Charvát, Matoušek 1995). K témuž tvrzení se přiklání i Klápště (2012) ve svých úvahách o vzniku zástavby městských celku s několikapodlažními domy s vyvinutým půdorysem a umístěním na předním kraji parcely s tím, že takovéto kompaktní celky vznikaly z původně jednoduchých staveb.

Ve 13. století v českých zemích nastal rozmach zakládání nových měst (západně od českých hranic i dříve), přičemž velký význam měla města královská, jejichž počet k roku 1300 se blížil 50. Mimo to v tomto období bylo skoro 200 měst a městeček poddanských (Klápště 2012).

Po polovině 13. století sídlo v členitém terénu u říčního brodu na úpatí Městské hory již nabylo většího významu než nedaleký Tetín. V roce 1295 bylo sídlo u dálkové obchodní cesty vysazeno Václavem II. na královské město (rozhodnutím město nově osadit a vybudovat), a tímto začalo vzkvétat (SHP Beroun 1969). Historické jádro města, které částečně zachovalo své rysy a siluetu do současnosti, vzniklo právě v tomto období. Na základě archeologických poznatků Benková, Charvát, Matoušek (1995) hájí teorii, že parcelace historického jádra města jako celek vznikla teprve po vysázení Berouna Václavem II. na královské město v roce 1295 a konstatují, že urbanistický ráz města ve 13. století není patrný.

Královské město Beroun však nikdy nedosáhlo prvoplánového významnějšího postavení. Nicméně jeho poloha blízko Prahy a v bezprostřední vazbě na významnou obchodní cestu určila jeho intenzivní stavební vývoj s původně dřevěnou nebo hrázděnou zástavbou, později kamennou (SHP Beroun 1969).

Podle úvah Klápště (2012) výraznější zastavování prostoru ve středověkém Berouně začalo ve druhé polovině 15. století. Klápště (2012) dále uvádí, že zástavba se dlouho zahušťovala okolo tržiště („obdélné náměstí s osami 70 x 180 m a s přibližně 1,3 ha“), „zatímco za ní se až k hradbám rozprostíraly volně využívané plochy“.

Na přelomu 13. a 14. století, za Václava II., bylo město opevněno hradbami, které tvořily v podstatě čtvercový půdorys 300 x 300 m s celkovou plochou zhruba 9,5 ha (Razím 2003). Benkova, Charvát, Matoušek (1995) ve svém výzkumu upřesňují délku jednotlivých úseků hradebních zdí (západní 280 m dl., jižní 300 m dl., východní 340 m dl. a severní 270 m dl.) a zdůvodňují nepravidelnost a mírnou protaženost půdorysu vymezeného hradbami jako limitovanou přírodními podmínkami. Po dokončení stavby za Lucemburků (Kuča 1996) tvořilo městské opevnění unikátní a důmyslný fortifikační systém.

Kuča (1996) dále uvádí, že původně „se jednalo o zeď s dřevěným ochozem a 37 hranolovými věžemi, doplněnou parkánovou zdí, příkopem a valem. Jižní roh opevnění byl zajištěn mohutnou budovou s hrázděným ochozem, severní roh masivní polygonální baštou. Rovněž mlýnský ostrov byl ve směru od Prahy chráněn bránou.“

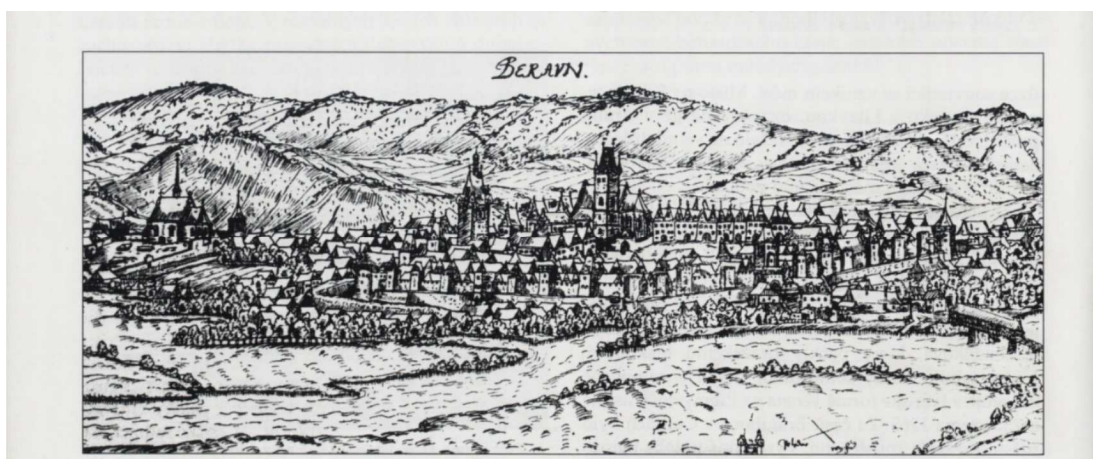
Kuča (1996) dále shrnuje, že ve středověku Beroun zaujímal kvůli své poloze významnou roli stanice tranzitního obchodu a byl střediskem výroby zejména železářské a hrnčířské, a to z důvodů bohatství území na tyto suroviny. Zároveň je nepochybně, že město samo prosperovalo ze směnného obchodu a bylo vyhlášeno svým rynkem.

Podélná osa města ve směru V-Z byla určena právě zmíněnou obchodní dálkovou cestou, a patrně charakterem původního terénu s členitým reliéfem, kdy se do města vstupovalo Pražskou bránou a opouštělo se bránou Plzeňskou (obě hranolové věže jsou z 2. třetiny 14. století), které se i po mnohočetných úpravách v průběhu století dochovaly do dnes, vč. zčásti dochované vnitřní hradební zdi a zřícenin hradebních věží (Kuča 1996). Do dnes se nejlépe dochovala severní část hradební zdi s vestavenými domky z poloviny 19. století.

Pro Beroun na přelomu 13. a 14. století jakožto typické středověké město s dobře promyšleným obranným systémem, velkým náměstím (tržištěm) uprostřed zástavby, přimknutým z jižní strany k hlavní komunikaci ve směru V-Z a kostelem u rynku na nejvyšším bodě celého ohrazeného areálu, vše v prostoru za městskými hradbami,

je charakteristická ortogonální kompozice se „střední“ ulicí, která vycházela skoro uprostřed náměstí z obou stran ve směru S a J a měla doplňující charakter, rovněž ve městě byly založeny „spojky do okružní ulice“ (Kuča 1995).

Současně se založením města byl v jihovýchodní části jádra u obvodových hradeb založen i dominikánský klášter sv. Klimenta. Do dnes se zčásti dochovala úzká ulička, která ho patrně dělila od hradeb. V roce 1421 byl však vypálen husity, zanikl a již nikdy nebyl znovu obnoven. Na vedutě Jana Willenberga (1571–1613), českého kreslíře a ilustrátora (Voit 2006), z roku 1602 byl zobrazen již jako zřícenina. Dnes jeho existenci připomíná pouze název ulice Na Klášteře, která je situována v místech, kde klášter kdysi stál.

Obr. 43. Beroun, celkový pohled, veduta J. Willenberga 1602. Zdroj: Kuča (1996)

V roce 1303 udělil Václav II. městu důležité privilegium udělující právo „spravovat se právem Starého Města pražského“ a tímto Beroun z hlediska právního získal de facto statut královského města. Královský hrad však v Berouně nebyl založen, jeho funkci plnil hrad v Nižboru (Kuča 1996). V době Karla IV. město zažilo ekonomický a kulturní rozkvět s rozvojem tradičních řemesel, zejména hrnčířství. Berounská keramika je známá především pro své typicky červené zbarvení a vyzdobení bílými přírodními motivy (oficiální stránky města Beroun).

Na základě novodobých nálezů archeologický výzkum dokládá, že berounská keramika 13. století měla kvalitnější zpracování materiálu a jinou výzdobu než výrobky domácích hrnčířů, proto tuto keramiku lze charakterizovat spíše jako keramiku „neautochtonní se stopami domácích vlivů“, což vedlo k úvahám o příchodu „cizích hrnčířů, pracujících s domácím materiálem, ale svými metodami“ (Benková, Charvát, Matoušek 1995).

Což potvrzuje i skutečnost, že Beroun obývala početná komunita přistěhovalců pocházejících z německých zemí, a město bylo rozděleno na části německou (jižní) a českou (severní).

O důležitosti příchodích (nových obyvatel/ kolonistů) především z německých zemí v počátcích urbanizace v českých zemích se rovněž zmiňuje i Klápště (2012), a to v souvislosti s tím, že s sebou přinášeli a měli šířit představu o sociálním prostředí, které v novém městě mělo teprve vzniknout.

Po roce 1306 město měl ve své moci šlechtic Vilém Zajíc z Valdeka (†1319), jenž město nejspíše uchwátit a následně odebral měšťanům některá jejich práva. V roce 1325 byla tato odebraná práva měšťanům navrácena Janem Lucemburským. V roce 1337 se město uvolňuje z pravomoci podkomořího (Kuča 1996).

V roce 1372 dostali měšťané a obyvatelé města od Karla IV. právo svobodného nakládání s majetkem. V roce 1404 Václav IV. povolil zřízení špitálu pro chudé, který měl být připojen k faře, ale postaven měl být vně městských hradeb (Kuča 1996).

Město bylo značně poznamenáno husitskými válkami. Beroun byl dobyt husity v čele s Janem Žižkou dne 1. 4. 1421, dominikánský klášter byl vypálen a město zůstalo pod nadvládou husitů do roku 1425. Od roku 1425 a až do roku 1434 již bylo v moci „Táborů“ (Kuča 1996).

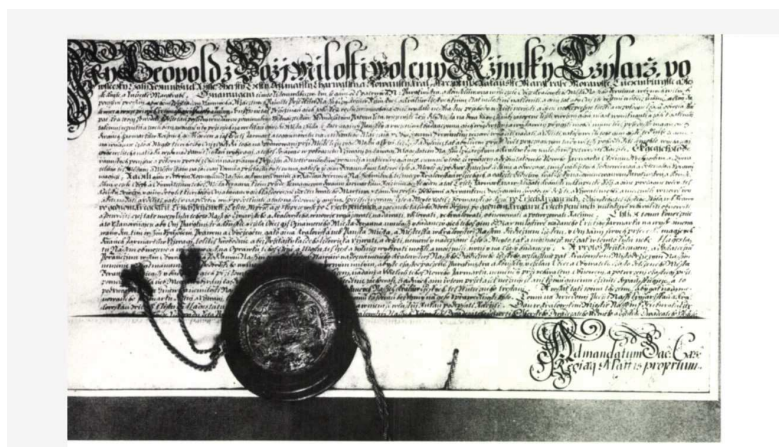
Největší prosperity dosáhl Beroun za Vladislava II. Jagellonského (oficiální stránky města Beroun), který v roce 1502 udělil povolení městu „pečetit červeným voskem“, přičemž nejstarší známá pečeť města vznikla v roce 1351 (Kuča 1996).

Skoro jako každé středověké město i Beroun v průběhu staletí zažil mnoho ničivých katastrof včetně četných požárů (větší v roce 1421, 1512, 1544 a mnoho dalších), největším, z nichž byl ten v roce 1735, který poškodil skoro všechny domy vč. kostela. Ve své historii město čelilo vojenským útokům, moru (1680) a povodni (1872) (Kuča 1996).

Čáka (2001) k tomu dodává, že povodeň postihla město i dříve, a to dne 23.6.1675 a byla největší povodní v 17. století. O moru v roce 1680 Čáka (2001) uvádí, že šlo taktéž o „největší mor, po němž zůstalo naživu jen přes čtyři sta obyvatel“.

K povodním na jaře 1872 Čáka (2001) dodává, že tehdy se jednalo o tak mocný příval z Litavky, že „Berounka obrátila ve městě svůj tok“ a dále uvádí, že tuto povodeň do dnes připomíná deska na fasádě Jenštejnského domu, nejcennějšího

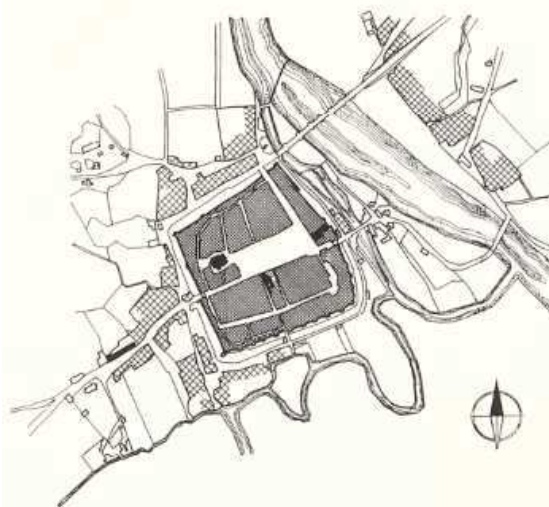
z dochovaných měšťanských domů v Berouně, a to ve výšce necelých „dva a půl metrů nad dlažbou“, čímž dokládá tehdejší vskutku pozoruhodný stav povodně v centru města.

Obr. 44. Privilegium města Berouna udělené císařem Leopoldem I. dne 14.11.1681 a vysazující městu Beroun třetí jarmark na den sv. Martina na prodej zboží a dobytku a udělující právo k vybírání mýta a cla. Zdroj: Čapková (1978)

Rozvoj Berouna se zastavil do poloviny 18. století, kdy město opět začalo postupně se zotavovat po předchozích ničivých katastrofách (Čáka 2001) a sedmileté válce (oficiální stránky města Beroun) a hospodářsky růst, dřívějšího významu však již nedosáhlo.

V roce 1862 byla uvedena do provozu železnice spojující Prahu a Plzeň, v roce 1876 následoval úsek spojující Beroun a Rakovník a v roce 1897 bylo navázáno spojení mezi Berounem a Rudnou u Prahy (Kuča (1996). Kuča (1996) taktéž uvádí, že zemská silnice spojující Prahu a Železnou, jež vedla přes Beroun, Rokycany, Plzeň, Bečov nad Teplou a Cheb byla uvedena do provozu ještě dříve, a to již v roce 1720.

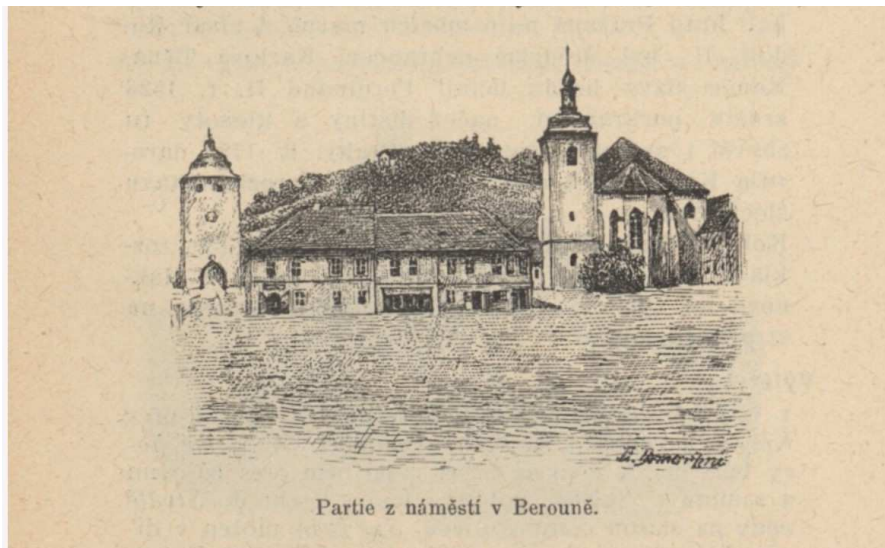

Obr. 45. Půdorys Berouna. Stav podle katastrální mapy z roku 1840. Zdroj: Dostal (1974)

Obr. 46. Beroun na mapě III. vojenského mapování z období 1872–1953. Zdroj: ČÚZK, Archiválie

V roce 1774 ve městě vznikla nová hlavní škola, na niž studoval Josef Jungmann (Čáka 2001).

Obr. 47. Náměstí v Berouně. Zdroj: Doubrava (1906)

19. století znamenalo pro celé Česko příchod průmyslové revoluce. Pro Beroun je toto období charakteristické rozvojem průmyslu v odvětvích typických pro Berounsko (železářství, cementářství, vápenictví), čímž postupně začaly zanikat tradiční řemeslné cechy a město zaznamenalo nárůst obyvatelstva. To vše přirozeně určilo roli Berouna jako centra oblasti (oficiální stránky města Beroun), přičemž již někdy v letech 1365-1407 měl v Berouně sídlo menší zemský úřad, v souvislosti s čímž se již tehdy začalo zmiňovat o Berounském kraji (Kuča 1996).

V 19. století byla doprava přes centrum města odkloněna před hradby uvedením do provozu silnice, jež nově vedla podél hradeb, což historickému jádru města

nepochybně prospělo, taktéž byl vystaven kamenný most přes řeku (oficiální stránky města Beroun).

Ve 20. letech byly ve městě čteně zastoupeny výrobní podniky tradičních odvětví, několik odborných škol, pobočky bank, spořitelna, lázně, kasárna, státní pivovar a další. Od 80. let má Berounsko-Královodvorská aglomerace obvodní význam a je průmyslovým centrem oblasti (Kuča 1996).

Obr. 48. Historické foto náměstí v Berouně z roku 1928 (?). Zdroj: Fotohistorie (www.fotohistorie.cz)

4.3.3 Městské insignie

Obr. 49. Městský znak z 19. st. s královskou korunou, tato změna nebyla panovníkem nikdy schválena

Obr. 50. Vlajka města

Obr. 51. Městská pečeť

Obr. 52. Starostenský řetěz

Obr. 53. Oficiální znak města Beroun

Zdroj: Oficiální stránky města Beroun 2023

5 Praktická část závěrečné práce

5.1 Stávající územně-plánovací dokumentace a památkové dokumenty

Město Beroun má na svých oficiálních stránkách v sekci územního plánování zveřejněnou platnou územně-plánovací dokumentaci, a to především Územně analytické podklady SO ORP Beroun, Územní plán města Beroun, celkem 14 územních studií zpracovaných pro vybrané lokality města Beroun, z nichž pouze jedna se vztahuje k řešenému území, MPZ Beroun, a také Územní studie krajiny SO ORP Beroun zpracovanou externí společností s termínem realizací projektu 10/2017–11/2019. Spolufinancování projektu Územní studie krajiny SO ORP Beroun bylo uskutečněno z Integrovaného regionálního operačního programu, reg. č. CZ.06.3.72/0.0/0.0/15_012/0004793.

5.1.1 Územně analytické podklady SO ORP Beroun

Jedná se o 5. úplnou aktualizaci územně analytických podkladů (ÚAP) pro správní obvod obce s rozšířenou působností (ORP) Beroun z 31.12.2020 pořízenou Městským úřadem Beroun, Odborem územního plánování a regionálního rozvoje, jako místně a věcně příslušným úřadem územního plánování v souladu s ustanovením § 28, odst. 2 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“) a vyhláškou č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti. Aktualizace ÚAP byla pořízena v podrobnosti a rozsahu nezbytném pro pořizování územních plánů a regulačních plánů.

Dle výše zmíněného § 19 odst. 1 písm. a) zákona č. 183/2006 jsou v rámci pořizování ÚAP zjišťovány existující hodnoty v území (přírodní, kulturní a civilizační) a dle písm. 2 téhož paragrafu a odstavce se stanovuje koncepce rozvoje území, „včetně urbanistické koncepce s ohledem na hodnoty a podmínky území“.

Dle ÚAP SO ORP Beroun (2020) je rozvoj rozdělen do tří základních oblastí:

- ✓ Soudržnost společenství obyvatel
- ✓ Hospodářský rozvoj
- ✓ Životní prostředí

Sledované jevy podle přílohy č. 1, část A vyhlášky č. 500/2006 Sb. jsou v ÚAP SO ORP Beroun 2020 rozděleny do 13 skupin:

I. Urbanismus, architektura	VIII. Odpad
II. Příroda a krajina	IX. Dopravní infrastruktura
III. Zemědělská půda, les	X. Sport, rekreace
IV. Vodní režim, přírodní léčivé zdroje	XI. Bezpečnost
V. Horninové prostředí, surovinové zdroje	XII. Pohřebiště, pietní místa
VI. Zdravotní rizika	XIII. Ostatní
VII. Inženýrské sítě	

Pro účely této závěrečné práce je stěžejní skupina jevů i. Urbanismus, architektura, která se sleduje v každé ze tří základních oblastí: životní prostředí, hospodářský rozvoj a soudržnost společenství obyvatel.

ÚZEMNĚ ANALYTICKÉ PODKLADY SO ORP BEROUN – 5. ÚPLNÁ AKTUALIZACE					
11/ 2020					
❖ SLEDOVANÉ JEUVY podle vyhlášky č. 500/2006 Sb., přílohy č. 1 – část A					
Tab. č. 1. Rozřazení jevů (sledovaných podle vyhlášky č. 500/2006 Sb., přílohy č. 1 – část A) do 13 skupin					
č.	Název jevu	č.	Název jevu	č.	Název jevu
i. URBANISMUS, ARCHITEKTURA					
1	Zastavěné území	1a	Plochy s rozdílným způsobem využití – dle vyhl. č. 501/2006 sb. se jedná o 16 ploch*)	1b	Zastavitelné plochy, plochy přestavby a plochy změn v krajině
2	Zařízení výroby	3	Zařízení občanského vybavení	4a	Brownfieldy
5a	Památkové rezervace	8a	Nemovitě národní kulturní památky a nemovitě kulturní památky a jejich ochranná pásma	10	Statky zapsané na Seznamu světového dědictví a jejich nárazníkové zóny
11	Urbanistické a krajinné hodnoty	11a	Struktura a výška zástavby	13a	Architektonicky nebo urbanisticky cenné stavby nebo soubory staveb, historicky významné stavby, místa nebo soubory staveb
16	Území s archeologickými nálezy				
116a	Plán společných zařízení				

*)
 1 - Plochy bydlení; 2 - Plochy rekreace; 3 - Plochy občanského vybavení; 4 - Plochy veřejných prostranství; 5 - Plochy smíšené obytné; 6 - Plochy dopravní infrastruktury; 7 - Plochy technické infrastruktury; 8 - Plochy výroby a skladování; 9 - Plochy smíšené výrobní; 10 - Plochy vodní a vodohospodářské; 11 - Plochy zemědělské; 12 - Plochy lesní; 13 - Plochy přírodní; 14 - Plochy smíšené nezastavěného území; 15 - Plochy těžby nerostů; 16 - Plochy specifické

Obr. 54. Tabulka sledovaných jevů skupiny i. Urbanismus, architektura. Zdroj: SO ORP Beroun 2020

S přihlédnutím k tématu této závěrečné práce je na místě uvést definici urbanismu jako takového.

Hrůza (1980) definuje tento pojem, který má svůj původ ve starověku a je odvozen z latinského výrazu používaného pro město, obecně jako činnost pro plánování a výstavbu měst. Němec (1980) upřesňuje, že „urbanismus je vědeckým a uměleckým oborem, který se zabývá funkčně organizačním uspořádáním sídel, sídelních soustav a jejich kulturně výtvarným obrazem“, jenž se stál samostatným oborem architektury zahrnujícím běžnou architektonickou činnost a zároveň využívajícím poznatků společenských, přírodních, technických a ekonomických věd.

Dle tabulky č.1 sledovaných jevů skupiny i. Urbanismus, architektura ÚAP OS ORP Beroun (viz výše) je sledováno celkem 14 jevů. Pro účely této závěrečné práce, jejíž zájmovým územím je historické jádro města, jsou relevantní pouze některé z těchto jevů. Podrobnější popis příslušných sledovaných jevů dle metodického návodu k příloze č. 1 vyhlášky č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti Standard sledovaných jevů pro územně analytické podklady obcí, vč. komentáře je uveden v seznamu níže, kde písmeno U znamená údaj o území dle § 27 odst. 2 stavebního zákona, které poskytuje pořizovateli ÚAP orgán veřejné správy, jím zřízená právnická osoba a vlastník dopravní a technické infrastruktury, písmeno Z - zjištění vyplývající z průzkumů území dle § 4 odst. 1 vyhlášky č. 500/2006 Sb., zejména vlastní zjištění pořizovatele, a další informace vzniklé analytickou činností v územním plánování a písmeno D – další důležité dostupné informace o území dle § 4 odst. 1 vyhlášky č. 500/2006 Sb., jako jsou např. statistické údaje (MMR 2019).

1) Sledovaný jev 1 Zastavěné území, typ jevu U, D:

V souladu se zákonem č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) ve znění pozdějších předpisů, § 2, § 10, § 43, § 58, § 59, § 60 a § 189.

„Zastavěné území je území vymezené územním plánem nebo postupem podle stavebního zákona. Nemá-li obec takto vymezené zastavěné území, je zastavěným územím zastavěná část obce vymezená k 1. září 1966 a vyznačená v mapách evidence nemovitostí („intravilán“).“

2) Sledovaný jev 1a Plochy s rozdílným způsobem využití, typ jevu U:

V souladu s vyhláškou č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti, ve

znění pozdějších předpisů, Příloha č. 7. a vyhláškou č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění pozdějších předpisů, § 3 - § 19.

„Jedná se o plochy vymezené územním plánem dle stávajícího nebo požadovaného způsobu využití, a to s ohledem na specifické podmínky a charakter území“ (MMR 2019).

3) Sledovaný jev 5a Památkové rezervace a památkové zóny a jejich ochranná pásma, typ jevu U:

V souladu se zákonem č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů, § 5, § 6, § 7 § 17, § 32, odst. 2, písm. c) (viz podkapitola 4.1.2 Legislativa).

4) Sledovaný jev 8a Nemovité národní kulturní památky a nemovité kulturní památky a jejich ochranná pásma, typ jevu U:

V souladu se zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, § 2, § 3, § 4, §7, § 17, § 32 odst. 2 písm. c) (viz podkapitola 4.1.2 Legislativa).

5) Sledovaný jev 11 Urbanistické a krajinné hodnoty, typ jevu Z, D:

V souladu s Úmluvou o ochraně architektonického dědictví Evropy (Sdělení č. 73/2000 Sb.m.s.).

S přihlédnutím ke skutečnosti, že řešené území se nachází v intravilánu, jev Urbanistické a krajinné hodnoty zahrnuje mimo jiné

„- **urbanistické a přírodní osy, kompoziční osy v krajině** – linie, která dává prostoru

logický řád; urbanistická osa je formována zástavbou, kompoziční osa v krajině nejčastěji stromořadím, přírodní osa je tvořena např. řekou, údolím,

- **významné stavební dominanty** – stavby a jejich soubory, včetně staveb zapsaných

na Ústřední seznam kulturních památek, jejichž umístění v terénu či charakter je činí

výrazně viditelné a do velké míry ovlivňující vizuální charakter sídla i krajiny,

- **pohledově exponovaná místa** – místa dobře viditelná (častých pohledů), místa v pohledové ose; mohou, ale nemusí být zdůrazněna dominantou,

- **významné vyhlídkové body** – veřejně přístupná místa, jejichž zvýšené umístění v terénu (vrchol kopce, úbočí) nebo v rámci stavby (rozhledna, věž) umožňuje

přehlednou významnou a atraktivní část okolního území, nebo naopak veřejně přístupná místa s výhledem ze sídla ven do krajiny, měl by být uveden též úhel / směr výhledu,

- **horizonty** – přirozená linie v krajině, která pohledově uzavírá část území vůči vzdálenějším částem sídel či krajiny; typicky navazující hřebeny kopců či hor,
- **pohledové osy** – záměrně vedené pohledy na dominanty, na pohledově exponovaná místa,
- **průhledy** – pohled na význačný cíl skrze urbanistické či přírodní osy (údolím, komponovanou osou v krajině“ (MMR 2019).

Pojem urbanistické hodnoty se zpravidla spojuje s urbanistickými celky, jež vznikly před nějakou dobu, tedy historickými (Kuča, Kučova 2015). Definici urbanistické hodnoty lze rozlišit podle toho, zda se vztahuje k sídlu nebo k území, i když existuje velmi těsná provázanost obou těchto pojmů.

Dle Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR 2017 urbanistická hodnota sídla je definována jako „míra zachovalosti historické půdorysné struktury a také způsob, jakým do původního půdorysu zasáhla novodobá zástavba“, což nemusí nutně znamenat, že nová zástavba nemůže mít urbanistickou hodnotu taktéž, pokud má jasnou urbanistickou koncepci (ÚÚR 2017). V MPZ Beroun lze najít mnoho případů novodobé zástavby s velice spornou nebo bezradnou koncepcí (viz příklady v praktické části práce). Urbanistická hodnota území dle téhož zdroje je definována jako „Jedna z civilizačních hodnot v území, zaměřená na urbanistickou kompozici, strukturu a charakter zástavby v širším kontextu.“ Hanák (2014) definici tohoto pojmu poněkud upřesňuje/rozšiřuje s tím, že se jedná o uspořádání, návaznosti a vlastnosti prostorů a staveb (především přístupných veřejnosti). Dále v souvislosti s tímto pojmem lze hovořit i o vazbách hodnot urbanistických struktur jednotlivých sídel a o hodnotě kulturní krajiny (Tunka 2003).

Velice výstižně byl definován jev 11 Urbanistické hodnoty v již neaktuálním Metodickém návodu k příloze č. 1, část A, vyhlášky č. 500/2006 Sb. Standard sledovaných jevů pro územně analytické podklady obcí (2015), který částečně citují Kuča, Kučová (2015), a to jako „Intravilány sídel s historicky a esteticky cennou urbanistickou kompozicí nezapsané v Ústředním seznamu kulturních památek, zahrnující části sídel, rozptýlené zástavby; historickou cestní síť; historické zahrady a parky, scenerické cesty, pohledové osy a horizonty apod.“ (MMR, Neaktuální stanoviska a metodiky).

6) Sledovaný jev 11a Struktura a výška zástavby, typ jevu Z:

V souladu se zákonem č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) ve znění pozdějších předpisů, § 18, §19.

„Struktura a výška zástavby:

- velikost a funkční uspořádání sídla,
- historická struktura zástavby – historické jádro, uspořádání sídla apod.
- prostorové členění na centra, jádrová území, vnitřní části, čtvrtě a předměstí, satelitní území apod.,
- forma zástavby – pravidelná či nepravidelná, kompaktní či rozvolněná, lineární apod.,
- výška zástavby – nízkopodlažní, vysokopodlažní, smíšená, výškové dominanty, výškové hladiny aj.,
- urbanistické celky,
- hustota zástavby.

Zdrojem pro naplnění jevu struktura a výška zástavby mohou být doplňující průzkumy a rozbory, zejména analýzy zpracovatele pro návrh urbanistické koncepce, případně samostatné analýzy území“ (MMR 2019).

7) Sledovaný jev 13a Architektonicky nebo urbanisticky cenné stavby nebo soubory staveb, historicky významné stavby, místa nebo soubory staveb, typ jevu Z, D:

V souladu s Úmluvou o ochraně architektonického dědictví Evropy.

„Architektonicky cenná stavba – jedinečné stavby a jejich soubory nezapsané v Ústředním seznamu kulturních památek (např. stavby významných architektů, slohově čisté budovy, dochované stavby lidového stavitelství). Historicky významná stavba nebo místo – budova nebo soubor staveb, lokalita nebo i rozsáhlejší území významné svou minulostí, např. spojené s narozením či pobytem známé osobnosti nebo jako dějiště historické události (bojiště, místa národopisných slavností, místa, která inspirovala umělecká díla) nezapsané v Ústředním seznamu kulturních památek. Urbanisticky či architektonicky zvláště cenné soubory – urbanistické celky charakteristické jednotnou urbanistickou či architektonickou koncepcí, nepodléhající památkové ochraně. Jako historicky významné stavby nebo soubory staveb je v případě potřeby vhodné zařadit také (bývalé) vojenské hřbitovy“ (MMR 2019).

8) Sledovaný jev 16 Území s archeologickými nálezy, typ jevu U:

V souladu se zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, § 23b. a Úmluvou o ochraně archeologického dědictví Evropy.

„Kraj může vydat v dohodě s ministerstvem kultury nařízením kraje plán území s archeologickými nálezy v kraji nebo ve vymezené části kraje, ve kterém se vyznačí území, na nichž se vyskytují nebo se mohou odůvodněně vyskytovat archeologické nálezy, a který slouží pro zabezpečení archeologického dědictví“ (MMR 2019).

9) Sledovaný jev 116a Plán společných zařízení, typ jevu U:

V souladu se zákonem č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů, § 9., vyhlášky č. 13/2014 Sb., o postupu při provádění pozemkových úprav a náležitostech návrhu pozemkových úprav, § 15, metodického návodu k provádění pozemkových úprav a technického standardu plánu společných zařízení.

„Plán společných zařízení v rozsahu jevů potřebných pro územně plánovací činnost, zejména:

- vodohospodářská opatření – malé vodní nádrže, poldry, prvky povrchového odvodnění pozemků, protipovodňová opatření,
- opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí – prvky ÚSES, revitalizace toků, mokřady,
- protierozní opatření na ochranu ZPF – technická opatření (záchytná a svodná, záchytné sedimentační nádrže, větrolamy), ostatní opatření,
- opatření sloužící ke zpřístupnění pozemků – hlavní a vedlejší polní cesty“ (MMR 2019).

Popis výše uvedených příslušných sledovaných jevů byl použit dle metodického návodu k příloze č. 1 vyhlášky č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti Standard sledovaných jevů pro územně analytické podklady obcí, vč. komentáře (MMR 2019).

Původní Příloha č. 1 vyhlášky č. 500/2006 Sb. obsahuje seznam celkem 119 sledovaných jevů, z nichž některé byly zrušeny, například jev 13 Historicky významné stavby, soubory, 14 Architektonicky cenné stavby, soubory a 15 Významné stavební dominanty, které uvádějí Kuča, Kučová (2015) v metodice památkového hodnocení území.

Z hlediska památkové péče a na základě výše uvedeného lze shrnout hodnoty v řešeném území jako kulturně historické a urbanistické, k nimž patří především jednotlivé nemovité kulturní památky a památkově chráněné území (MMR 2015), městská památková zóna (MPZ) Beroun. Ochrana těchto hodnot jakožto jeden z cílů územního plánování je zakotvena v legislativě, a to ve stavebním zákoně (§ 18 odst. 4 zákona č. 183/2006 Sb., nově § 38 odst. 4 zákona č. 283/2021) a vyhlášce č. 500/2006 Sb.

Pro úplný a obecný přehled hodnot jako takových lze uvést následující seznam kategorií, jež používá Bečka (2010):

1. přírodní hodnoty

- zvláště chráněná území
- krajinný ráz
- ekologická stabilita území

2. kulturně historické hodnoty

- památkově chráněná území a objekty
- historické struktury a objekty
- paměť a ráz místa

3. urbanistické (prostorové a kompoziční) hodnoty

- obraz sídla
- urbánní struktura
- urbánní prostory
- urbánní soubory

4. civilizační hodnoty

- občanská vybavenost
- pracovní příležitosti
- zeleň a rekreace
- zemědělsky využívané plochy
- přírodní zdroje
- dopravní infrastruktura
- technická infrastruktura

Na základě výše uvedeného k hodnotám v řešeném území mimo nemovité kulturní památky a plošně památkově chráněné území (MPZ Beroun) lze zařadit také ráz/prostředí historického jádra města, prostorové a kompoziční vztahy v historickém

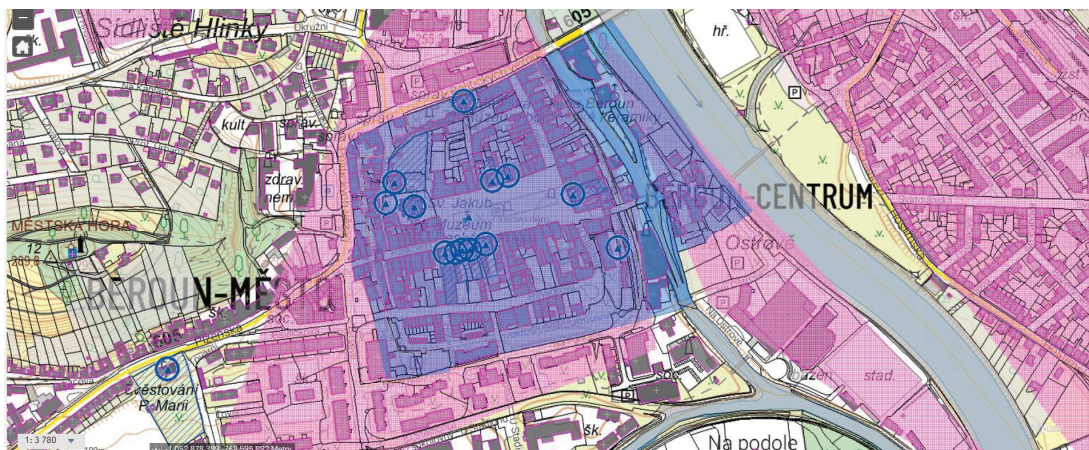
jádra města, historickou a urbánní struktura městského jádra, urbánní (významné) prostory a soubory MPZ Beroun.

ÚZEMNĚ ANALYTICKÉ PODKLADY SO ORP BEROUN – 5. ÚPLNÁ AKTUALIZACE 11/2020

Tab. č. 2. 13 skupin sledovaných jevů a 13 kapitol sledovaných jevů (kapitol) dle vyhlášky č. 500/2006 Sb.

13 skupin sledovaných jevů uvedených v tabulce č. 2	13 kapitol sledovaných jevů dle vyhlášky č. 500/2006 Sb.
i. Urbanismus, architektura	Kap. A.1.1. Širší územní vztahy
	Kap. A.1.2. Prostorové a funkční uspořádání území
	Kap. A.1.3. Struktura osídlení
	Kap. A.1.9. Občanská vybavenost včetně její dostupnosti a veřejná prostranství
ii. Příroda a krajina	Kap. A.1.5. Příroda a krajina
	Kap. A.1.7. Kvalita životního prostředí
iii. Zemědělská půda, les	Kap. A.1.8. Zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí
iv. Vodní režim, přírodní léčivé zdroje	Kap. A.1.6. Vodní režim a horninové prostředí
v. Horninové prostředí, surovinové zdroje	
vi. Zdravotní rizika	Kap. A.1.7. Kvalita životního prostředí
vii. Inženýrské sítě	Kap. A.1.10. Dopravní a technická infrastruktura včetně jejich dostupnosti
viii. Odpad	Kap. A.1.7. Kvalita životního prostředí
ix. Dopravní infrastruktura	Kap. A.1.10. Dopravní a technická infrastruktura včetně jejich dostupnosti
x. Sport, rekreace	Kap. A.1.12. Rekreace a cestovní ruch
xi. Bezpečnost	Kap. A.1.13. Bezpečnost a ochrana obyvatel
xii. Pohřebiště, pietní místa	Kap. A.1.9. Občanská vybavenost včetně její dostupnosti a veřejná prostranství
xiii. Ostatní	Kap. A.1.4. Sociodemografické podmínky a bydlení
	Kap. A.1.11. Ekonomické a hospodářské podmínky
	Kap. A.1.1. Širší územní vztahy

Obr. 55. Tabulka 13 skupin sledovaných jevů a 13 kapitol sledovaných jevů. Zdroj: ÚAP SO ORP Beroun 2020

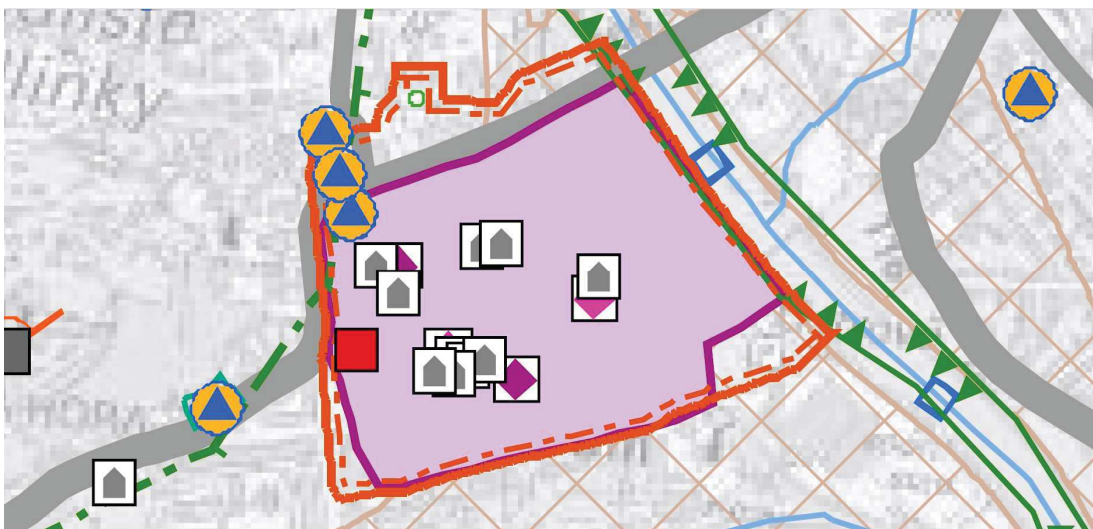
Obr. 56. Data pro ÚAP. Zdroj: [USKP a SAS \(data pro ÚAP\) \(www.npu.cz\)](http://www.npu.cz) (2023)

Na obr. 56 jsou znázorněna data ústředního seznamu kulturních památek a státního archeologického seznamu na mapě Berouna. Struktura dat odpovídá požadované struktuře dat pro zpracování ÚAP v souladu s vyhláškou č. 13/2018 Sb., kterou se mění vyhláška č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti, ve znění

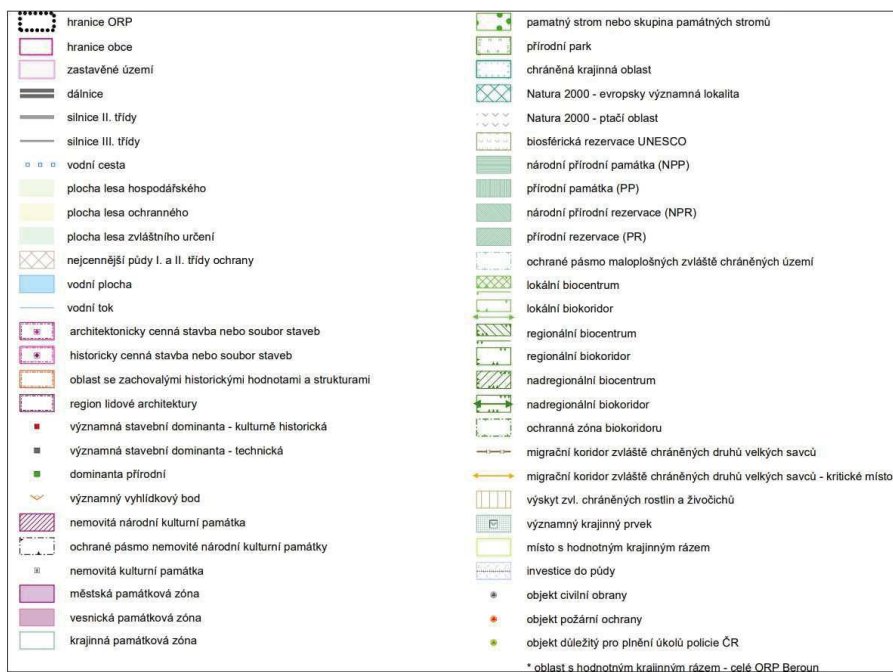
vyhlášky č. 458/2012 Sb., s účinností od 29.1.2018 (NPÚ). Na mapě jsou zobrazeny následující sledované jevy:

- sledovaný jev č. 5a: památkové rezervace a památkové zóny a jejich ochranná pásma – MPZ Beroun (modré pole);
- sledovaný jev č. 8a: nemovité národní kulturní památky a nemovité kulturní památky a jejich ochranná pásma – jednotlivé chráněné památky na území MPZ Beroun (zakroužkované hlavní definiční body);
- sledovaný jev č. 16: území s archeologickými nálezy – růžová pole.

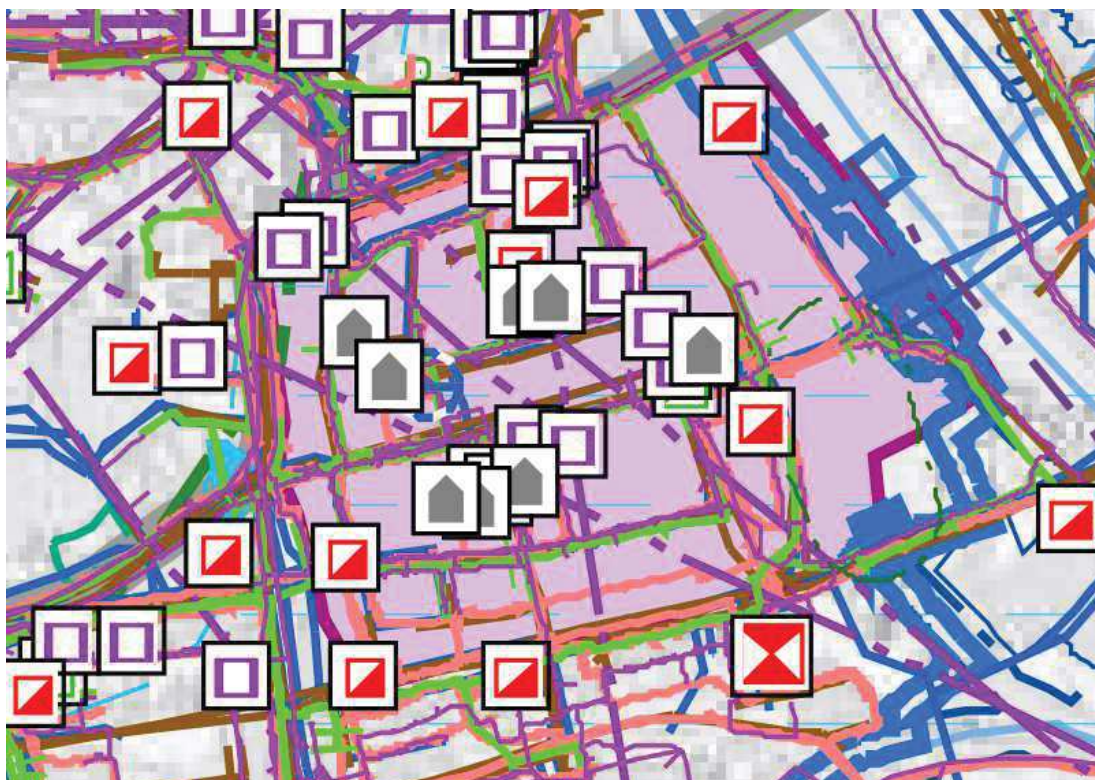
V této sadě dat je navíc zahrnut sledovaný jev č. 10: statky zapsané na Seznamu světového dědictví a jejich nárazníkové zóny (NPÚ), jenž nemá uplatnění v ÚAP SO ORP Beroun 2020.

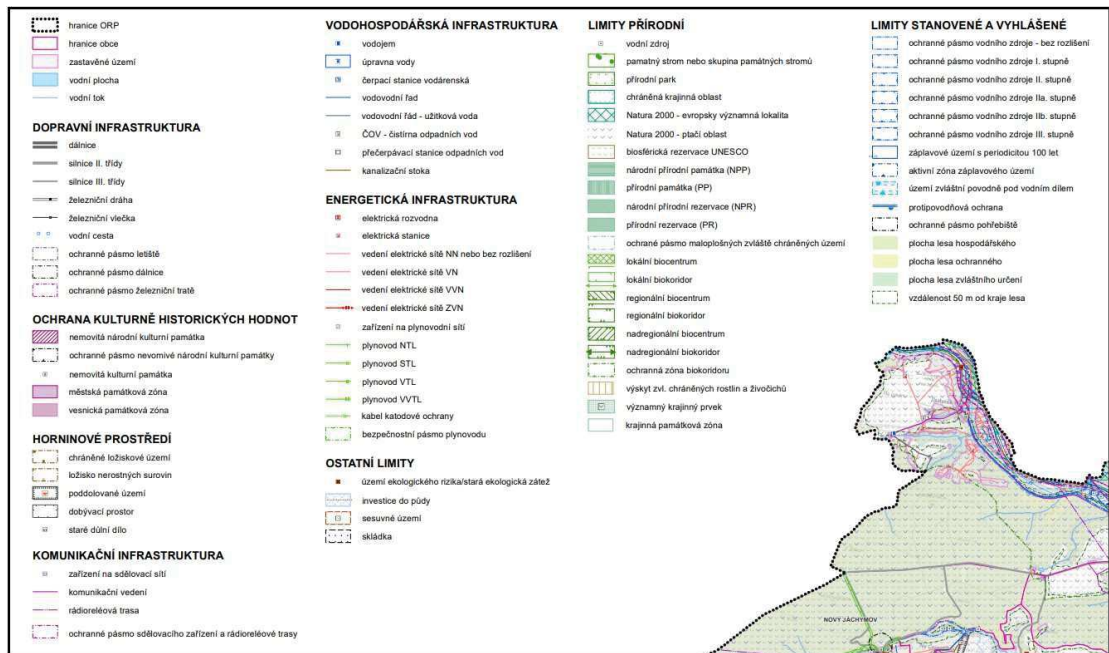
Obr. 57. Historické jádro Berouna. Zdroj: ÚAP SO ORP Beroun 2020, výkres hodnot území, část B

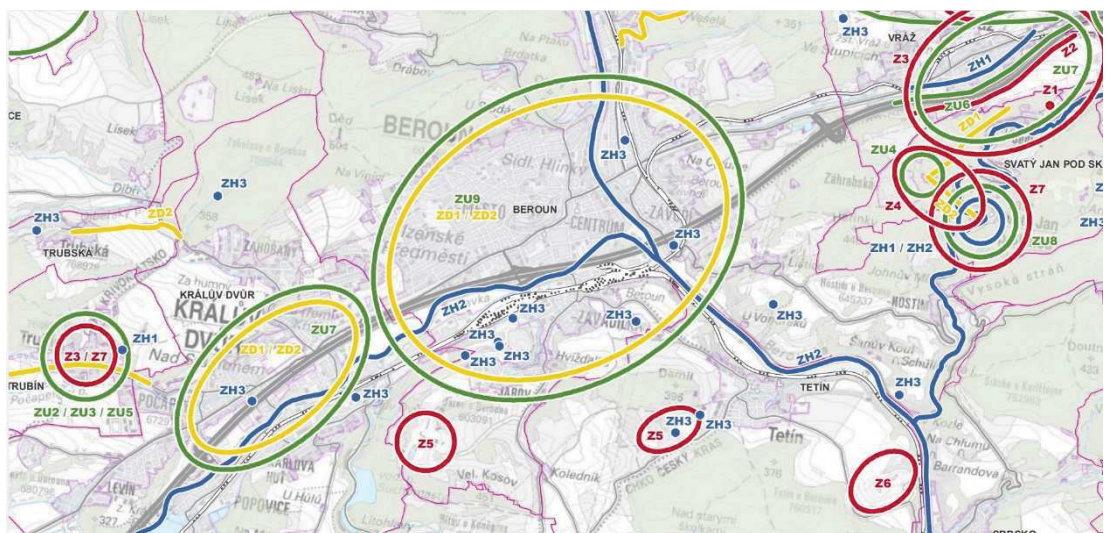
Obr. 58. Legenda k výkresu hodnot území. Zdroj: ÚAP SO ORP Beroun 2020, výkres hodnot území, část A

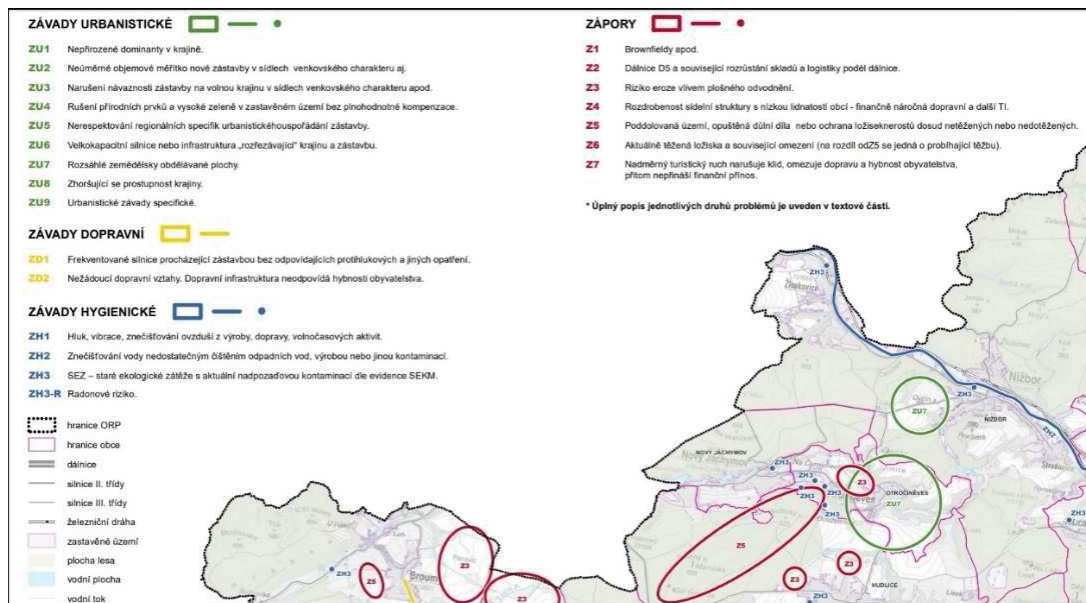
Obr. 59. Limity využití řešené lokality. Zdroj: ÚAP SO ORP Beroun 2020, výkres limitů využití území, část B

Obr. 60. Legenda k výkresu limitů využití území. Zdroj: ÚAP SO ORP Beroun 2020, výkres limitů využití území, část A

Obr. 61. Výkres problémů v území. Zdroj: ÚAP SO ORP Beroun 2020

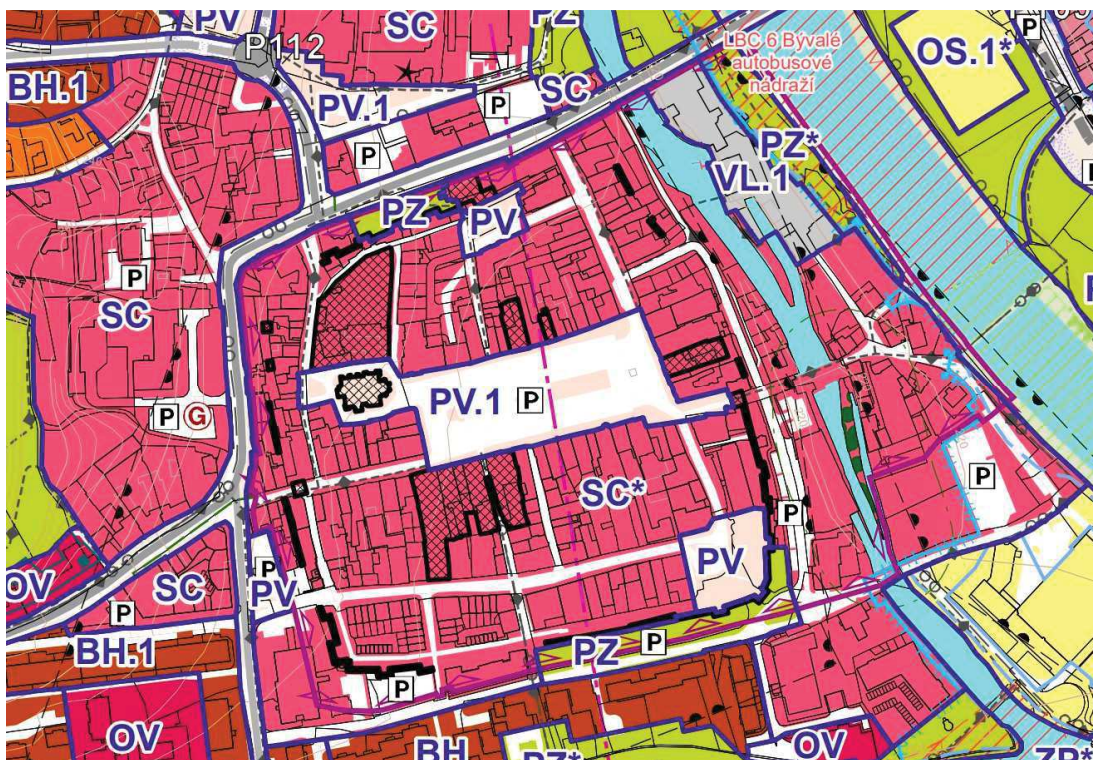
Obr. 62. Legenda k výkresu problémů v území. Zdroj: ÚAP SO ORP Beroun 2020

5.1.2 Územní plán města Beroun

Jedná se o úplné znění územního plánu města Beroun po vydání změny č.4a vydané Zastupitelstvem města Beroun dne 22. 6. 2022 s nabytím účinnosti dne 26. 7. 2022.

Platný územní plán města Beroun byl vydán Zastupitelstvem města Beroun, příslušným podle § 6 odst. 5 písm. c) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“), za použití § 43 odst. 4 stavebního zákona a § 54 odst. 2 stavebního zákona, § 13 a přílohy č. 7 vyhlášky č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti, § 171 a následujících zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) formou opatření obecné povahy dne 13. 3. 2017 a nabyl účinnosti dne 30. 3. 2017.

Změna územního plánu města Beroun č.4 je stále ve fázi veřejného projednání (datum poslední změny složky dokumentace je 23.7.2023).

Obr. 63. Situační výkres. Zdroj: ÚP Beroun, úplné znění po vydání změny č.4a 2022. Zdroj: [Město Beroun - Oficiální stránky města Beroun \(mesto-beroun.cz\)](http://mesto-beroun.cz) 2023

5.1.2.1 Regulativy dle situačního výkresu ÚP Beroun

Přehled ploch s rozdílným způsobem využití a kódy jejich regulativů.

Zastavené území a zastavitelné plochy.

- Plochy veřejných prostranství

PV – veřejná prostranství s převahou zpevněných ploch

PV.1 – veřejná prostranství specifická

- Plochy zeleně sídelní

PZ – veřejná prostranství s převahou ozelenění

V historickém jádru Berouna je patrný nedostatek sídelní doprovodné zeleně, proto v ÚP Beroun (2017) je konstatována nutnost posílení takovýchto ploch v této lokalitě, jež je souborem nejvýznamnějších reprezentačních prostorů centra města jako Husovo náměstí, Seydlovo náměstí, náměstí Joachima Barranda, křižovatka ulic Havlíčkova a Na Klášteře, uliční síť historického jádra a parkově upravené plochy podél vnější strany městských hradeb (ul. Politických vězňů a Na Parkáně). Zároveň je v ÚP Beroun (2017) zmíněna potřeba zvětšení kapacity záchytných parkovišť (kap. c).

Významné reprezentační prostory centra města označené kódy PV, PV.1 a PZ (Husovo náměstí, Seydlovo náměstí, náměstí Joachima Barranda, křižovatka ulic Havlíčkova a Na Klášteře a parkově upravené plochy podél vnější strany městských hradeb při ul. Politických vězňů a Na Parkáně) jsou veřejnými prostranstvími samostatně vymezenými dle § 7 odst. 1 vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území v rámci specifikace ploch s rozdílným způsobem využití.

- Plochy smíšené obytné

SC – smíšené využití centra města je dostatečně pestré (se zařízeními veřejné vybavenosti, především školskými (vzdělání a výchova), zdravotnickými, administrativními, veřejnou správou, poštou, kulturním a sportovní využitím a dalšími).

Pro MPZ a navazující prostory centra města je podmínkou umístění nádob smíšeného nebo tříděného odpadu ve formě podpovrchových kontejneru.

Jako jedno z nepřipustných využití ploch označených kódem SC je v ÚP Beroun (2017) uvedena výroba solární energie na území MPZ.

- Plochy výroby a skladování v MPZ Beroun

VL.1 – lehká výroba specifická – Na Ostrově (Hořejší ostrovní mlýn a pekárna PAC Hořovice, s.r.o. - potravinářský průmysl, maloobchod a stravovací služby).

Plochy dotčené záplavovým územím Q100 – plochy (s výjimkou systémů dopravních sítí DS, DZ) jsou označeny * – hvězdičkou vždy za kódem regulativu. Takto vymezené pozemky a plochy jsou využitelné pouze v souladu s platnou legislativou (zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)).

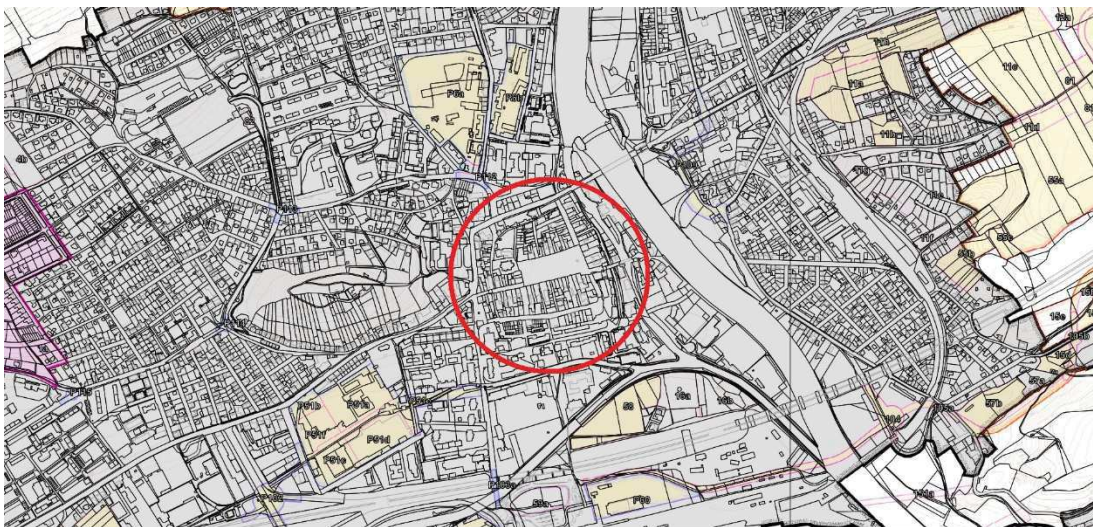
Protože jihovýchodní část MPZ Beroun, vzhledem ke své poloze v blízkosti Litavky, je označena SC* a je dotčená záplavovým územím Q100 (z důvodu rychlého nástupu povodně), je nedílnou součástí ochrany MPZ Beroun i systém komplexní protipovodňové ochrany intravilánu města spočívající ve výstavbě trvalých betonových zdí v kombinaci s mobilním hrazením, který se konstrukčně skládá z nadzemní a podzemní spodní částí. Protipovodňová opatření jsou navržena nad soutokem Litavky a Berounky na úroveň hladiny Q100 s bezpečnostním převýšením 0,3 m (Povodí Vltavy, s.p.) v celkové délce 2,7 km, jejichž součástí je i opravený jez na Berounce. Výstavba protipovodňových opatření byla realizována v rámci

společného projektu Povodí Vltavy s.p. a města Beroun (ÚP Beroun 2017) s důrazem na minimalizaci estetického dopadu na urbanizované území města a před realizací byla projednána mimo jiné s NPÚ.

Ochráně kompozičních vztahů a panoramatu města jakožto specifickému předmětu ochrany je v kap. c Urbanistická koncepce ÚP Beroun (2017) věnována celá samostatná podkapitola.

Dle terénního průzkumu historického jádra Berouna je patrné, že plochy s rozdílným způsobem využití dle situačního výkresu ÚP Beroun jsou využívány v souladu s hlavním a přípustným využitím uvedeným v kapitole f ÚP Beroun (2017).

V souladu se základním členěním zastavených území a zastavitelných ploch města dle kap. c ÚP Beroun (2017) patří historické jádro města Berouna mezi území stabilizovaná, což znamená, že řešením nového územního plánu zůstává jeho využití beze změn. Dále v rámci tohoto členění lze rozlišit území rozvojová – zastavitelné plochy a území přestavbová (transformační).

Obr. 64. Historické jádro Berouna jako stabilizované území na výkresu č. 1 Základní členění území. Zdroj: ÚP Beroun (2017)

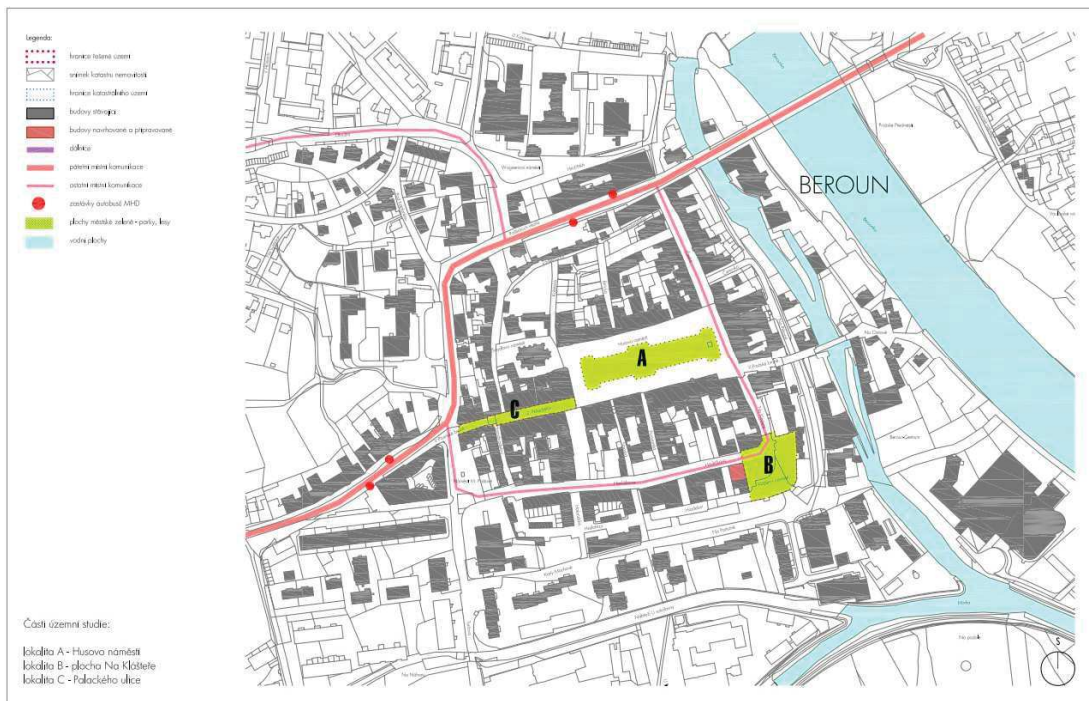
LEGENDA	
HRANICE	
	hranice řešeného území
	hranice zastavěného území obce k datu 5. 2016
	hranice zastavitelných ploch
	hranice ploch přestavby
	hranice ploch, ve kterých je rozhodování o změnách podmíněno vypracováním územní studie
	hranice ploch, ve kterých je rozhodování o změnách podmíněno vypracováním regulačního plánu
	hranice a označení lokalit

Obr. 65. Legenda k výkresu č.1 Základní členění území. Zdroj: ÚP Beroun (2017)

5.1.3 Územní studie „MPZ Beroun“

Územní studie veřejného prostranství MPZ Beroun z října 2018 zpracována externím dodavatelem navrhuje řešení tři lokalit veřejného prostranství historického jádra města Beroun (viz obrázek níže), kde lokalita A je Husovo náměstí, lokalita B je plocha Na Klášteře a lokalita C je pěší zóna v ul. Palackého.

V těsné blízkosti lokality B je proluka po zdemolované zástavbě (označeno červeně), kterou dle této studie je doporučeno zastavit.

Obr. 66. Situace širších vztahů. Zdroj: Územní studie „MPZ Beroun“ 2018 (mesto-beroun.cz/e_download.php?file=data/editor/1000cs_3.pdf&original=BPZ studie komplet 2018 11 04.pdf)

Aktuálně v souladu s touto studií probíhají projekční práce na řešení lokality Husovo náměstí. Jedná se o plochu u kostela sv. Jakuba, kde by mělo dojít k rozšíření úseku pro pěší. Dle stávajících odhadů by mohlo dojít k realizaci návrhu v roce 2024. Dále na základě této studie se na Husově náměstí řeší průchody pro pěší tak, aby z bočních ulic bylo možné projít přes náměstí a chodci nenařazeli do zaparkovaných aut.

Mimo to byla zahájena diskuse s obyvateli Berouna o preferované podobě náměstí, zda by se mělo jít cestou snížení počtu parkovacích stání a zvětšení ploch pro pěší a cyklisty, případně zrušení travnaté plochy apod.

5.1.4 Obecně závazné vyhlášky a nařízení města

1) Nařízení č. 8/2017, kterým se reguluje reklama šířená na veřejně přístupných místech mimo provozovnu. Vyvěšeno na úřední desce dne 2.10.2017, vztahuje se na vymezené lokality, prioritně na historické centrum města.

2) Nařízení č. 2/2023, kterým se vydává tržní řád. Vyvěšeno na úřední desce dne 1. 6. 2023. Tímto nařízením se mimo jiné upravují pravidla pro umístování, vybavení a velikost restauračních zahrádek v centru města, kterými dle čl. 2 písm. f) tohoto nařízení se rozumí „vymezená část veřejného prostranství mimo zkolaudovanou provozovnu, na které se po přechodnou dobu poskytují služby v rámci živnosti „hostinská činnost““. Dle čl. 4 odst. 5 téhož nařízení „Restaurační předzahrádka musí být vybaveny stoly, židlemi, příp. křesly nebo lavicemi pro sezení zákazníků, dostatečnou nádobou na odpad a vhodným osvětlením“ a mohou být v provozu nejdéle v době od 8.00 do 22.00 hodin (čl. 5, odst. 3).

Tyto koncepční materiály byly připraveny a schváleny zastupitelstvem v rámci sedmého Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón, kterého se město Beroun účastnilo od roku 2016. V rámci tohoto dotačního programu se vůbec poprvé řešily nejenom opravy památek jako Pražská brána a Plzeňská brána nebo jižní část městského opevnění, ale i vzhled a využití veřejných prostranství (oficiální stránky města Berouna 2018). Garantem tohoto programu je Ministerstvo kultury, a město Beroun je zapojeno do tohoto programu regenerace již od roku 1993 a to z důvodu, že se jedná o zásadní materiál pro obnovu a regeneraci historického jádra města (Parlamentní listy 2012).

Dle informací na oficiálních stránkách města Berouna z roku 2018 k výše uvedeným nařízením by se měl přidat i dotační program na odstraňování graffiti z objektů, které nejsou ve vlastnictví města. Tento program patrně nebyl zastupitelstvem města odsouhlasen.

5.1.5 Památkové dokumenty

V prosinci 1969 byl Státním ústavem pro rekonstrukci památkových měst a objektů v Praze (SÚPRMO) proveden stavebně historický průzkum (SHP) v historickém jádru Berouna pod vedením Dr. D. Líbala, který dokumentoval tehdejší zástavbu v centru města, výsledkem čehož byla i ručně vybarvená mapa dle období vzniku jednotlivých budov.

Originál SHP Beroun byl poskytnout k nahlédnutí garantkou území dne 9.11.2023 během osobní konzultace na územním odborném pracovišti středních Čech v Praze Národního památkového ústavu, kde je další vyhotovení tohoto SHP uloženo v archivu. Kopie mapového výstupu k tomuto SHP datovaná rokem 1979 byla nečekaně objevena v archivu Městského úřadu Beroun a byla mi poskytnuta k nahlédnutí zaměstnankyní odboru územního plánování a regionálního rozvoje během domluvené schůzky dne 22.11.2023.

Dle tohoto SHP byl kostel sv. Jakuba (dnes památkově chráněno jako kulturní památka), který vznikl současně se založením města ve 13. století a nachází se v severozápadní části náměstí, i po pozdějších přestavbách a úpravách označen za „nejstarší architektonický projev Berouna“. Fortifikační systém středověkého města byl zároveň popsán jako velmi pozoruhodný „svou značnou jednoduše a relativně i značnou mírou zachovalosti“. Vilhelmová, vedoucí odboru územního plánování a regionálního rozvoje MÚ Beroun, v roce 2012 v rozhovoru pro Parlamentní listy označila za jednoznačně nejcennější z hlediska historického právě městské hradby, které prošly rozsáhlou a nákladnou rekonstrukcí.

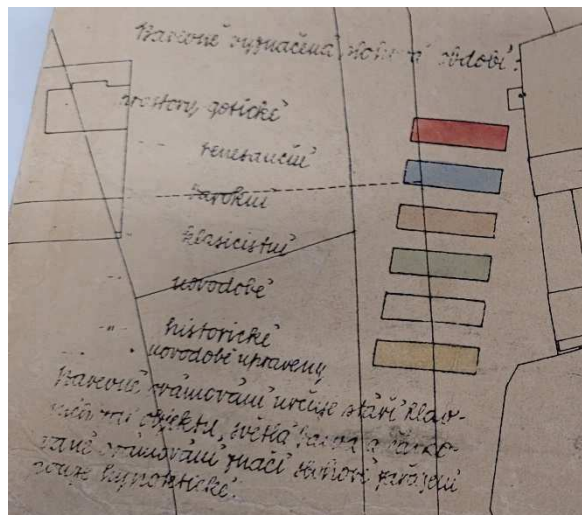
Obr. 67. Zbýtky hradebního zdiva v přízemí MÚ Beroun – vstup z ulice Na Příkopě. Zdroj: foto vlastní z 20.11.2023

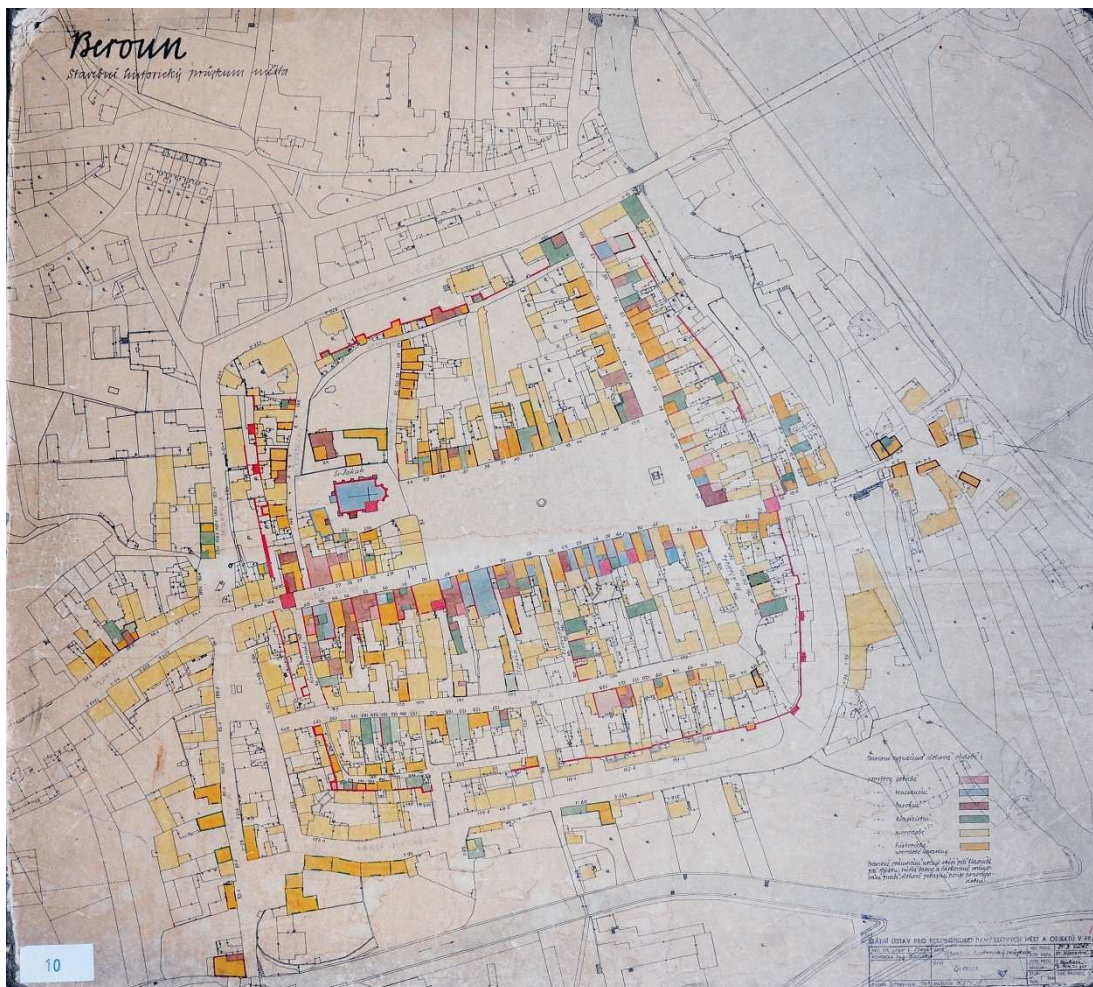
Obr. 68. Kopie původní mapy SHP města Beroun z r. 1969. SÚPRMO 1979. Zdroj: archiv MÚ Beroun 2023. Foto vlastní.

SURP MO PRAHA 1, CELETNÁ 19 TEL. 606-41 STŘEDISKO	STÁTNÍ ÚSTAV PRO REKONSTRUKCI PAMÁT. MĚST A OBJEKTŮ	
	AKCE <i>Beroun</i>	VED. PROJ. <i>Dr. D. Lítal</i>
VED. STŘED. <i>ing. F. Bosta</i>	ČÁST	ZOD. PROJ. <i>Dr. D. Lítal</i>
HLAV. KONSTR. <i>pro rekonstrukci</i>	VYKRES <i>Starobní historický</i>	SPOLUPRÁCE <i>Dr. M. Slavutová, ing. J. Muk, R. Deminger</i>
KONTROLA <i>kovových měst a objektů</i>	<i>notizkum</i>	ZAKAZ. ČÍSLO <i>0120 6300 15</i>
ONV		STUPEN
MNV <i>Praha 1, Valbuzská ul. č. 20</i>	MĚR. <i>1:1000</i>	PROFESE VYKRES <i>C</i>
INVESTOR	FORMÁT	DATUM zhot. <i>1967</i> <i>kopie 1979</i>

Obr. 69. Zvětšený detail kopie mapy SÚPRMO 1979 na obr. Zdroj: archiv MÚ Beroun 2023. Foto vlastní.

Obr. 70. Legenda ke kopii mapy SÚPRMO 1979 na obr. Zdroj: archiv MÚ Beroun 2023. Foto vlastní.

Obr. 71. Sken originálu mapy SHP Beroun, SÚPRMO 1969. Zdroj: NPÚ 2024 (osobní konzultace dne 29.1.2024)

Z dnešního pohledu se SHP Beroun z roku 1969 jeví jako již ne zcela aktuální, především proto, že již v roce 1972 vznikl podrobný územní plán (PÚP) přestavby centra Berouna s I. – IV. etapou bytové výstavby a výstavby městského vybavení. Součástí tohoto PÚP historického jádra města Berouna byl i plán postupu demolice zahrnujících celkem tři etapy: I. – demolice pro I. a IV. etapu bytové výstavby, II. - demolice pro II. a III. etapu bytové výstavby a III. - demolice pro objekty městského vybavení. Dle průvodní zprávy k předběžnému návrhu PÚP přestavby centrální historické části města Berouna se počítalo se získáním přestavbou přibližně 650 bytů v centru města včetně nových domů na náměstí místo staré zástavby určené k demolicím.

Rozhodnutí neporušit novou výstavbou původní půdorys města, respektovat uvnitř hradeb výškovou hladinu a hmotovou skladbu zástavby tak, aby historické městské dominanty mohly i nadále vynikat, dle této průvodní zprávy k předběžnému návrhu PÚP přestavby historického centra města lze z dnešního hlediska hodnotit jako

velice šťastné. A nakonec taktéž rozhodnutí v maximální možné míře odhalit historické městské opevnění a uvnitř hradeb očistit centrum od kůlen, přístavků a skladů.

Ve výše zmíněné průvodní zprávě je mimo jiné uveden podrobný popis městského opevnění v minulosti dle Dr. Kremera ze Státního památkového ústavu (dnes NPÚ), jenž studoval stav berounského fortifikačního systému v roce 1952.

Z důvodu provedených demolicí a asanací v 70. - 80. letech 20. století mnoho budov na zmíněné mapě SHP Beroun již nenajdeme. Zajímavostí je, že v seriálu Muž na radnici (1976) byla při natáčení autenticky zachycena asanace části starého města (Machart 2014). Dalším důvodem, proč SHP z roku 1969 již není zcela aktuální, co se týká hodnocení některých staveb, je přehodnocení názoru na architektonickou tvorbu, která v době zpracování SHP byla označena za novodobou, a tudíž za architektonicky nezajímavou nebo dokonce bezcennou.

Každopádně zpracovatelé SHP v roce 1969 charakterizovali Beroun jako prvořadé město „z hlediska historickoarchitektonického obsahu..., které bylo zcela neprávem opomenuto a je podle obecného mínění podmíněno patrně asanačním plánem odsouzeno k likvidaci“.

Dnešní obraz historického jádra Berouna je výsledkem mnohočetných přestaveb, úprav a demolic staré zástavby především v jižní, severní a severovýchodní části centra města, kterou lze vidět na dobových fotografiích a pohlednicích (viz foto v podkapitole 2.2.3 Památkový urbanismus).

5.2 Vlastní terénní průzkum lokality, inventarizace (rozběr) významných hodnot v zájmovém území

5.2.1 MPZ Beroun

Historická lokalita označena kódem CZ 366 a plným názvem Beroun, Středočeský kraj, okres Beroun, obec Beroun, část obce: Beroun-Centrum je památkovou zónou rejst. č. ÚSKP 2114 - Beroun, plošně památkově chráněnou od roku 1992, katalogové číslo 1000084414. Dle anotace památkového katalogu NPÚ se jedná o „bývalé královské město se zachovanou historickou strukturou a veřejnými budovami (farní kostel, radnice) i četnými měšťanskými domy, významné dochovaným středověkým opevněním s oběma branami, vnitřní hradební zdí a

zbytky hranolových věží.“ Dle databáze státního archeologického seznamu (SAS) je lokalita Beroun-Centrum + Plzeňské předměstě označena ID SAS 8234, pořizovací č. SAS 12-41-12/6, a je zařazena do kategorie ÚAN I, což je území s jednoznačnými archeologickými nálezy. Pozitivní archeologické nálezy v této lokalitě byly zjištěny archeologickým výzkumem, sběrem nebo náhodným nálezem (NPÚ).

Obr. 72. Území s archeologickými nálezy kategorie ÚAN I v centru Berouna. Zdroj: NPÚ 1999 (<https://isad.npu.cz/beroun-centrum-plzenske-predmesti-8234>)

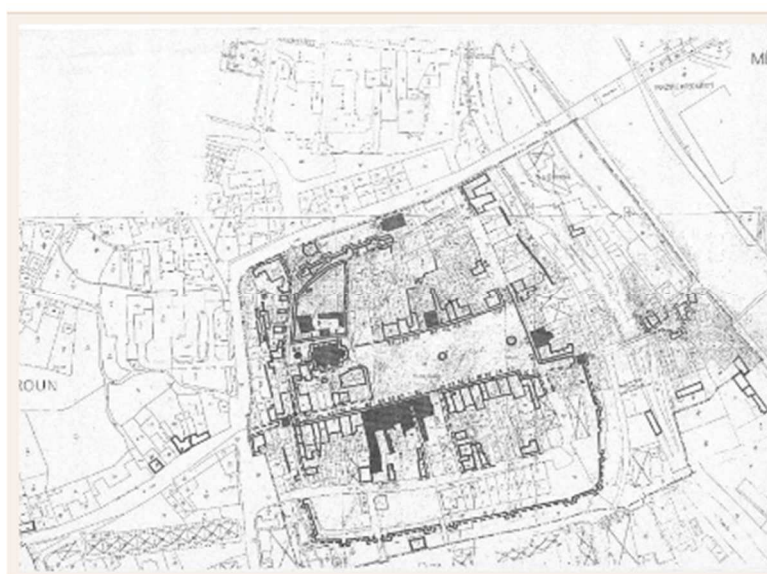
Historické jádro města Berouna bylo prohlášené za MPZ vyhláškou MK ČR č. 476/1992 Sb. ze dne 10.9.1992 o prohlášení území historických jader vybraných měst za památkové zóny, spolu s dalšími 92 MPZ.

Dle přílohy k vyhlášce MK ČR č. 476/1992 Sb. se tímto právním aktem definuje vymezení hranic MPZ Beroun takto: „Hranice památkové zóny začíná na jižním okraji třídy Politických vězňů p. č. 2258. Stáčí se k jihu a pokračuje po východním okraji komunikace p. č. 2305/1. Lomí se na východ a pokračuje až k p. č. 2313 (rameno Berounky), po jejímž levém okraji jde k severu, na úrovni p. č. 185/4 se lomí na východ až k pravému břehu Berounky, po němž pokračuje na sever a stáčí se opět na komunikaci p. č. 2258, kde se hranice uzavírá“.

Tato vyhláška neupřesňuje konkrétní způsob ochrany jednotlivých MPZ ani samotný předmět ochrany v těchto vyhlášených MPZ a má velice obecný charakter.

Obr. 73. Městská památková zóna Beroun. Zdroj: Památkový katalog NPÚ 1988-2000 [Beroun - památková zóna - Památkový Katalog \(pamatkovykatalog.cz\)](http://pamatkovykatalog.cz)

Obr. 74. Aktualizovaná mapa městské památkové zóny Beroun. Zdroj: Památkový katalog – mapa (NPÚ 1988-2000), [Detail dokumentu - 50010621 \(npu.cz\)](http://detail.dokumentu-50010621.npu.cz)

Legenda k mapě MPZ Beroun na obr. na stránkách NPÚ není uvedena.

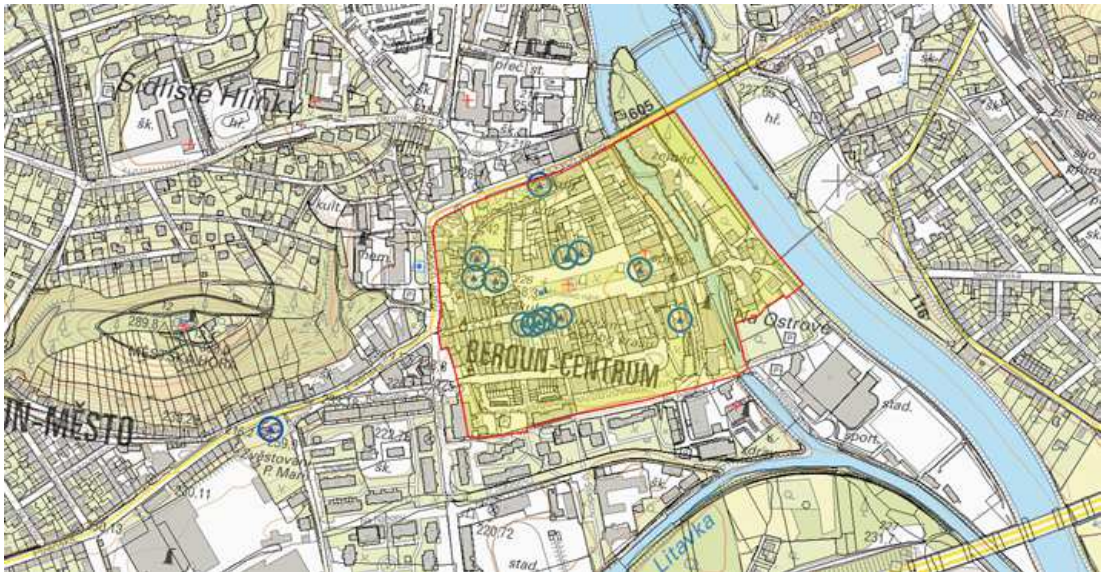
Obr. 75. Letecký snímek MPZ Beroun. Zdroj: NPÚ, Památkový katalog (2001-2004), [Detail dokumentu - G0004228 \(npu.cz\)](#)

5.2.2 Památkově chráněné a evidované významné objekty v MPZ Beroun

Seznam chráněných památek a evidovaných významných objektů, vč. veškerých relevantních informací týkajících se těchto objektů, jako rejstříková čísla, parcelní čísla a data provedení aktualizace, poskytuje Památkový katalog, veřejně dostupný na stránkách Národního památkového ústavu (NPÚ 2023).

Dle katalogu NPÚ se v městské části Beroun-Centrum nachází celkem 15 chráněných kulturních památek, z toho jsou 10 v kategorii objekt a 5 jsou v kategorii areál. Jedna z těchto památek, kostel Zvěstování P. Marie, kulturní památka rejst. č. ÚSKP 38460/2-289, katalogové číslo 1000150446 však skutečně leží mimo MPZ Beroun, v části Beroun-Město, a proto nebyla předmětem inventarizace a památkového rozboru hodnot řešené lokality.

Dle zadání této závěrečné práce byl terénní průzkum a rozbor hodnot soustředěn na historické jádro města Beroun, které je vymezeno městským opevněním.

Obr. 76. Mapa MPZ Beroun s vyznačenými chráněnými památkami a evidovanými významnými objekty, jež nejsou kulturními památkami. Zdroj: Památkový katalog – mapa (NPÚ)

Legenda k mapě na obr. 76:

Objekt dle Památkového katalogu:
Ústřední seznam kulturních památek

Objekt dle Památkového katalogu:
Soupis

Ústřední seznam kulturních památek (ÚSKP) obsahuje údaje o kulturních památkách, národních kulturních památkách, památkových rezervacích, památkových zónách a ochranných pásmech dle památkového zákona, v ÚSKP lze taktéž vyhledat údaje o kulturních stacích zapsaných na Seznamu světového dědictví UNESCO (NPÚ, [Památkový Katalog \(pamatkovykatalog.cz\)](http://pamatkovykatalog.cz)).

Soupis obsahuje informace o památkových objektech, územích a předmětech katalogizovaných v rámci odborné činnosti NPÚ, kromě chráněných památek evidovaných v ÚSKP lze v něm vyhledat i záznamy o dalších objektech nebo tematické skupiny objektů, které jsou předmětem zájmu památkové péče (NPÚ, [Památkový Katalog \(pamatkovykatalog.cz\)](http://pamatkovykatalog.cz)).

Obr. 77. Mapa MPZ Beroun zvětšená. Zdroj: Památkový katalog – mapa (NPÚ)

5.2.3 Seznam chráněných památek v MPZ Beroun dle Památkového katalogu NPÚ: Ústřední seznam kulturních památek

Na základě veřejně dostupných údajů z Ústředního seznamu kulturních památek České republiky poskytovaných NPÚ, byla zpracována níže uvedená tabulka památkově chráněných objektů a jejich souborů v MPZ Beroun.

Zobrazení	Katalogové číslo	Kategorie	Název	Památková ochrana	Anotace
	1000121071	objekt	městský dům	kulturní památka rejst. č. ÚKSP 10073/2-4276, stav ochrany: památkově chráněno	Dům na úzké gotické parcele upravený počátkem 20. století na Českobratrský evangelický sbor. Předmětem ochrany je dům čp. 43 na pozemku. Dům na středověké parcele, s barokním obvodovým zdívem, dnešní podoba je určena úpravami z let 1912 a 1938, kdy vznikl výrazný štít, se sgrafitem (návrh arch. Slavíka), který akcentuje funkci stavby. Objekt se nachází na urbanisticky exponovaném místě v

	1000123980	objekt	měšťanský dům Český dvůr	kulturní památka rejst. č. ÚKSP 13831/2-291, stav ochrany: památkově chráněno	severní frontě hlavního berounského náměstí. Barokní dům postavený v roce 1715 císařským rychtářem Samuelem Preslem na místě starší gotické stavby. Fasáda byla purizována ve 20. století. Předmětem ochrany je dům čp. 86. Velmi hodnotná historická architektura, se sousedními domy čp. 87, 88, 89, 90 tvoří nejcennější skupinu měštských štíťových domů.
	1000124840	areál	měšťanský dům Jenštejnský	kulturní památka rejst. č. ÚKSP 14480/2-292, stav ochrany: památkově chráněno	Barokní dům s gotickým jádreem patřící mezi nejvýznamnější stavby ve městě. Předmětem ochrany je dům čp. 87, úsek ohradní zdi a pozemky vymezeného areálu. Na ploše památky se nachází nechráněná konírna a dvorní přístavba. Dům z roku 1612, gotického původu, přestavovaný barokně, situovaný v jádru MPZ, patří mezi architektonicky nejvýznamnějším měšťanským domy v Berouně.
	1000129301	objekt	radnice	kulturní památka rejst. č. ÚKSP 18585/2-2981, stav ochrany: památkově chráněno	Neobarokní stavba se středověkým jádrem a složitým stavebním vývojem. Autorem výzdoby je Vilém Amort. Historická městská radnice se stopami složitěho stavebního vývoje z doby gotiky, renesance, baroka až po neobaroko s prvky secese.
	1000138790	objekt	měšťanský dům zv Salátovský	kulturní památka rejst. č. ÚKSP 27543/2-293, stav ochrany: památkově chráněno	Barokní dům s výrazným štítem postavený na úzké gotické parcele. Předmětem ochrany je dům čp. 88 s pozemkem. Dům v exponované zóně v jižní frontě náměstí. Se sousedními domy čp. 87, 89, 90 tvoří nejcennější skupinu měštských štíťových domů. Hodnotná domovní architektura.
	1000139465	objekt	měšťanský dům	kulturní památka rejst. č. ÚKSP 28179/2-2982, stav ochrany: památkově chráněno	Klasicistní měšťanský dům se středověkým jádrem. Předmětem ochrany je dům čp. 41 s pozemkem. Příklad hodnotného středověkého domu v klasicistní úpravě.
	1000142327	objekt	měšťanský dům	kulturní památka rejst. č. ÚKSP 30851/2-294, stav ochrany: památkově chráněno	Raně barokní dům s bohatě zdobeným průčelím a výrazným volutovým štítem. Předmětem ochrany je dům čp. 89. Jeden z nejzajímavějších raně barokních historických domů ve městě. Se sousedními domy čp. 87, 88, 90 tvoří nejcennější skupinu měštských štíťových domů na náměstí.

	1000143593	areál	kostel sv. Jakuba	kulturní památka rejst. č. ÚKSP 32040/2-288, stav ochrany: památkově chráněno	V jádru gotická stavba z 13. století byla několikrát přestavěna a po požáru v 18. století barokizována. Opravu v letech 1903-1907 vedl J. Fanta. Předmětem ochrany je kostel, litinový kříž na kamenném soklu, pamětní kříž ve stěně presbytáře a pozemky vymezeného areálu. Cenná stavba s bohatou stavební historií v rozpětí od rané gotiky po počátek 20. století. Hlavní berounský kostel a zároveň jedna z urbanisticky nejdůležitějších staveb MPZ.
	1000145468	objekt	měšťanský dům U tří korun	kulturní památka rejst. č. ÚKSP 33804/2-295, stav ochrany: památkově chráněno	Barokní měšťanský dům s gotickým jádrem a dvojicí výrazných volutových štítů. Předmětem ochrany je dům čp. 90, dvorní křídlo a pozemky vymezeného areálu. Se sousedními domy čp. 86, 87, 88, tvoří nejcennější skupinu městských štítových domů.
	1000147054	areál	děkanství	kulturní památka rejst. č. ÚKSP 35285/2-2983, stav ochrany: památkově chráněno	Areál barokní fary se zázemím upraveným v 19. století tvoří protějšek hlavního farního kostela. Předmětem ochrany je děkanství (fara), kaplanka, kaple, ohradní zeď s třemi branami, socha sv. Jana Nepomuckého a pozemky vymezeného areálu. Na ploše památky se nachází nechráněný provozní objekt a školka. Hodnotná barokní fara se zázemím a kaplankou tvoří protějšek kostela.
	1000147383	objekt	boží muka	kulturní památka rejst. č. ÚKSP 35588/2-290, stav ochrany: památkově chráněno	Kapličková boží muka postavená roku 1681 na památku morové rány. Kvalitní kapličková boží muka z konce 17. století vhodně doplňují prostor Seydlova náměstí v centru starého města.
	1000150446 _0006	objekt	kašna se sochou sv. Jana Nepomuckého	kulturní památka rejst. č. ÚKSP 38460/2-289, stav ochrany: památkově chráněno	Barokní pískovcová kašna z roku 1729 od berounského kameníka Slezáka, uprostřed se sochou sv. Jana Nepomuckého. Originál sochy uložen v Muzeu Českého krasu a nahrazen kopií. V letech 1921-2003 stála kašna v areálu kostela Zvěstování Panny Marie. Je součástí areálu 1000150446 – kostel Zvěstování Panny Marie
	1000162119	objekt	Duslova vila	kulturní památka rejst. č. ÚKSP 11517/2-4347, stav ochrany: památkově chráněno	Měšťanská neorenesanční vila postavená v roce 1891 podle návrhu Antonína Wiehla. Předmětem ochrany je Duslova vila čp. 203 s pozemkem. Měšťanská vila, pro jejíž

					fasády je příznačné bohaté výrazné symetrické členění architektonickými články, převzatými převážně z období italské vrcholné renesance (okna s trojúhelnými frontony, půlkruhově ukončené nadsvětlíky, nárožní bosáž, konzolová korunní římsa s motivem vejcovce, balustrády). V rámci města Berouna představuje vila čp. 203 nejkvalitnější objekt svého druhu.
	1000125862	areál	městské opevnění	kulturní památka rejst. č. ÚKSP 15384/2-285, stav ochrany: památkově chráněno	Mimořádně dobře dochovaný soubor pozůstatků středověkého fortifikačního systému, kolem 1300, úpravy v 15.-16. stol.: hlavní hradba s hranolovými věžemi, parkánová hradba, zbytky příkopu, 2 průjezdní věžové brány, fragment hradby Plzeňského předměstí. Předmětem ochrany je hlavní hradba, parkánová hradba, Plzeňská (Horní) brána, Pražská (Dolní) brána s částí předbraní, obvodový příkop, hradba Plzeňského předměstí. Významný doklad středověké fortifikační architektury a základní prvek historického urbanismu města.
	1000084414	území	městská památková zóna	památková zóna rejst. č. ÚKSP 2114 – Beroun, stav ochrany: památkově chráněno	Bývalé královské město se zachovanou historickou strukturou a veřejnými budovami (farní kostel, radnice) i četnými měšťanskými domy, významné dochovaným středověkým opevněním s oběma branami, vnitřní hradební zdí a zbytky hranolových věží.

Tab. 1. Seznam chráněných památek. Zdroj fotografií, katalogových čísel, stavu ochrany, včetně rejstříkových čísel, anotací a popisů předmětu ochrany a popisu památkové hodnoty uvedených v tabulce: NPÚ 2023 ([Výsledky vyhledávání - Památkový Katalog](#) (pamatkovykatalog.cz) cit. 2023.6.20 – 2024.3.20

5.2.4 Seznam evidovaných významných objektů v MPZ Beroun dle Památkového katalogu NPÚ: Soupis

Zobrazení	Katalogové číslo	Kategorie	Název	Památková ochrana	Anotace
	1999991266	objekt	obchodní středisko Maj	není kulturní památkou	Hodnotná stavba obchodního střediska situovaná na exponovaném místě Husova náměstí. Objekt byl vystavěn na přelomu 70. a 80. let podle projektu Z. Veselého a V. Libického z KPÚ Praha. Projekt pravděpodobně z let 1979-1980 a realizovaný do dvou let poté.
	2000012119	objekt	pomník padlým v I. světové válce	není kulturní památkou	Pozdně secesní pomník z roku 1924 od Karla Opatrného umístěný ve středu náměstí. Centrální sochu doplňují dva obelisky se jmény padlých. Kvalitní sochařské dílo tvořící ústřední prvek náměstí.
	2000012089	objekt	pomník Mistra Jana Husa	není kulturní památkou	Secesní pomník z roku 1908 od Františka Velíška a Josefa Kvasničky umístěný na východní straně náměstí před radnicí.
	2000012115	objekt	dům - městský úřad	není kulturní památkou	Z náměstí patrový a do dvora dvoupatrový klasicistní objekt se starším jádrem přiléhající k budově radnice a funkčně s ní propojený.

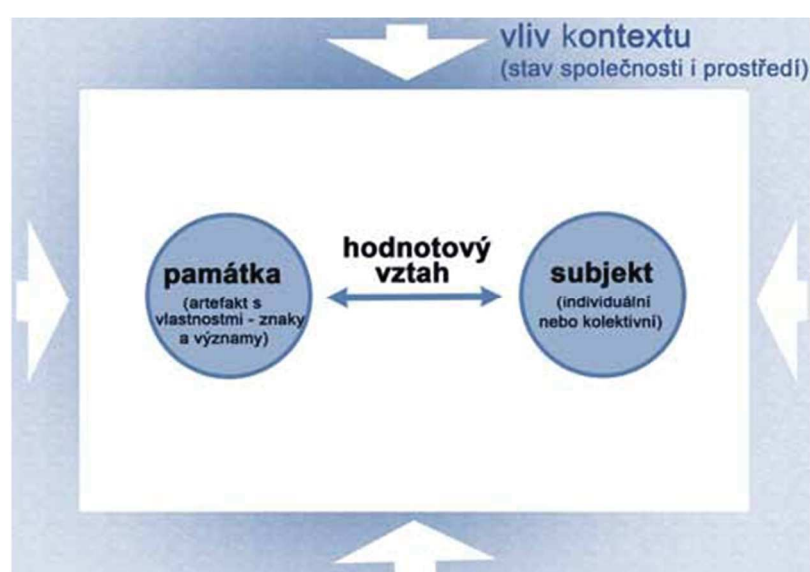
Tab. 2. Seznam evidovaných hodnotných objektů. Zdroj fotografií, katalogových čísel, stavu ochrany, včetně rejstříkových čísel, anotací a popisů uvedených v tabulce: NPÚ 2023 [Výsledky vyhledávání - Památkový Katalog \(pamatkovykatalog.cz\)](#) cit. 2023.6.20 – 2024.3.20

5.2.5 Památkový urbanismus

Kuča, Kučová (2000) užívají pojem památkový urbanismus v souvislosti s ochranou a péčí o památky a vysvětlují ho jako širokou škálu činností s důrazem na důkladnější „poznání památkových hodnot historických sídel a především k jejich ochraně a regeneraci“.

Téma památkové hodnoty, památkového hodnocení a hodnotového vztahu mezi památkou a subjektem rozpracovává Jesenský (2015) ve svém článku K teorii památkové hodnoty a hodnocení památek, v němž za klíčový pro památkovou péči považuje již zmíněný specifický vztah mezi památkou a subjektem, kdy člověk se

nachází v roli aktivního „zakladatele hodnot“, čímž je ovlivněno jeho záměrné jednání/ chování vůči vytvořenému artefaktu, které po vytvoření má nebo teprve získává jisté hodnoty. Pojem hodnot je spojován především s kulturou, kulturním prostředím, a dle tohoto pojetí jsou člověkem (subjektem) hodnoty přisuzovány, a to nikoliv pouze na základě racionálních úvah (vědeckého poznání), ale i emocionálně, z čehož vyplývá, že hodnocení jako takové je převážně postaveno na primární subjektivitě. Dále Jesenský (2015) uvádí, že výše popsany vztah mezi subjektem vytvářejícím artefakt a samotným artefaktem (noselem hodnot) lze aplikovat na kulturní dědictví a památky jakožto specifický druh artefaktů, a dle tohoto pojetí je památková hodnota mírou tohoto specifického vztahu.

Obr. 78. Grafické schéma vztahu mezi subjektem a objektem (památkou) jakožto předmětu památkové péče. Zdroj: Jesenský (2015)

Jesenský (2015) dále uvádí, že památková hodnota je tvořena soustavou dalších dílčích typů hodnot souvisejících mezi sebou a navzájem provázaných a shrnuje nejobecnější typologii památkových hodnot následně:

- hodnoty sociokulturní (sociální včetně hodnoty identity, umělecké, technické, historické);
- hodnoty socioekonomické (ekonomické, užité, hodnoty prostředí).

Na základě této typologie Jesenský (2015) dále prezentuje vlastní názor na dnešní památkovou péči v České republice jakožto mající značné rezervy v „komplexnosti pojetí významů – typů hodnot“, čímž je myšlena především sociální stránka hodnot.

V souvislosti s památkovým urbanismem Kuča, Kučová (2000) uvádí, že každé sídlo má svou charakteristickou urbanistickou strukturu (tím je především myšlena její půdorysná osnova a parcelace), která vypovídá o vzniku tohoto sídla, jeho vývoji a

proměnách, proto péče o památkové chráněná území si klade za jeden z hlavních cílů jeho uchování (Kuča, Kučová 2000).

Urbanistickou strukturu sídla lze považovat za nejstarší důkaz existence sídla a lze ji rozdělit dle následujících aspektů:

- půdorysná osnova sídla
- parcelace
- půdorysná skladba zástavby
- hmotová skladba zástavby
- významné stavební dominanty
- kompoziční vztahy prostorů

Půdorysná struktura sídla se skládá z půdorysné osnovy sídla, parcelace a půdorysné skladby zástavby (Kuča, Kučová 2015).

Pro Beroun je charakteristický jednoduchý půdorys lichoběžného obrysu s mírně stoupajícím velkým náměstím, které má celkem pravidelný obdélný tvar s podélnou osou ve směru východ – západ (Dostal 1974). Z urbanistického hlediska má půdorys města charakter plánovitě založeného středověkého města s kostelem v severozápadní části náměstí a měšťanskými domy okolo náměstí. Do města se vstupovalo dvěma hlavními branami, a to západní, horní, a východní, dolní. Obě brány, horní Plzeňská, u které se vybíralo clo, a dolní Pražská se dodnes dochovaly v dobrém stavu. Město mělo unikátní fortifikační systém s několika menšími bránami či fortami. Na jižní podélné straně náměstí, kde žilo převážně německé obyvatelstvo, později vznikla ještě jedna souvislá ulice, dnešní ul. Havlíčková, do této části se vstupovalo Spišskou bránou. Do severní, české strany se vstupovalo Českou bránou. Na této severní podélné straně náměstí ke vzniku takové ulice jako na jižní německé straně nikdy nedošlo.

Při porovnání historických map se současným stavem je zřejmé, že půdorys historického jádra Berouna zůstal v zásadě dobře zachován i přes veškeré zásahy v minulosti a půdorysná osnova je pravidelná zejména na jižní straně náměstí, podobné prostorové členění v průběhu století se taktéž příliš nezměnilo. Parcelace, která je jednou za základních památkových a urbanistických hodnot sídla (Kuča, Kučová 2015) však v některých lokalitách historického jádra města vykazuje druhotné změny, což je scelení několika drobných parcel do jedné kvůli stavbě většího objektu nebo naopak rozparcelování větší plochy na menší parcely.

Obr. 79. Historické jádro města Beroun, originální mapa stabilního katastru z roku 1842.
Zdroj: Archivní mapy ČÚZK 2023

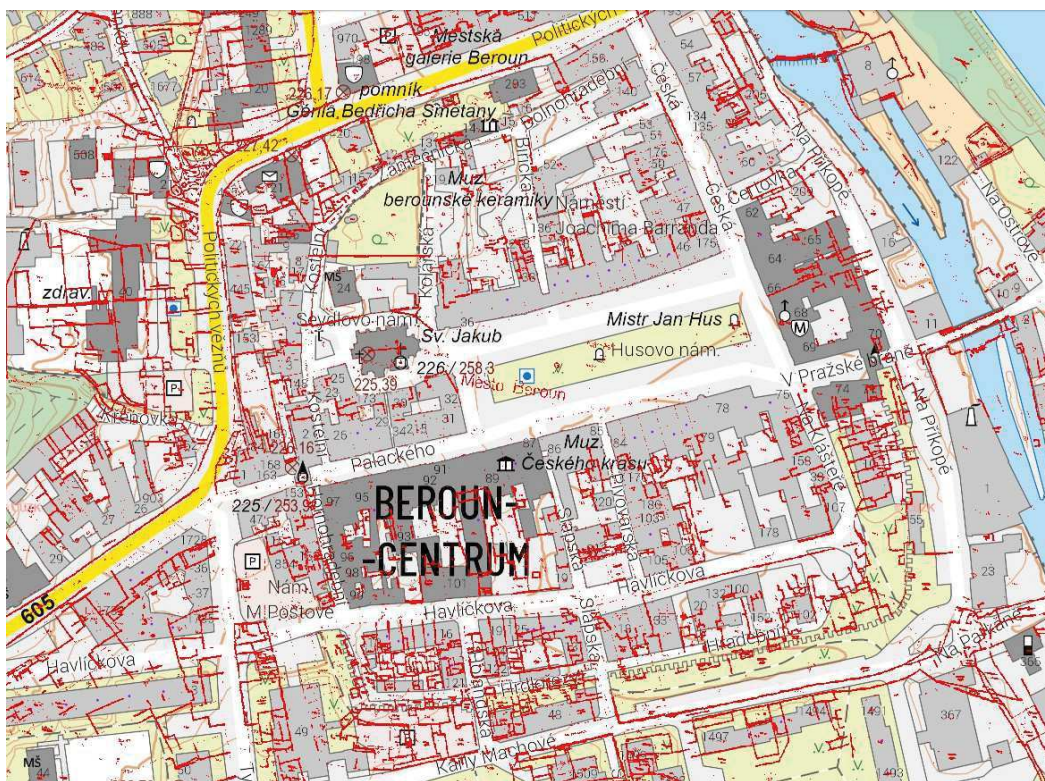
Obr. 80. Historické jádro města Beroun, ortofotomapa z 50. let 20. století. Zdroj: Geoportál 2023

Obr. 81. Historické jádro města Beroun, aktuální ortofotomapa ČÚZK. Zdroj: Geoportál 2023

Obr. 82. Historické jádro města Beroun, originální mapa stabilního katastru z roku 1842 s vrstvou vyřazených rastrů bývalého pozemkového katastru. Zdroj: Archivní mapy ČÚZK 2023

Obr. 83. Současná topografická mapa historického jádra Berouna s vrstvou vyřazených rastrů bývalého pozemkového katastru. Zdroj: ČÚZK, archiv 2023

Formu zástavby v historickém centru města lze obecně charakterizovat jako kompaktní. Okolo náměstí je zástavba téměř pravidelná řadová, na jižní straně s několika památkově chráněnými historickými štítovými měšťanskými domy. V jiných prostorech města je zástavba historického jádra spíše nepravidelná, převážně bloková. Výška zástavby celého historického jádra je převážně jedno až dvouposchoďová (poslední patro je zpravidla ustupující, podkrovní, se střešními vikýři) v podstatě se stejnou výškovou hladinou (až na několik výjimek) a vzhledově převážně jednotnou střešní krytinou (tvarově a barevně). Okolo náměstí jsou soustředěny historické výškové dominanty, jež jsou taktéž kulturními památkami (především se jedná o kostel sv. Jakuba, Plzeňskou a Pražskou brána, dále lze zmínit budovu městské radnice s věží) a novodobé výškové dominanty (významná stavba městské spořitelny z roku 1928, dle SHP Beroun byla postavena podle návrhu J. Volfa, podle informací na oficiálních stránkách města Beroun byla postavena podle plánů pražského architekta Jaroslava Rösslera, dále je to bývala kavárna Slavie z 30. let 20. století na protilehlé západní straně náměstí a budova obchodního střediska Maj z přelomu 70. a 80. let 20. století v řadě mezi radnicí a městskou spořitelnou na východní straně náměstí).

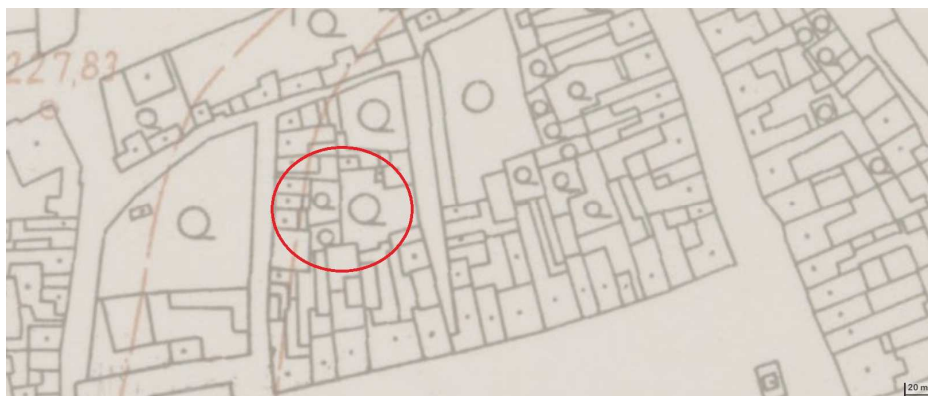
Velkým pozitivem území je skutečnost, že i přes mnohočetné požáry v průběhu století a novodobé zásahy do vzhledu starého Berouna provedené asanací v 2. polovině 20. století zůstala v podstatě bez větších změn zachována středověká uliční síť s hlavními dopravními osami uvnitř hradeb a taktéž dodnes patrná nepravidelnost uličních čar, charakteristická pro středověká města, která novodobou zástavbou nebyla zcela vyrovnána. Pro úplnost je nutno upřesnit, že oproti stavu dle mapy stabilního katastru z roku 1842 jsou přece jisté rozdíly ve stávající uliční síti historického jádra – ani na mapě z 50. není ul. Čertovka vzniklá v době asanace centra starého Berouna v místě zaniklé zástavby, ani nám. Joachima Barranda. Na mapě stabilního katastru nejsou patrné ani dnes existující ulice Hradební, Hrdlořezy a Holandská.

Je nutno uvést, že skoro všechny domy novodobé zástavby v historickém jádru Berouna, včetně většiny starších domů okolo náměstí mají střešní vikýře, někde neúměrně velká a mohutná oproti drobnému měřítku stavby, což působí dost nesourodě a neesteticky. Některé z domů mají narušenou fasádu vzniklou výměnou původních oken za nečleněná, nejsou výjimkou ani plastová okna, výkladce, výlohy a dveře v řadové zástavbě přímo na náměstí, to je při skutečnosti, že plast je naprosto nevhodným materiálem pro historické prostředí středověkého jádra města. Dále je to obložení fasády keramickými obklady a schody do parteru několika málo

budov, rovněž jako i několik budov s plochou střechou, kovová vrata pro vjezd na pozemek a garážová vrata v parteru obytných domů v ul. Na Klášteře, Kostelní, České a Havlíčkové, mnohočetná graffiti na budovách v ulicích v bezprostřední blízkosti Husova náměstí (např., na fasádě budovy obchodního domu Květ, na domech a vjezdových vratech v ul. Kostelní atd.). To je při skutečnosti, že Husovo náměstí je místem kulturního a společenského využití celoměstského i nadregionálního významu z důvodu pravidelného konání tradičních hrncířko – řemeslných trhů (viz výše). To vše samozřejmě narušuje harmonicky vzhled zástavby především okolo náměstí a nepřidává na atraktivitě prostředí historického jádra jako celku. Další jistou slabou stránkou uspořádání zástavby v historickém jádru města uvnitř hradeb je přítomnost několika proluk po zaniklých domech, největší z nich je na severní straně náměstí, bývalé české straně starého města. Na místě zaniklé řadové zástavby v ul. Kolářská jsou dnes dvě novostavby s garáží, jinak volný prostor se využívá pro parkování vozidel. Celkově toto místo působí dost neutěšeným dojmem.

Obr. 84. Proluka v ul. Kolářské na současné ortofomapě centra Berouna. Zdroj: www.mapy.cz

Obr. 85. Zaniklá zástavba v ul. Kolářské na archivní mapě SMO. Zdroj: ČÚZK, archiv

Obr. 86. Historická fotografie ul. Kolářské se zaniklou řadovou zástavbou (vlevo) z roku 1973. Zdroj: Zmizelý Beroun (www.vencovypindy.blogspot.com/2014/01/zmizely-beroun.html 2014)

Obr.87. Patrné stopy po zaniklé zástavbě na obr. 86. Pohled ve stejném směru ke kostelu sv. Jakuba

Obr.88. Tatáž proluka, dnes částečně využívaná jako příležitostně parkoviště

Obr. 89. Stejné místo. Pohled opačným směrem. V pravém horním rohu je vidět Duslova vila

Zdroj obr. 87, 88, 89: Foto vlastní z 6.2.2024

Problematikou zástavby této proluky se zabývala absolventka FA ČVUT Chocholová ve své diplomové práci „Dostavba proluky v centru Berouna“ v období 2022/2023 (digitální knihovna ČVÚT 2023).

Obr. 90. Vizualizace návrhu dostavby bloku mezi ul. Kolářská a ul. Biřická. Zdroj: Chocholová 2022/2023 (online, nepublikováno, dostupné z <https://dspace.cvut.cz/handle/10467/109091>)

Dále, v jihovýchodní části historického jádra, v ul. Na Klášteře, na místě 5 domů staré zástavby, byl v rámci přestavby historického centra města velice necitlivě umístěn čtyřpatrový panelový dům s lodžii, zvýšeným přízemím a horním ustupujícím patrem, který je vidět z náměstí. Jeden z těchto zaniklých domů, na jejichž místě dnes stojí tento panelový dům, měl č.p. 112 a dle popisu v SHP Beroun z roku 1969 se pravděpodobně nacházel na místě středověkého dominikánského kláštera sv. Klimenta založeného současně s městem a zaniklého v době husitských válek. Vzhledem k velké tloušťce zdiva zjištěné během průzkumu, zpracovatelé nemohli vyloučit, že se jednalo o „fragment klášterní či chrámové budovy“.

Obr. 91. Historická fotografie zaniklé zástavby v ul. Na Klášteře. První dům vpravo je dům č.p.112.
Zdroj: Územní studie „MPZ Beroun“ 2018

Obr. 92. Čtyřpatrový obytný panelový dům (v pozadí) na místě zaniklé zástavby na obr. Pohled z Husova náměstí. Zdroj: Foto vlastní z 6.2.2024

Obr. 93. Zbytky hradeb s baštou a bočním vstupem do historického jádra města (dnešní prostor křižovatky ulic Havlíčkova a Na Klášteře. Zdroj: Územní studie „MPZ Beroun“ 2018

Mimo výše uvedené za zmínku jakožto závada řešeného území stojí velikost ploch určených k parkování vozidel přímo na náměstí, což esteticky narušuje vnímání prostředí historického jádra města jako celku, a šíře vozovky na úkor chodníkům.

Obr. 94. Parkovací místa na jižní straně Husova náměstí. Zdroj: Foto vlastní.

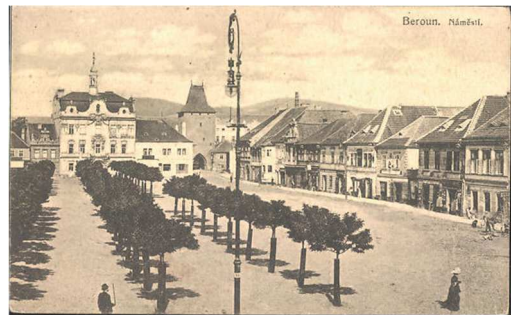
Obr. 95. Historické foto náměstí v Berouně s městskou radnicí z roku 1905.
Zdroj: Fotohistorie (www.fotohistorie.cz)

Obr. 96. Historické foto náměstí v Berouně s Pražskou bránou, rok okolo 1915 (přesně není známo). Zdroj: Staré pohlednice (www.ak-ansichtskarten.de/ak/93-Postcards-World/9109-City-Beroun-Beraun)

Obr. 97. Pohlednice s náměstím v Berouně, zřejmě 30. leta 20. stolení

Obr. 98. Pohlednice s náměstím, patrně začátek 20. století.

Zdroj: Staré pohlednice (www.ak-ansichtskarten.de/ak/93-Postcards-World/9109-City-Beroun-Beraun)

Obr. 99. Bývalé Gottwaldovo náměstí (dnes Husovo náměstí), 70. leta. Zdroj: Čapková 1978

Obr. 100. Husovo náměstí 90. leta. Zdroj: Garkisch 1998
V právě horní části je vidět obytný panelový dům zmíněný výše

Obr. 101. Slavnost biřmování ze dne 25.6.1870, které udílel pražský arcibiskup kardinál Bedřich ze Schwarzenbergu. Zdroj: Zmizelý Beroun (www.vencovypindy.blogspot.com/2014/01/zmizely-beroun.html 2014)

Obr. 102. Historické foto náměstí v Berouně z roku 1910 (?).
Zdroj: Fotohistorie (www.fotohistorie.cz)

Obr. 103. Pohled na roh berounského náměstí s Plzeňskou bránou z roku 1915 (?).
Zdroj: Fotohistorie (www.fotohistorie.cz)

Obr. 104. Historické foto náměstí v Berouně z roku 1933.

Zdroj: Fotohistorie (www.fotohistorie.cz)

Obr. 105. Náměstí v Berouně z roku 1960.

Zdroj: Fotohistorie (www.fotohistorie.cz)

Obr. 106. Historické foto náměstí v Berouně

Zdroj: Fotohistorie (www.fotohistorie.cz)

Obr. 107. Štítové domy na náměstí v Berouně

(vlevo Jenštejnský dům). Zdroj: Garkisch 1998

Obr. 108. Pohled na radnici z roku 1900. Zdroj: Zmizelý Beroun

(www.vencovypindy.blogspot.com/2014/01/zmizely-beroun.html 2014)

Obr. 109. Pohled na radnici s pomníkem Mistra Jana Husa z roku 1908. Fotohistorie (www.fotohistorie.cz)

Na MPZ Beroun jako celek lze aplikovat následující sledované jevy ÚAP dle Přílohy č. 1 vyhlášky č. 500/2006 Sb.:

- Zastavené území (jev 1)
- Plochy s rozdílným způsobem využití (jev 1a)
- Zařízení občanského vybavení (jev 3)
- Veřejná prostranství (jev 3a)
- Památková rezervace a památkové zóny včetně jejich ochranného pásma (jev 5a)
- Nemovité národní kulturní památky a nemovité kulturní památky a jejich ochranná pásma (jev 8a)
- Urbanistické a krajinné hodnoty (ve smyslu významných stavebních dominant, pohledově exponovaných míst a významných vyhlídkových bodů) (jev 11)
- Struktura a výška zástavby (jev 11a)

- Architektonicky nebo urbanisticky cenné stavby nebo soubory staveb, historicky významné stavby, místa nebo soubory staveb (jev 13a):
- Území s archeologickými nálezy (jev 16)
- Významné krajinné prvky (ve smyslu parků a vodních ploch (jev 23a) – vodní toky – týká se především východní a jihovýchodní části MPZ Beroun a historického jádra města v hradbách
- Pozemní komunikace, jejich kategorie a jejich ochranná pásma (jev 93a).

Na jihovýchodní část historického jádra Berouna lze aplikovat i sledovaný jev 116a Plán společných zařízení (ve smyslu protipovodňových opatření) a jev 50a Záplavová území včetně aktivních zón (lokalita Na Ostrově) a jev 54a Stavby, objekty a zařízení na ochranu před povodněmi a území určená k řízeným rozlivům povodní - na východní část MPZ Beroun. Na západní a severní stranu MPZ Beroun lze taktéž aplikovat jev 105a Linky a zastávky veřejné hromadné dopravy.

Jak již bylo uvedeno výše, jedná se o území s dobře dochovanou urbanistickou strukturou, ve které mají významné zastoupení architektonicky nebo urbanisticky hodnotné stavby nebo soubory staveb, dále jsou taktéž čteně zastoupeny historicky významné stavby, místa nebo soubory staveb (jev 13a). Z tohoto důvodu lze řešené území označit jako území s architektonicky cennou zástavbou v kategorii 1a, u níž by se mělo dbát na uchování „všech dochovaných kulturních hodnot“ a regulaci nových zásahů do území s cílem předcházení možných rušivých projevů v tomto prostředí jako celku (Kuča, Kučová 2015).

Na jednotlivé stavby v rámci historického jádra lze aplikovat následující jevy:

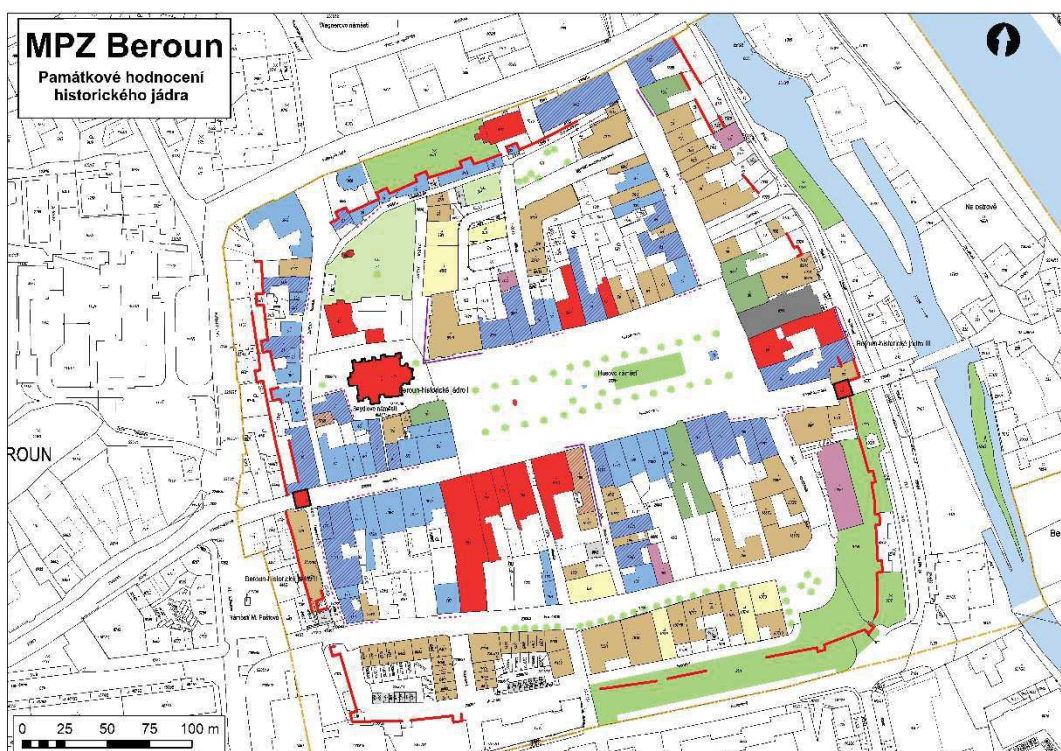
- Nemovité národní kulturní památky a nemovité kulturní památky a jejich ochranná pásma (jev 8a)
- Urbanistické a krajinné hodnoty (jev 11)
- Struktura a výška zástavby (jev 11a)
- Architektonicky nebo urbanisticky cenné stavby nebo soubory staveb, historicky významné stavby, místa nebo soubory staveb (jev 13a)

Dle Metodiky identifikace a klasifikace území s urbanistickými hodnotami (Kuča, Kučová 2015) a Metodiky klasifikace staveb podle památkové hodnoty (Kuča, Kučová 2015) lze architektonicky cenné stavby zařazené do jevu 13a zařadit do samostatné kategorie, která se označuje písmenem A a následně tuto kategorii rozdělit do příslušných podkategorií:

- architektonicky cenné stavby nadmístního významu (podkategorie A+)
- architektonicky cenné stavby místního významu (podkategorie A)
- architektonicky cenné novostavby (podkategorie N)

Historicky významné stavby dle týchž odborných metodických publikací tvoří další samostatnou kategorii označovanou písmenem H.

Výsledkem terénního průzkumu, při kterém byly sledovány kulturně historické a urbanistické hodnoty historického jádra Berouna ve snaze zařadit jednotlivé stavby dle příslušné klasifikace dle existujících metodik, a to Metodiky klasifikace staveb podle památkové hodnoty (Kuča, Kučová 2015) a Metodiky identifikace a klasifikace území s urbanistickými hodnotami (Kuča, Kučová 2015), studia památkových dokumentů a historických map je zpracování vlastní mapy památkového vyhodnocení historického jádra Berouna s legendou níže.

Obr. 110. Mapa památkového vyhodnocení historického jádra Berouna. Zpracování na základě vlastního terénního průzkumu, Památkového katalogu NPÚ, SHP Beroun (1969), Metodiky identifikace a klasifikace území s urbanistickými hodnotami (Kuča, Kučová 2015) a Metodiky klasifikace staveb podle památkové hodnoty (Kuča, Kučová 2015). Zdroj: zpracování vlastní (25.11.2023)

Architektonicky cenné stavby, soubory (kategorie A, jev ÚAP 13a)	
■	Architektonicky cenné stavby nadmístního významu (podkategorie A+)
■	Architektonicky cenné stavby místního významu (podkategorie A)
■	Architektonicky cenné novostavby (podkategorie N)
Historicky významné stavby, soubory (kategorie H, jev ÚAP 13a)	
■	Historicky významné stavby (kategorie H)
Ostatní kategorie staveb	
■	stavby památkově nehodnotné, hmotově nerušící (kategorie C)
■	stavby památkově hmotově, nebo architektonicky rušivé (kategorie D)
■	stavby ostatní (kategorie O)
■	zaniklé stavby, jejichž parcely je žadoucí zastavět
Doplňkové charakteristiky staveb	
	významné stavební dominanty (jev ÚAP 11)
	dílčí rušivá hmotová charakterika či architektonicky narušení střechy
	zásadně narušená (rušivá) fasáda
	částečně narušená (rušivá) fasáda
Doplňkové charakteristiky staveb	
■	parky
■	zahrady, sady
■	vodní toky a plochy (jev ÚAP 23a)
●	aleje a stromořadí vysoké

Obr. 111. Legenda k mapě památkového hodnocení historického jádra Berouna na základě Metodiky identifikace a klasifikace území s urbanistickými hodnotami (Kuča, Kučová 2015).

Níže uvedená tabulka č. 3 inventarizace a rozboru zástavby v řešeném území byla zpracována na základě vlastního terénního průzkumu, seznamu nemovitých kulturních památek dle Památkového katalogu NPÚ Ústřední seznam kulturních památek a Památkového katalogu NPÚ Soupis, SHP Beroun (1969) a dle Metodiky klasifikace staveb podle památkové hodnoty (Kuča, Kučová 2015) a Metodiky identifikace a klasifikace území s urbanistickými hodnotami (Kuča, Kučová 2015).

č.	Objekt/ areál	č.p.	Ulice	Jev	Podkategorie podle památkové (ne)hodnoty	Odůvodnění hodnocení
1.	městské opevnění se dvěma bránami			8a, 11, 11a, 13a	A+	památkově chráněno, kulturní památka, architektonicky cenný soubor, historicky cenný soubor, obě brány jsou významnými stavebními dominantami a významnými vyhlídkovými body, výškové dominanty
2.	kostel sv. Jakuba		Seydlovo nám.	8a, 11,	A+	památkově chráněno, kulturní památka,

				11a, 13a		významná stavební dominanta, výšková dominanta
3.	morový sloup		Seydlovo nám.	8a	A+	památkově chráněno, kulturní památka
4.	dům	2	Kostelní	11a, 13a	A	gotická architektonicky cenná stavba po několika přestavbách, s dílčím architektonickým narušením střechy (vikýře)
5.	dům	3	Kostelní	11a, 13a	A	urbanisticky cenná stavba se sedlovou střechou a dílčím architektonickým narušením fasády (typová široká okna)
6.	dům	4	Kostelní	11a, 13a	A	dvojpatrový secesní dům z r. 1907 na místě původních č.p. 4 a č.p. 157, s konstrukční výškou pater přesahující běžnou výšku patra okolní zástavby – stavba má nesporně jistou hodnotu, minimálně hodnoty „staří“, avšak uprostřed jednopatrové řadové zástavby působí hmotově (výškově) dost rušivě
7.	dům	5	Kostelní	11a, 13a	A	urbanisticky cenná stavba patrně barokního původu se sedlovou střechou, okenními a dveřními šambránami, částečně narušení fasády z důvodu osazení jednokřídlými okny
8.	dům	6	Kostelní	11a, 13a	A	urbanisticky cenná stavba starobylého vzhledu s hladkou fasádou, patrně barokního původu, střecha lomená k průčelí, okna mají šambrány, dílčí architektonické narušení střechy (vikýř) a částečně narušení fasády (obloukové nadpraží dveří)
9.	dům	7	Kostelní	11a, 13a	A	urbanisticky cenná přízemní stavba, patrně barokního původu, střecha lomená k průčelí hladká fasáda s částečným narušením – široké dvoukřídlé dveře a typové široké okno

10.	dům	8	Kostelní	11a, 13a	A	urbanisticky cenná stavba zřejmě barokního původu s mansardovou střechou, hřeben rovnoběžný s průčelím, trojkřídlé okno
11.	dům	9	Kostelní	11a, 13a	A	urbanisticky cenná stavba z r. 1941 s vikýřem a čtyřkřídlými okny, fasáda s keramickým obkladem
12.	dům	10	Na Klášteře		D	panelový čtyřpatrový dům s lodžii z 80. let 20. st, poslední patro ustupující, střecha sedlová, i přes novodobou barevnou úpravu fasády velice rušivý prvek v historické zástavbě centra
13.	dům	11	Zámečnická	11a, 13a	A	urbanisticky cenná přízemní stavba při městských hradbách s architektonickým narušením střechy (vikýře)
14.	dům	12	Zámečnická	11a, 13a	A	urbanisticky cenná jednoposchoďová stavba zčásti přistavená k věži hradby, čtyřkřídlá okna, venkovní točité schodiště z kovu
15.	dům	13	Zámečnická	11a, 13a	A	urbanisticky cenná stavba asi barokního původu při hradbách, s pultovou střechou
15.	dům	14	Zámečnická	11a, 13a	A	urbanisticky cenná stavba barokního původu po úpravách v r. 1915, se sedlovou střechou, připojená k hradbě, hmotově i celkovým vzhledem tvoří velice kladný prvek v prostoru přihradební uličky, v domě je dnes muzeum berounské keramiky
17.	dům	15	Zámečnická	11a, 13a	A	urbanisticky cenná jednoposchoďová stavba při hradbě, pozdní baroko, mansardová střecha, hřeben rovnoběžný s průčelím, nároží zesíleno šikmými opěráky, kladný prvek v prostoru přihradební uličky
18.	dům	16	Dolnohradební	11a, 13a	A	urbanisticky cenná menší jednoposchoďová

						stavba klasicistního původu s pultovou střechou s vikýřem a střešními okny
19.	dům	17	Kostelní		C	novodobá jednoposchoďová stavba památkově nehodnotná, hmotově nerušící s vikýři
20.	dům	18	Havlíčková		C	novodobá nárožní patrová budova Market Centra na místě staré zástavby, s položitím a arkýřem křídýlka do ul. Hradební, široká okna do ul Havlíčkové
21.	dům	19	Havlíčková		C	novodobá nárožní patrová budova na místě staré zástavby
22.	dům	20	Havlíčková		C	novodobá patrová budova na místě staré zástavby, s vikýři a širokými okny
23.	dům	23	Kostelní		C	jednopatrový dům se sedlovou střechou s vikýři stojí na místě přízemního domu z období baroka
24.	děkanství	24	Seydlovo nám.	8a, 11, 11a	A+	památkově chráněno, kulturní památka, architektonicky cenný soubor, historicky cenný soubor, fára barokního původu po pozdějších úpravách, valbová střecha
25.	dům (stará škola)	25	Seydlovo nám.	11, 11a, 13a	A	architektonicky cenná a historicky významná stavba z roku 1562 byla postavena jako škola, po přestavbách, s dílčím architektonickým narušením střechy (vikýře) a částečně narušenou fasádou (novodobá úprava s výměnou oken za široká)
26.	dům	26	Palackého	11a, 13a	A	urbanisticky cenná patrová budova, barokně přestavena po požáru v r. 1735, po úpravách, novodobá úprava fasády někdy okolo r. 1925, fasáda částečně narušená širokými trojkřídlými okny v patře, římsa nad parterem
27.	dům	27	Palackého	11a, 13a	A	urbanisticky cenná patrová budova, barokně přestavena, po úpravách

						vč. fasády někdy okolo r. 1928, bývalá. hospoda U Raka, fasáda částečně narušená římsou nad parterem
28.	dům	28	Palackého	11a, 13a	A	urbanisticky cenná patrová budova, barokně přestavena, po úpravách, fasáda z r. 1931, novodobě přistaven štít s malými okénky, částečně narušení fasády širokými trojkřídlými okny v patře
29.	dům	29	Palackého	11a, 13a	A	urbanisticky cenná patrová budova, po přestavbách a úpravách, fasáda z r. 1920, arch. narušení střechy a narušení fasády kovovými lišty výlohy a dveří v kovu se sklem
30.	dům	30	Seydlovo nám.		C	novodobá patrová budova s arkýřem
31.	dům	31	Palackého	11, 11a, 13a	A	třípatrová budova z konce první republiky s ústupkovým 3. patrem a římsou, bývalá kavárna Slavie
32.	dům	32	Seydlovo nám.	11a, 13a	H	budova s širokými trojkřídlá okny, postaveno firmou Baťa v r. 1931
33.	dům	33	Na Klášteře		C	novodobý patrový dům na místě souboru budov bývalé. Masny, se sedlovou střechou s vikýři do ul. Na Klášteře, mělký centrální arkýř
34.	dům	34	Palackého	11a, 13a	A	urbanisticky cenná patrová budova, eklektická fasáda z konce 19. století, arch. narušení střechy
35.	dům	36	Husovo nám.		C	novodobá jednoposchodová nárožní stavba památkově nehodnotná (obchodní dům Květ) výškově nerušící, na pohledově exponovaném místě rušivě působí fasáda s balkony s nápisy směrem do náměstí a architektonicky rušivými prvky do boční ulice (naproti památkově chráněnému kostelu sv. Jakuba a taktéž

						chráněnému areálu děkanství), navíc boční fasáda včetně výloh je velmi poničena graffiti
36.	dům	37	Husovo nám.	11a, 13a	A	urbanisticky cenná patrová budova se sedlovou střechou, hřeben rovnoběžný s průčelím, asi barokního původu, po několika úpravách, arch. narušená střechou (vikýře),
37.	dům	38	Husovo nám.	11a, 13a	A	jednopatrová budova z 2.pol. 19. stol. sedlovou střechou s vikýři, novodobější díl urbanistického celku historické zástavby
38.	dům	39	Husovo nám.	11a, 13a	A	jednopatrová budova starobylého vzhledu přestavená za baroka, sedlová střecha s vikýři
39.	dům	40	Husovo nám.	11a, 13a	A	jednopatrová budova s valbovou střechou, širokými trojkřídlými okny, asi barokního původu s přestavbami, parter s keramickým obkladem
40.	dům	41	Husovo nám.	8a, 11a	A+	měšťanský dům, památkově chráněno, kulturní památka, architektonicky a historicky cenná stavba
41.	dům	42	Husovo nám.	11a, 13a	A	významná historická stavby s neorenesančním průčelím s bosáží a neorenesančním. bosovaným vchodem, v domě bývala lékárna, arch. narušení střechy jedním velkým vikýřem
42.	dům	43	Husovo nám.	8a, 11a	A+	městský dům, památkově chráněno, kulturní památka, architektonicky a historicky cenná stavba, na foto z konce 30. let měl dům štít trojúhelného tvaru s kalichem nahoře
43.	dům	44	Husovo nám.		C	jednopatrový dům s ustupujícím horním patrem z r. 1929 po pozdějších úpravách, s mohutným vikýřem, dvěma arkýři, širokými okny a balkonem, který

						je rušivým prvkem v prostředí historického jádra
44.	dům	45	Husovo nám.		C	dvoupatrový dům z r. 1929 s trojkřídlými okny
45.	dům	46	Husovo nám.		C	dvoupatrový dům z r. 1930 s trojkřídlými okny, kovové mříže u vstupních dveří
46.	dům	47	Česká	11a, 13a	A	patrový dům raně barokního původu s novodobě upraveným průčelím, střecha s vikýři
47.	dům	48	Česká		C	patrový dům asi barokního původu se sedlovou střechou, výraznější úpravy v 2. pol. 19. st. arch. narušení střechy velmi naddimenzovanými pro tento dům vikýři
48.	dům	49	Česká	11a, 13a	A	patrový dům, asi barokní, se sedlovou střechou s vikýři, okna v patře mají šambrány
49.	dům	50	Česká	11a, 13a	A	patrový dům, sedlová střecha, původ stavby nad terénem asi barokní, široká okna v patře
50.	dům	51	Česká	11a, 13a	A	patrový dům na snížené úrovni, po přestavbě a následných úpravách, novodobé průčelí, valbová střecha, původ stavby nad terénem asi barokní, vstup do patra je z můstku
51.	dům	52	Nám. Joachima Barranda		C	novodobý nárožní patrový dům s arkýřem nad vstupem do budovy
52.	dům	53	Česká		C	novodobý nárožní patrový dům s arkýřem nad vstupem do budovy
53.	dům	54	Česká	11a, 13a	H	významný architektonický a historický objekt gotického původu stavebně znehodnocený zvýšením terénu
54.	dům	56	Česká		C	patrová, nad terénem moderní stavba s arkýřem
55.	dům	57	Česká		C	dvouposchoďová, nad terénem moderní stavba, s arkýřem, hodně prosklená
56.	dům	58	Česká		C	gotický původ, přestavba střechy s vikýři,

						přistaveny schody pro vstup do patra nemá architektonicky historickou hodnotu
57.	dům	59	Česká		C	patrová budova středověkého původu s vikýři, po mnohočetných rapidních přestavbách nemá architektonicky historickou hodnotu
58.	dům	60	Česká		C	patrová budova s moderní úpravou, plastová okna a dveře, mnohočetné vikýře, nemá architektonicky historickou hodnotu
59.	dům	62	Česká		C	patrová budova gotického původu, průčelí s římsou a šambránami, po mnohočetných přestavbách nemá architektonicky historickou hodnotu
60.	dům	63	Česká	11a, 13a	H	patrová budova gotického původu, po mnohočetných přestavbách má historickodokumentáční hodnotu
61.	dům	64	Husovo nám.	11a, 13a	H	budova spořitelny z r. 1928 podle projektu J. Volfa (?)
62.	dům	65	Husovo nám.		O	moderní budova občanské vybavenosti
63.	dům	66	Husovo nám.	11a, 13a	N	architektonicky cenná novostavba obchodního střediska Maj z konce 70. let 20. st.
64.	dům	68	Husovo nám.	8a, 11a	A+	radnice, památkově chráněno, kulturní památka, architektonicky cenný soubor, historicky cenný soubor
65.	dům	69	Husovo nám.	11a, 13a	A	budova MÚ Beroun, hodnotná je především hlavní gotická budova, radikálně přerušená barokně, v zadní části budovy je část zachované hradby, arch. narušení střechy vikýři
66.	dům	70	V Pražské bráně		C	po novodobých přestavbách a přeřešeních dům bez architektonické nebo historické hodnoty
67.	dům	71	V Pražské bráně		C	po novodobých přestavbách a

						přeřešených dům bez architektonické nebo historické hodnoty
68.	dům	74	V Pražské bráně		C	budova vznikla provozním spojením a úpravami staršího snad renesančního domu, bývalá č.p. 73, s novodobým domem č.p. 74, vystaveným v ustupující uliční čáře místo staršího domu, obě části mají vikýře, novější část má schody u vstupu z ulice do budovy
69.	dům	75	Husovo nám.	11a, 13a	A	patrový nárožní dům s gotickým jádrem, část nad terénem přestavena novodobě, architektonické narušení střechy (vikýře)
70.	dům	76	Husovo nám.	11a, 13a	A	patrový dům s gotickým jádrem a radikálně novodobě přestavenou částí nad terénem, mohutný vikýř a schody u vstupu z ulice kompletně narušily historický charakter domu, nicméně urbanisticky má svoji úlohu jako díl celku
71.	dům	77	Husovo nám.	11a, 13a	A	patrový měšťanský dům středověkého původu, tzv. Máčovna, radikálně přestaven renesančně, později asi i klasicistně (průčelí), mělký rizalit na vstupní straně, archit. narušení střechy (vikýře), v r. 1798 se v domě konaly pravoslavné bohoslužby v době pobytu ruských vojáků ve městě, v letech 1852-1939 v domě bylo centrum židovské obce města, židovská škola byla zrušena v r. 1913, po 2. sv. válce lidová škola umění, od r. 1994 dům ve vlastnictví Židovské obce v Praze, hodnotný architektonickohistorický objekt
72.	dům	78	Husovo nám.	11a, 13a	A	patrový řadový měšťanský dům středověkého původu,

						přestaveny v renesanci, v baroku a později i novodobě, dnes s novodobým průčelím, archit. narušení střechy dlouhým souvislým vikýřem, jinak hodnotný architektonickohistoricky objekt
73.	dům	79	Husovo nám.	11a, 13a	H	patrový řadový měšťanský dům s novodobě upraveným průčelím a též upraveným trojbokým arkýřem (na rizalit) s římsou, okna budovy v patře mají šambrány, býv. hostinec U Černého orla, kde se ubytovávali významné osobnosti, i po četných přestavbách má historickou a urbanistickou hodnotu
74.	dům	80	Husovo nám.	11a, 13a	A	patrový řadový štítový úzký měšťanský dům gotického původu přestavený v renesanci, břízolitové průčelí, sedlová střecha kolmo k průčelí, římsa, i přes svoji neupravenou fasádu a nenápadná vzhled je architektonicky i historicky velmi cennou stavbou
75.	dům	81	Husovo nám.	11a, 13a	A	patrový řadový štítový měšťanský dům, štít se dvěma pilastry, okna se šambránami, významný prvek urbanistického prostředí náměstí
76.	dům	82	Husovo nám.	11a, 13a	A	patrový řadový štítový měšťanský dům s gotickým jádrem, průčelí pozdně klasicistní, sedlová střecha, architektonicky i historicky velmi cenná stavba
77.	dům	83	Husovo nám.	11a, 13a	A	patrový řadová měšťanský dům s gotickým jádrem, příčnou sedlovou střechou a průčelím ze třetí čtvrtiny 19. st., architektonicky i historicky velmi cenná stavba

78.	dům	84	Husovo nám.	11a, 13a	A	patrový řadový nárožní měšťanský dům patrně středověkého původu s příčnou sedlovou střechou, vikýře do boční ulice, okna v patře průčelí s šambránami, typová široká okna do boční ulice, dům po radikální přestavbě v r. 1913, v r. 1930 bylo přeřeseno průčelí, urbanisticky hodnotná stavba v řadově zástavbě na náměstí
79.	dům	85	Husovo nám.	11a, 13a	C	patrový řadový nárožní měšťanský dům se sedlovou střechou (pohledově exponované místo) po úpravách v 30. letech 19. st.; znehodnocen moderními úpravami: plastová široká okna jak v průčelí směrem do náměstí (v patře a parteru), tak i bočním, arch. narušení střechy mnohočetnými vikýři směrem do boční ulice, těmito zásahy dům ztratil svůj historický vzhled
80.	dům	86	Husovo nám.	8a, 11a	A+	památkově chráněno, kulturní památka, býv. hostinec Český dvůr, architektonicky i historicky cenná stavba
81.	dům	87	Husovo nám.	8a, 11a	A+	Jenštejnský dům, stavba gotického původu s pozdní barokními štíty se sdruženými pilastry nad hlavní římsou, z doby po r. 1735, mramorový renesanční portál s letopočtem 1612, památkově chráněno, kulturní památka, architektonicky a historicky cenná stavba

82.	dům	88	Husovo nám.	8a, 11a	A+	patrový měšťanský (Salátovský) dům s neorenesančními frontony, nad hlavní římsou atika se štítem, sedlová střecha, památkově chráněno, kulturní památka, architektonicky a historicky cenná stavba
83.	dům	89	Husovo nám.	8a, 11a	A+	Frišmanovský dům, památkově chráněno, kulturní památka, architektonicky a historicky cenná stavba
84.	dům	90	Husovo nám.	8a, 11a	A+	U Tři korun, památkově chráněno, kulturní památka, architektonicky a historicky cenná stavba
85.	dům	91	Husovo nám.	11a, 13a	A	patrový měšťanský dům gotického původu, po požáru v r. 1743 několikrát přestaven a upraven, s mansardovou střechou a hladkou fasádou z r. 1931, architektonicky a historicky cenná stavba
86.	dům	92	Husovo nám.	11a, 13a	A	patrový měšťanský dům gotického původu, po požáru v r. 1743 upraven pozdně barokně, další významná přestavba ve třetí čtvrtině 19.st., valbová střecha s hřebenem kolmým k průčelí, hladká fasáda z r. 1928, architektonicky a historicky cenná stavba

87.	dům	93	Husovo nám.	11a, 13a	A	patrový měšťanský dům s mělkým arkýřem se dvěma bočními pilastry nad hlavním vstupem, okna se šambránami a trojlaločnými nadokenními římsami, sedlová střecha s hřebenem rovnoběžným s průčelím, po požáru v r. 1743 radikálně přestaven, průčelí pozdně barokní, architektonicky a historicky cenná stavba s částečně narušenou fasádou – vpravo v přízemí přímo na fasádě je velice necitlivě umístěn velký název stravovacího zařízení, což působí značně rušivě v tomto prostředí
88.	dům	94	Husovo nám.	11a, 13a	A	patrový měšťanský dům s gotickým jádrem, valbovou střechou a neorenesanční fasádou okolo r. 1865, přestaven barokně, částečně narušená fasáda – parter obložený keramickými obklady + dost výrazné názvy provozoven, jinak architektonicky a historicky významná stavba
89.	dům	95	Husovo nám.	11a, 13a	A	patrový měšťanský dům s valbovou střechou s hřebenem kolmým k průčelí, s barokními úpravami, fasáda upravena v r. 1925, obloukové nadpraží dveří a výlohy v parteru, jinak urbanistický cenný objekt v jižní frontě náměstí
90.	dům	96	Husovo nám.	11a, 13a	A	patrový měšťanský dům s valbovou střechou kolmou k průčelí, hlavní budova gotická, přestavena v pozdním baroku nebo raném klasicismu, hřeben střechy kolmý k průčelí, archit. narušení střechy 1 vikýřem do ul. Palackého a 4 do ul. Hornohradební, fasáda

						na hlavním průčelí s dekoračními prvky, fasáda do ul. Hornohradební narušena obdélně upravenými vchody v přízemí, jinak architektonicky a historicky významná stavba
91.	dům	97	Husovo nám.	11a, 13a	A	patrový nárožní měšťanský dům gotického původu s renesanční úpravou, s valbovou střechou kolmou k průčelí do ul. Palackého, upraveným okolo r. 1930, archit. narušení střechy (vikýře do ul. Hornohradební), jinak architektonicky a historicky cenná stavba
92.	objekt		Husovo nám.	8a	A+	barokní pískovcová kašna se sochou sv. Jana Nepomuckého z roku 1729, autor Slezák, kulturní památka, památkově chráněno
93.	objekt		Husovo nám.	13a	A	pozdně secesní pomník padlým v I. světové válce z roku 1924, ve středu náměstí, autor K. Opatrný, není památkově chráněno
94.	objekt		Husovo nám.	13a	A	secesní pomník Mistra Jana Husa z r. 1908 na východní straně náměstí před radnicí autorů F. Velíška a J. Kvasničky, není památkově chráněno
95.	dům	98	Hornohradební	11a, 13a	A	patrový měšťanský dům s trojúhelným štítem (původní dům byl přízemní, přestavba klasicistní), fasáda okolo v r. 1930, široká novodobá okna, urbanisticky cenná stavba
96.	dům	99	Hornohradební	11a, 13a	A	patrový nárožní měšťanský dům, v jádru gotický, hladká fasáda upravena v letech 1955-57, značně šikmé zdivo v parteru, střecha s mnohočetnými vikýři, v 19. st. rozšíření budovy a zvýšení o patro, radikální přestavba v

						r. 1904, trojkřídlá okna v patře, urbanisticky hodnotný díl bloku
97.	dům	100	Havlíčková		C	novodobý řadový patrový dům na místě staré zástavby, sedlová střecha s hřebenem souběžně s průčelím, s vikýři, okna se šambránami
98.	dům	101	Havlíčková	11a	A	dvojposchodová budova z r. 1902 s neobarokní fasádou, sedlová střecha s hřebenem rovnoběžným s průčelím, na právě boční straně novodobý skleněný mělký snad arkýř, vzhledem ke staří je budova patrně cenná historicky, v této frontě patrové zástavby však působí velmi dominantně a hmotově (výškově) rušivě
99.	dům	102	Hradební		C	novodobý patrový dům u hradeb na místě staré zástavby, sedlová střecha s vikýři
100.	dům	103	Pivovarská		C	patrový řadový dům se sedlovou střechou s hřebenem podélným k průčelí, rapidně přestaven někdy na konci 19. st. na místě starého objektu
101.	dům	104	Pivovarská	11a, 13a	A	patrový řadový dům gotického původu s příčně sedlovou střechou s vikýři do ulice, průčelí novodobě upraveno, architektonickohistoricky cenná stavba
102.	dům	105	Pivovarská	11a, 13a	A	patrový nárožní dům s gotickým jádrem, novodobě upravená průčelí s pološtitý, střecha falešně mansardová s vikýřem do ul. Havlíčková, významnější přestavba koncem 19. st., několik úprav vč. fasády v průběhu 20. st.

103.	dům	106	Havlíčková		D	na místě přízemního stavení dnes stojí novodobý patrový dům s výraznou římsou a mohutnými vikýři, průčelí se širokými okny, hmotově působí rušivě svojí výškou
104.	dům	107	Na Klášteře		C	novodobý patrový dům se sedlovou střechou s vikýři, fasáda s lizénami, dům stojí na místě souboru budov masné výroby zdemolované během asanačních opatření a přestavby centra města na přelomu 70. - 80. let 20.st., v přízemí do ul. Na Klášteře jsou garážová vrata
105.	dům	110	Havlíčková		C	novodobý patrový nárožní dům místo staré zástavby
106.	dům	111	Havlíčková		C	novodobý patrový řadový dům místo staré zástavby
107.	dům	112	Havlíčková		C	novodobý patrový řadový dům místo staré zástavby
108.	dům	113	Havlíčková		C	novodobý patrový řadový dům místo staré zástavby
109.	dům	114	Havlíčková		C	novodobý patrový řadový dům místo staré zástavby
110.	dům	115	Havlíčková		C	novodobý patrový řadový dům místo staré zástavby
111.	dům	116	Havlíčková		C	novodobý patrový nárožní dům místo staré zástavby
112.	dům	117	Holandská		C	novodobý patrový řadový dům místo staré zástavby
113.	dům	118	Holandská		C	novodobý patrový řadový dům místo staré zástavby
114.	dům	119	Holandská		C	novodobý patrový řadový dům místo staré zástavby
115.	dům	120	Holandská		C	novodobý patrový řadový dům místo staré zástavby
116.	dům	121	Holandská		C	novodobý patrový nárožní dům místo staré zástavby
117.	dům	122	Holandská		C	novodobý patrový nárožní dům místo staré zástavby

						zástavby
118.	dům	123	Holandská		C	novodobý patrový řadový dům místo staré zástavby
119.	dům	124	Holandská		C	novodobý patrový řadový dům místo staré zástavby
120.	dům	125	Havlíčková		C	novodobý patrový řadový dům místo staré zástavby
121.	dům	126	Havlíčková		C	novodobý patrový řadový dům místo staré zástavby
122.	dům	127	Havlíčková		C	novodobý patrový řadový dům místo staré zástavby
123.	dům	128	Havlíčková		C	novodobý patrový řadový dům místo staré zástavby
124.	dům	129	Havlíčková		C	novodobý patrový řadový dům místo staré zástavby
125.	dům	130	Havlíčková, Slapská		C	novodobý patrový nárožní dům místo staré zástavby
126.	dům	131	Slapská		C	novodobý patrový nárožní dům místo staré zástavby
127.	dům	132	Havlíčková		C	novodobý patrový řadový dům místo staré zástavby
128.	dům	133	Havlíčková		C	novodobý patrový řadový dům místo staré zástavby
129.	dům	134	Česká		C	novodobý dvoupatrový řadový dům, sedlová střecha s vikýři, garáže v přízemí
130.	dům	135	Česká		C	novodobý dvoupatrový řadový dům, sedlová střecha s vikýři, garáže v přízemí
131.	dům	136	Biřická		C	novodobá patrová budova se sedlovou střechou s vikýři
132.	dům	140	Česká		C	moderní architektura
133.	dům	148	Kostelní		C	patrový dům s vikýři na místě přízemního klasicistního domku
134.	dům	152	Havlíčková		C	novodobý patrový řadový dům místo staré zástavby

135.	dům	153	Hornohradební		C	patrový nárožní dům snad gotického původu, budova nad terénem je z r. 1854 z s pozdějšími přestavbami, sedlová střecha s vikýří, v přízemí kovové lišty výloh, urbanistický hodnotný prvek v blízkosti Plzeňské brány
136.	dům	156	Politických vězňů		A	patrová nárožní budova (do ulice), fasáda poklasicistní z padesátých let 18. st., parter byl dodatečně zakryt navážkou komunikace, sedlová střecha s vikýří
137.	dům	157	Zámečnická		C	patrová stavba při městské hradbě, přistaveno točivé schodiště ke vstupu do patra
138.	dům	158	Na Klášteře		C	novodobý patrový dům na místě souboru budov býv. Masny, se sedlovou střechou s vikýří do ul. Na Klášteře
139.	dům	162	Hornohradební		C	novodobá patrová budova s vikýří a fragmenty hradební zdi
140.	dům	163	Slapská	11a, 13a	A	přízemní stavení s novodobým průčelím
141.	dům	166	Kostelní		C	novodobá dvoupatrová budova
142.	dům	170	Pivovarská		C	novodobá patrová budova místo přízemního domu, sedlová střecha s vikýří
143.	dům	173	Seydlovo nám.	11a, 13a	A	klasicistní patrový dům, menší úpravy v r. 1937, vhodně urbanisticky doplňuje prostor u kostela sv. Jakuba
144.	dům	175	Husovo nám.	11a, 13a	A	měšťanský patrový nárožní dům, vystavený barokně, s arkýřem do náměstí a stejným arkýřem do ul. České, gotické sklepy, úpravy okolo poloviny 19. st. a v roce 1931, významná stavba
145.	dům	176	Česká		C	patrový novodobý řadový dům
146.	dům	180	Pivovarská	11a, 13a	A	jednopatrový řadový dům, sedlová střecha s mohutným vikářem, přízemí snad, významný

						objekt
147.	dům	191	Slapská	11a, 13a	A	patrový nárožní dům (původně přízemní, snad barokního původu, dodatečně zvýšen na patrový), s valbovou střechou s hřebenem kolmým k ul. Havlíčková, úprava fasády v r. 1924, urbanisticky hodnotný objekt
148.	dům	193	Česká	11a, 13a	A	patrový nárožní dům z r. 1882, v r. 1921 přeřešeno průčelí do dnešní historizující podoby, cenná urbanistická stavba
149.	dům	205	Na Příkopě		D	hmotově rušivý (výškově) novodobý obytný dům
150.	dům	203	Politických vězňů	8a, 11a	A+	Duslova vila, měšťanská neorenesanční vila z r. 1891 podle návrhu A. Wiehla, kulturní památka, památkově chráněno
151.	dům	209	Česká		C	přízemní domek s pultovou střechou z r. 1900
152.	dům	213	Slapská		C	patrový dům z r. 1923 se sedlovou střechou, rušivý nadpis na fasádě
153.	dům	215	Palackého	11a, 13a	A	dvoupatrový měšťanský řadový dům s širokými trojkřídlými okny z období před 2. světovou válkou, hodnotná meziválečná stavba jako urbanisticky hodnotný díl bloku
154.	dům	218	Biřická		D	třípatrový dům s ustupujícím horním patrem (původně jednopatrový z r. 1932 s dodatečně přistavenými balkony a plochou střechou, při pohledu od ul. Kolářské působí rušivě balkony
155.	dům	219	Kolářská		C	přízemní novostavba s vikýři do ul. Kolářské, patrový s garáží v přízemí do ul. Biřická
156.	dům	220	Pivovarská		C	patrová novostavba se sedlovou střechou s vikýři, s garáží v přízemí

Tab. č. 3. Památkové vyhodnocení jednotlivých objektů historického jádra Berouna.

6 Návrh, jak s těmito hodnotami dále zacházet, hrubý návrh regulativů regulačního plánu

6.1 Návrh regulačního plánu historického jádra Berouna

Cílem této práce je pokusit se o vytvoření hrubého návrhu regulativů, které by mohly přispět k zachování a ochraně hodnot soustředěných v historickém jádru Berouna, a to při současném přiměřeném společenském využití ploch/ prostorů v tomto památkově hodnotném území jako celku (především ke komerčním a obytným účelům). Jednou ze základních hodnot řešeného území je jeho urbanistická struktura se všemi charakteristickými hmotovými a památkovými projevy, kde je v první řadě kladen důraz, zejména ve vztahu k hodnotným a významným objektům, na trvalé zachování jejich hmotové podstaty.

Území řešené regulačním plánem (RP) zahrnuje plochy v MPZ Beroun a je ohraničené zbytky městských hradeb. Hranice řešeného území je vedena po ulicích Na Příkopě, Hradební, Hrdlořezy, Hornohradební, Kostelní, Politických vězňů (ve směru hodinových ručiček). Vymezení území je znázorněno v mapových výstupech na obr. 159 a 160. Rozloha řešeného území je 11,1 ha.

Návrh tohoto RP je zpracován v souladu s nadřazeným ÚP Beroun (2017) ve znění pozdějších změn, proto přebírá některá ustanovení ÚP Beroun (2017), především v části prostorového uspořádání ploch se smíšeným využitím centra města označených kódem SC. Prostorové regulativy taktéž vycházejí ze zásad památkové péče chráněných objektů dle Ústředního seznamu kulturních památek ČR veřejně přístupného v Památkovém katalogu (NPÚ), SHP Beroun z roku 1969 (viz podkapitola 2.1.5 Památkové dokumenty) a vlastního průzkumu řešeného území.

Návrh tohoto RP nevymezuje nové pozemky a nemění způsob využití ploch s rozdílným způsobem využití, klade důraz na dochování stávající parcelace a vymezení veřejných prostorů. Veřejné prostory označené v ÚP Beroun (2017) kódy PV, PV.1 a PZ jsou nezastavitelné.

V rámci návrhu tohoto regulačního plánu jsou řešeny regulativy pro úpravy budov nebo udržovací práce na nich (dle navrženého rozdělení objektů), případnou výstavbu nových budov (zastavení proluk) a úpravu a uspořádání veřejných a poloveřejných prostranství (náměstí, ulic, vnitrobloků).

Dle zadání této závěrečné práce návrh regulačního plánu se sice nezaobírá dopravou v historickém jádru města, která je pro osobní vozidla řešena jako jednosměrná a pro nákladní vozidla plátí zákaz vjezdu do MPZ Beroun, nicméně autorka považuje za vhodné zmínit hlavní přístupové cesty do nejvýznamnějšího veřejného a reprezentačního prostoru celého města, Husova náměstí (dříve rynku, od středověku místo pro tržiště), a to ve smyslu pohybu pro chodce.

Dle vlastního pozorování během terénního průzkumu a po porovnání mapy dnešní podoby historického jádra města z historickými mapami, především mapou stabilního katastru z roku 1842, je zřejmé, že hlavní komunikační osa v řešeném území (dnes již jen pro chodce, ve středověku i pro povozy) historicky prochází nejvýznamnějším veřejným a reprezentačním prostorem celého města, Husovým náměstím, ve směru východ – západ přes městské brány Pražskou (dolní) a Plzeňskou (horní). Tato skutečnost je dána historickým vývojem města (vice viz podkapitola 4.3.2 Historický a urbanistický vývoj) a je pozůstatkem středověké cesty, jež vedla přes Beroun, tehdy důležité tranzitní město na obchodní cestě spojující Prahu a západní Čechy, jež dále pokračovala do Bavor, kdy se do areálu v hradbách vjíždělo dolní bránou a město se opouštělo bránou horní na západní straně směr Plzeň.

Hlavní přístupové cesty na Husovo náměstí vedou ulicemi Palackého, V Pražské bráně, Českou, Na Klášteře, Kostelní (přes Seydlovo náměstí), Biřickou, Kolářskou, Hornohradební (přes Palackého), Pivovarskou a Slapskou (od nádraží), kde při východu z průchodu chodci narážejí na auta zaparkovaná hned u chodníku.

Obr. 112. Štítové domy na jižní straně náměstí, včetně průchodu z ul. Slapská. Foto vlastní.

Obr. 113. Průchod na Husovo náměstí z ul. Slapská (od nádraží). Zdroj: www.mapy.cz

Další ze zmíněných přístupových cest na Husovo náměstí vede přes Seydlovo náměstí okolo kostela sv. Jakuba. Za stávající dopravní situace je toto místo pro chodce dost nebezpečné. Návrh tohoto regulačního plánu proto počítá s úpravou stávající plochy ve prospěch chodců na úkor dopravy formou rozšíření chodníku vůči šířce vozovky.

Obr. 114. Nebezpečný úsek pro chodce za kostelem sv. Jakuba, kde je plánováno zvětšení prostoru pro chodce – rozšíření chodníku. Zdroj: Foto vlastní dne 6.2.2024

Na obr. 114 je zároveň znázorněno necitlivé umístění poštovní schránky v tradiční oranžové barvě působící velmi rušivě v prostředí historického jádra. Dle fotografie na obr. 115, převzaté z územní studie veřejného prostranství MPZ Beroun z roku 2018 je patrné, že vedle této poštovní schránky se nacházela navíc telefonní budka. Ve zmíněné územní studii veřejného prostranství MPZ Beroun z roku 2018 byla tato

fotografie opatřena popiskem „nevhodný mobiliář v západní části náměstí“. Dle zmíněné územní studie bylo doporučeno přemístění jak poštovní schránky, tak telefonní budky, která později přemístěna byla, což vzhledu této západní části Husova náměstí, hlavního reprezentačního prostoru města, jednoznačně prospělo. Dle fotografií z února 2024 (obr. výše) je zřejmé, že doporučení ve věci přemístění poštovní schránku dosud realizováno nebylo.

Obr. 115. Poštovní schránka zmíněná na obr. výše, tehdy ještě v sousedství telefonní budky.
Zdroj: územní studie z r. 2018

[C:\DATA\work\Beroun MPZ ÚS\výkresy\BPZ studie 2018 11 04 pb 00obal \(1\) \(mesto-beroun.cz\)](C:\DATA\work\Beroun MPZ ÚS\výkresy\BPZ studie 2018 11 04 pb 00obal (1) (mesto-beroun.cz))) cit. 2024.3.22

Pro automobilovou dopravu je vjezd do historického jádra povolen z jihozápadní strany MPZ Beroun ul. Havlíčkovou, na křižovatce ulic Havlíčková a Na Klášteře se pokračuje k Husovu náměstí ve směru severovýchod. Doprava na Husově náměstí je řešena jako jednosměrná, výjezd z historického jádra je veden po ul. Česká v severovýchodní části MPZ Beroun, kde okolo r. 1882 bylo proraženo městské opevnění v rámci prodloužení ul. Česká a navýšen terén, čímž, například dům č.p. 54, původně historicko-architektonicky velmi hodnotný objekt, byl zasypáním přízemí jednoduše znehodnocen (SHP Beroun 1969).

Na základě vlastního terénního průzkumu lze konstatovat, že historické jádro Berouna je příliš zatížené množstvím zpevněných dopravních ploch (jako pozůstatek někdejšího situování autobusového nádraží na náměstí), včetně neprostupné řady parkovacích stání a dopravou obecně. Protože tímto návrhem regulačního plánu není dotčena doprava, návrh tohoto regulačního plánu neřeší

snížení kapacity parkovacích míst na Husově náměstí s rozšířením kapacity záchytných parkovišť v bezprostřední blízkosti MPZ Beroun, což je jinak velice žádoucí v případě pořízení městem Beroun skutečného regulačního plánu zpracovaného autorizovaným architektem, respektive pro případ změny územní dokumentace platné na území města Beroun.

Pohledově nejcennější panoramata v historickém jádru města se naskýtají z Husova náměstí na kulturně historické a přírodní dominanty – z horního rohu náměstí na pěší zóně ve směru východ na Pražskou bránu a radnici s okolními návršími v pozadí, z dolního rohu náměstí u budovy městského informačního centra ve směru západ na kostel sv. Jakuba a Plzeňskou bránu s pěší zónou a Městskou horou v pozadí a taktéž dalším návrším (442 m n.m.) v pozadí na severozápadní straně náměstí. Při pohledu ul. Českou na sever je vidět vrch Ostrý (377 m n. m.).

6.1.1 Obecné podmínky

Jak bylo již uvedeno, předmětem ochrany v řešeném území jsou následující hodnoty:

- hodnoty kulturně historické (jedná se především o dochovaný historický půdorys a historickou parcelaci, jednotlivé objekty a jejich soubory (zejména městské opevnění, měšťanské domy na náměstí, kulturně historické dominanty, drobné objekty sakrální architektury jako Boží muka na Seydlově náměstí a kašna se sochou sv. Jana Nepomuckého na Husově náměstí nebo objekty architektonicky, historicky či umělecky cenné – sochy na Husově náměstí));
- hodnoty kompoziční;
- hodnoty panoramatické s dálkovými pohledy a průhledy charakteristickými pro Berounskou kotlinu obklopenou návršími;
- hodnoty archeologické (viz níže).

V popisu základních typů urbanistické struktury ÚP Beroun 2017 (kapitola c.) se uvádí, že „Měřítko zástavby historického jádra s charakterem Berounské kotliny a návrší Městské Hory je třeba chránit jako základní prvek identity města a kompozičních vztahů.“

Střešní krajina je taktéž jednou z památkových hodnot historického jádra města, která se výrazně uplatňuje i v panoramatických pohledech na historické jádro z větší výšky (vyhlídkových míst) nebo dálky a kterou je nutno chránit. Proto při opravách

střech jak na stávajících stavbách, tak i na případných novostavbách je nutno dbát na dodržení historické podoby střešní krajiny.

Další z významných památkových hodnot plošně chráněného území je kompaktní charakter a vzhled zástavby historického jádra sídla, který taktéž je nutno chránit (Kuča, Kučová, Kibic 2004). Z důvodu zachování kompaktního uplatnění historické zástavby jádra sídla jako celku je obecně žádoucí zastavení případných proluk po zaniklé zástavbě v tomto sídle. Historické jádro Berouna má jich hned několik, o čemž bude zmíněné dále v textu.

Řešené území je chráněno jako celek (MPZ Beroun), v němž jsou chráněny i jednotlivě kulturní památky a jejich soubory. Regulativy mají přispět k zachování prostředí památkově chráněného území s památkově chráněnými objekty a nechráněnými hodnotnými stavbami a jejich soubory právě jako celku. Protože toto území patří k územím s jednoznačnými archeologickými nálezy (NPÚ 1999), do předmětu ochrany jsou taktéž zahrnuty i hodnoty archeologické. Cílem ochrany historického jádra města pomocí regulativ by mělo být zabezpečení hmotové podstaty hodnotných objektů v území (z hlediska památkové péče), tzn. zejména použití prvků prostorové regulace s důrazem na zachování historicky architektonických hodnot stávajících cenných objektů a souborů, především památkově chráněných, v jejich stávající architektuře, objemu, materiálu, barevnosti a s detaily těchto objektů včetně dekoračních prvků.

Sem lze zařadit měřítko zástavby, dále podlažnost a tvary střech typické pro řešené území (Kuča, Kratochvilová, Kučová 2012). Chráněna má být i historická skladba zástavby s orientací střešního hřebene vůči uliční čáře a původním umístěním vstupů do budov z úrovně terénu. Prvky prostorové regulace se vztahují taktéž na stavební zásahy do památkově nechráněných objektů i nehodnotných objektů z hlediska památkové péče a taktéž případnou možnou výstavbu nových objektů v prolukách.

Ochrana jednotlivých kulturních památek v řešeném území a plošná ochrana tohoto území je rovněž i kulturními limity využití tohoto území dle b. 6 aktualizované internetové příručky Limity a jiné požadavky na využití území (ÚÚR 2024) a dle výkresu limitů využití území, část B ÚAP OS ORP Beroun (2020). Dle kapitoly c. ÚP Beroun (2017) jsou „Kompoziční vztahy a panorama města ... specifickým předmětem ochrany, a tedy i specifickým limitem územního rozvoje a stavebních aktivit ve správním území města.“ Ve zmíněné kapitole ÚP Beroun (2017) jsou dále vyjmenovány základní prvky kompozičních vztahů jako „stabilizace a vymezení

systému veřejných prostranství“ a „výšková hladina zástavby“, kterou je nutno chránit s cílem podpory a zachování působení městských dominant, panoramatu města a jeho struktury a přírodních horizontů s okolními návršími.

Veškeré stavební úpravy objektů v MPZ Beroun musejí být realizovány s přihlédnutím k hodnotám stávající urbanistické struktury historického jádra města. V případě stavebních úprav na budovách bezprostředně sousedících s památkově chráněným objektem je třeba dbát na to, aby během těchto úprav nedošlo k ohrožení nebo i ochuzení památkové hodnoty chráněného objektu (jeho, byť i neúmyslným poškozením, například lešením, stavební technikou apod.). V případě zástavby proluk, což je žádoucí z hlediska zachování kompaktního působení zástavby v historickém jádru, kdy dnešní proluky jsou v podstatě novotvarem města, nové stavby musí navázat na okolní zástavbu vzhledem, architekturou a objemem (členitostí, výškou hlavní římsy a hřebene střechy), umístěním na pozemku a orientací průčelí tak, aby nepůsobily rušivě na historický ráz původně středověkého města nebo dokonce nezneškodily kulturní hodnotu prostředí a obraz historického jádra města, protože v první řadě se jedná o doplnění celku jako takového. Proto každou případnou novostavbu je nutno důkladně posuzovat i z hlediska pohledového uplatnění v panoramatu a siluetě města (Kuča, Kučová, Kibic 2004). Působnost městských dominant, panoramatu města a horizontu MPZ Beroun nesmí být v žádném případě, jakkoliv dotčena.

Obr. 116. Nebezpečné místo pro chodce za kostelem sv. Jakuba, kde je navrhováno zvětšení prostoru pro chodce a umístění drobného městského mobiliáře. Dalším negativem je nadzemní kontejner na směsný odpad v pohledově exponovaném místě. Má být umístěn v boční ulice nebo být vizuálně schován ve speciálním k tomu určeném ohrazeném místě.

Zdroj: Foto vlastní ze dne 6.2.2024

Obr.117. Graffiti na fasádě obchodní domu Květ ze strany ul. Kolářská

Obr.118. Narušení kompozičních vztahů vytvořením novodobé nevhodné dominanty konkurující dominantám kulturně historickým a hodnotným stavebním dominantám na náměstí. Čtyřpatrový panelový obytný dům v ul. Na Klášteře (v pozadí), pohled z náměstí.

Zdroj obr. 117 a 118: Foto vlastní ze dne 6.2.2024

Obr. 119. Trvalá celoročně zastřešená pódiová předzahrádka restaurace U Aleny v dolní severovýchodní části Husova náměstí, zakrývající podstatnou část průčelí jinak hodnotného objektu s gotickými sklepy. Zdroj: Foto vlastní ze dne 6.2.2024

Obr. 120. Příležitostní pultový prodej v horní části náměstí zcela neodpovídající a nerespektující prostředí historického jádra města. Foto vlastní.

Obr. 121. Nevhodné použití kovu ve světlých barvách místo tradičního dřeva. Vrata jsou navíc v lesklém provedení. Foto vlastní.

Obr.122.Narušení fasády nevhodným upoutáním, ul. Kostelní

Obr.123.Narušení fasády kovovým schodištěm, ul. Hradební

Obr.124.Obytný dům s plochou střechou a balkony, ul. Biřická

Obr.125.Naddimenzované vikýře, ul. Česká

Obr.126.Kontrast kovových vrat s dřevěnými, ul. Kostelní

Obr.127.Doplňené schody do přízemí budovy, ul. Kostelní

Obr.128.TV anténa na hodnotném objektu, ul. Kostelní

Obr.129. TV anténa na hodnotném objektu, Seydlovo náměstí

Obr. 130. Vydlážděné nádvoří děkanství. Foto obr. 122–130 vlastní.

Obr. 131. Neudržovaná fasáda hodnotného objektu, Husovo nám.

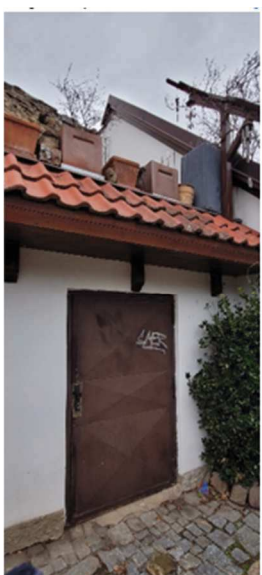
Obr.132. Vhodné využití popínavé zeleně a závěsné nerušivé reklamy ve formě výstrčce, ul. Kostelní

Obr.133. Nedokončená úprava fasády (dostavba štítu), ul. Palackého

Obr. 134. Vhodné vydláždění v areálu, Seydlovo náměstí

Obr.135. Nevhodné kovové dveře, ul. Zámečnická

Obr.136. Zahrada děkanství dvoru v areálu děkanství, Seydlovo náměstí

Obr.137. Vhodné umístění městského mobiliáře, Husovo nám.

Obr.138. Vydlážděný chodník a zvýšený terén, ul. Česká

Obr. 139. Nevyužitá plocha trávníku a nesourodé umístění městského mobiliáře (laviček) na Husově náměstí.

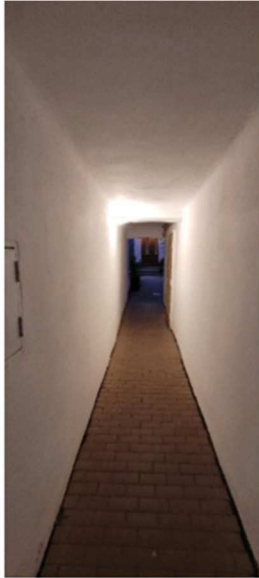

Obr. 140. Severní fronta Husova náměstí.

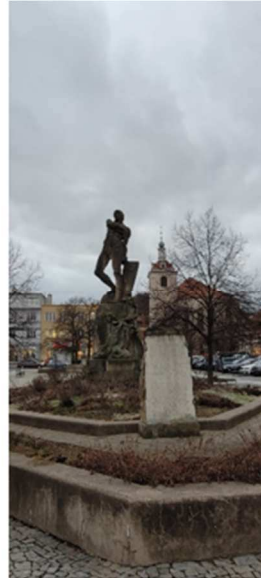
- a) Vhodné řešená předzahrádka kavárny památkově chráněného domu č.p. 41 pouze se stolkami a židlemi, markýza v barvě fasády upevněna na průčelí. Vhodně řešena malá vzhledově nerušící střešní okna obrácená do prostoru náměstí.
- b) Přilehlý dům zprava, bývalá lékárna, má nevhodný velmi výrazný souvislý naddimenzovaný vikýř dominující nad plochou střechy.
- c) Nevhodné umístění TV antén a parabolických TV antén na střeše směrem na náměstí, narušující střešní krajinu.

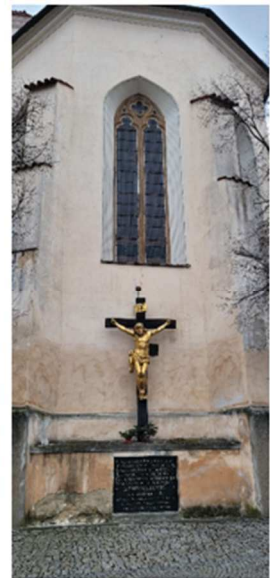
Obr. 141. Příklady vhodného poutače provozovny Hračkářství a papírnictví a nevhodného neonově osvětleného názvu Raiffeisenbank na fasádě budovy a stejné osvětleného výstrčce s lohem banky na Husově náměstí. Foto vlastní.

Obr. 142 a obr. 143. Domovní průchody, ul. Česká (142) a Husovo náměstí (143)

Obr. 144. Zanedbaný prostor u pomníku padlým

Obr. 145. Prostor za kostelem sv. Jakuba

v I. světové válce. Foto obr. 131–145 vlastní

Obr. 146. Nárožní dům č.p. 85 (Pivovarská – Husovo náměstí) na pohledově exponovaném místě, znehodnocený novodobými zásahy (plastová nečleněná okna a výlohy, četné valbové vikýře do ulice, menší parabolická TV anténa na vikýři nad průčelím do ul. Pivovarská). Foto vlastní

Obr. 147. a obr. 148. Nevhodná kovová vjezdová vrata a vjezdová brána s graffiti, ul. Kostelní

Zdroj: Foto vlastní

Obr. 149. Nárožní novodobý objekt se zdůrazněným moderním nárožím, plastovými okny a dveřmi a naddimenzovanými četnými vikýři na místě zaniklé řadové zástavby (roh ulic Česká a novodobé Čertovky). Foto vlastní

Kuča, Kučová, Kibic (2004) uvádějí příklad této novostavby jako jeden z případů „mezní přijatelnosti v prostředí, které nevykazuje příliš vysoké památkové hodnoty“ a poukazují na celkovou „bezradnost koncepce“.

Obr. 150. Fronta na jižní straně Husova náměstí, průčelí jsou obracena do prostoru Husova náměstí. Foto vlastní.

- a) Nevhodné prvky neonového osvětlení namontované na průčelí provozovny V. Šmejkal (řeznictví a jídelna).
- b) Přilehlá budova zleva od uzenářství má nepřipustný souvislý pultový vikýř.

Obr. 151. Lamelová rolovací garážová vrata, ul. Česká

Obr. 152. Lamelová rolovací garážová vrata, ul. Kostelní

Zdroj: Foto vlastní

Na obou obrazcích je znázorněno barevně vhodné řešení lamelových vrat, avšak samotné provedení je nevhodné – lamely mají být příčné, nikoliv vodorovné, garážová vrata mají být vyklápěcí, nikoliv rolovací.

Obr. 153. Veřejné osvětlení na Husově náměstí dle historické fotodokumentaci. Zdroj: Foto vlastní z 6.2.2024

Obr. 154. Hodnotné kompoziční vazby na Husově náměstí ruší mobilní prodej občerstvení v kontrastních barvách (v pravé části snímku). Foto vlastní.

Obr. 155. ul. Zámečnická, která zachovala svůj malebný starobylý raz i díky kamenné dlažbě a pultovým střechám zástavby. Hradební zeď je součástí domků z 19. století. Popínává zeleň a vhodné osvětlení této ulice dotvářejí historickou hodnotu tohoto městského prostoru.
Zdroj: Foto vlastní z 6.2.2024

Obr. 156. Dvorová část domu č.p. 42 na Husově náměstí (bývalá lékárna), včetně udržovaného osvětleného domovního průchodu. Lze vytknout pouze hladkou lesklou keramickou dlažbu v průchodu. Pro jeho osvětlení by také bylo vhodnější použití závěsných luceren. Zdroj: Foto vlastní.

Obr. 157. Vhodně vyřešený prostor vnitrobloku tvořeného budovami radnice a MÚ Beroun.
Zdroj: Foto vlastní.

Výše bylo již uvedeno, že dle podmínek stanovených ÚP Beroun 2017 je území celé MPZ Beroun zařazeno k územím stabilizovaným, z čehož je patrný trend dlouhodobého směru ve stávajícím využití tohoto území, spočívajícím především v udržení stávajícího stavu tohoto území, zejména zachování obytné funkce ploch v historickém jádru města, s doplňkovou funkcí komerční (využití parteru obytných budov), veřejnou vybaveností, přechodným ubytováním turistů, studentů a žáků, administrativou, zdravotnickými zařízeními apod. (plochy zastoupené kódem SC – smíšené využití centra města) (Maier 2000). Těmito podmínkami je dána skutečnost, že obecně rozvoj řešeného území jako takový v zásadě nemůže být plánován s přihlédnutím k plošné ochraně území a nutnosti trvalého zachování historického jádra města v co nejautentičtější podobě i pro další generace. Z tohoto důvodu v řešeném území je přípustná pouze zástavba stávajících proluk na místě zaniklé zástavby, a to na základě historicky doložených mapových podkladů a podle stanovených platných regulativů, v měřítku a se zachováním proporcí stávající zástavby; případně nová zástavba na místě nevhodných budov nebo na nevhodně využívaných pozemcích za podmínek (viz výše) (Maier 2000); vhodná úprava stávajících památkově nechráněných objektů a jejich souborů a případná diskuze o vhodnosti umístění té či jiné provozovny v prostorech některých budov na území, podléhajícím plošné ochraně (na základě odborného posouzení a s přihlédnutím k prostředí historického jádra města).

Obr. 158. Vzorky střešní krytiny a okenních rámců vystavené v budově NPÚ, územní odborné pracoviště středních Čech v Praze. Foto vlastní

Dle kap. f ÚP Beroun 2017 prostorové uspořádání ploch se smíšeným využitím centra města označených kódem SC je stanoveno tak, že novostavby nebo jakékoliv úpravy stávajících objektů musí architektonicky (členěním stavebních forem) a především hmotově (formou zastřešení, výškou římsy a hřebene) respektovat kompoziční vztahy, měřítko a kontext okolní zástavby historického jádra města, střešní krajina musí tvořit stavební završený horizont centra města a v siluetě historického jádra Berouna musí jednoznačně působit/ vynikat kulturně historické městské dominanty. V téže kapitole se dále uvádí, že pro ojedinělé kompozičně odůvodněné dominanty v případě požadavku na vyšší počet nadpodlaží musí být doložen rozbor kompozičních vztahů, vizualizace a zákres do panoramatu města pro posouzení NPÚ, územním odborným pracovištěm Středních Čech v Praze, dále úřadem územního plánování a architektem města z důvodu zhodnocení působení záměru na prostředí historického jádra a panorama města.

V kap. f ÚP Beroun 2017 je taktéž zdůrazněno nepřípustné užití solárních/fotovoltaických článků na území celé MPZ Beroun.

Pro účely návrhu tohoto regulačního plánu historického jádra Berouna byla zástavba libovolně rozdělena celkem na 21 bloků.

Dále zástavba v historickém jádru města byla rozdělena na celkem 3 typy dle kategorií podle Metodiky identifikace a klasifikace území s urbanistickými hodnotami (Kuča, Kučová 2015) a Metodiky klasifikace staveb podle památkové hodnoty (Kuča, Kučová 2015) a v návaznosti na předchozí památkové vyhodnocení jednotlivých objektů a jejich souborů:

1. Architektonicky cenné stavby, soubory (kategorie A)

- Architektonicky cenné stavby nadmístního významu (podkategorie A+)

Jedná se o památkově chráněné stavby a soubory včetně přilehlých pozemků – oblast s velkou koncentrací hodnot, proto cílem je striktní ochrana této oblasti a použití přísných regulativů.

Tato část historického jádra dále zahrnuje plochy veřejné zeleně a významných veřejných prostranství, v první řadě Husovo náměstí, Seydlovo náměstí, ul. Palackého, a je nezastavitelná.

Památkově chráněná zástavba se charakterizuje původní gotickou parcelací, gotickým jádrem s pozdějšími úpravami nadzemní části, nepravidelnou uliční čarou,

nepravidelnou orientaci střešního hřebene, sevřenosti zástavby a jejím drobným měřítkem, nižší výškovou konstrukcí podlaží.

Pro tuto část historického jádra plátí následující regulativy:

- ✓ parcelace chráněné zástavby je neměnná; slučování parcel je nepřípustné;
- ✓ výstavba nových budov na stávajících parcelách je nepřípustná; zastavení prostorů vnitrobloků a dvorů drobnými doplňkovými stavbami, a to ani provizorními je nepřípustné;
- ✓ narovnání uličních a stavebních čar je nepřípustné,
- ✓ výška budov – jakékoliv zvětšení výšky budov je nepřípustné;
- ✓ střechy – jakékoliv změny formy, sklonu střechy (38–45 %) nebo zvýšení střešního hřebene je nepřípustné, při opravách střech je nepřípustné přesahování střechou okapu; použije se korunové krytí; pro střešní krytinu se použije rezná drážková (se stejnou šířkou drážek) maloformátová pálená taška v odstínech cihlově červené barvy; použitá střešní krytina má být bez engoby a glazury; umístění komínů z charakteristických materiálů (kamen, cihla) je přípustné pouze dle doložené historické situace; střešní okna a vikýře jsou nepřípustnými prvky na střechách objektů podkategorii A+;
- ✓ umístění solárních/ fotovoltaických článků je nepřípustné;
- ✓ umístění TV antén, včetně parabolických, klimatizací a tepelných čerpadel v pohledově exponovaných místech z úrovně chodce na fasádách a střechách, obrácených do prostoru náměstí nebo bočních ulic, je nepřípustné;
- ✓ okenní a dveřní osy – změny jsou nepřípustné, změna hloubky otvorů na fasádě je nepřípustná; změna velikosti okenních a dveřních otvorů je nepřípustná; změna původního členění oken na jednotlivá křídla proporčně odpovídající architektuře budovy, je nepřípustná; doporučený poměr š:v oken je 1:2 nebo 2:3; pro okenní rámy a dveře bude použit přírodní materiál (dřevo); pro výplně oken se použije čiré sklo; použití barevné, reflexní nebo zrcadlové výplně oken, včetně zrcadlových folií, je nepřípustné; ostění nebo šambrána bude dodržena po celém obvodu okna;
- ✓ členění výloh a výkladců parteru budov (pro komerční využití) musí být zachováno původní v původním provedení z přírodního materiálu (dřevo); kov a plast jakožto materiály provedení jsou nepřípustné;
- ✓ fasáda – obnova nebo údržba musí být realizována pouze na základě předchozího stratigrafického rozboru, materiály a technologiemi charakteristickými pro toto území, především omítkami; barevná škála fasád

musí být zachována původní nebo zvolena dle výsledků předchozích výzkumů (Kuča, Kratochvilová, Kučová 2012), nejsou přípustné kontrastní (křiklavé) barvy; je nepřipustné použití zateplovacích obkladů, lesklých nebo skleněných obkladů na průčelích a velmi hladkých povrchů z kovových a plastových materiálů;

- ✓ změna architektonického členění (rytmu) průčelí je nepřipustná;
- ✓ dekor – ochrana všech prvků dekoru; veškeré ozdobné prvky fasád musí být zachovány v původním tvaru a velikosti; při nahrazení chybějících dekoračních prvků novými tyto musí být z materiálů charakteristických pro toto území a musí působit autenticky co do tvaru, materiálového provedení, barevnosti, umístění a povrchového zpracování;
- ✓ umístění velkoplošných (světelných) reklam a poutačů (zařízení na budovách nebo pozemcích, celoplošný polep výloh, výkladců a oken) je nepřipustné; je přípustné umístění informačních prvků provozovny na fasádě formou malby do omítky, a to pouze v přízemní části budovy;
- ✓ prvky neonového osvětlení trvalé umístěné/ namontované na průčelích obrácených do reprezentačních prostor města (mimo dočasné sváteční osvětlení), jsou nepřipustné;
- ✓ oplocení pozemků z betonových prefabrikátů je nepřipustné;
- ✓ pro vjezdové brány a vrata se použije přírodní materiál (dřevo) - použití kovu je nepřipustné; pro garážová vrata se použijí příčné lamely, nikoliv vodorovné, garážová vrata mají být vyklápěcí, nikoliv rolovací;
- ✓ vydláždění dvorních prostorů a domovních průchodů tradičními materiály a jejich vhodné osvětlení, například, závěsnými lucernami;
- ✓ veřejné prostranství – jsou přípustné menší mobilní (sezonní) restaurační zahrádky (stolky se židlemi a slunečníky z materiálů a v provedení odpovídajícím historickému prostředí), které slouží jako vhodný doplněk ke službám nabízeným návštěvníkům historického jádra a které dočasným umístěním ve významném reprezentačním veřejném prostoru města nedominují nad kulturními hodnotami prostředí, nekonkurují městským kulturním ani stavebním dominantám, nezabírají příliš místa ve veřejném prostoru, nepřekáží chodcům v pohybu a nevytváří podhledové nebo průhledové bariery, u těchto mobilních zahrádek nebude použita mobilní zeleň; v případě použití markýz a slunečníků budou tyto látkové/ plátěné v příslušné barevné škále světlých neutrálních tonů;

- ✓ umístění ve veřejných prostorech celoročně zastřešených pódiových ohrazených předzahrádek restaurací, zakrývajících průčelí domu, s dalším obslužným zařízením nebo pultem, je nepřípustné;
- ✓ v případě rozšíření, oprav nebo výměny povrchů v místech zvýšené frekvence pohybu chodců bude použita dlažba.

Každá úprava památkově chráněných objektů se posuzuje individuálně. Ostatní udržovací práce na památkově chráněných objektech se mají striktně řídit zásadami památkové péče a stanovenými regulativy uvedenými v obecných podmínkách.

Navrhuje se zvětšení šířky chodníku na úkor šířky vozovky u kostela sv. Jakuba a osazení městským mobiliářem (lavičkami). Taktéž se navrhuje zvětšení prostoru pro pohyb chodců na úkor vozovky na křižovatce ulic Havlíčková a Na Klášteře a osazení tohoto úseku veřejného prostoru vhodným městským mobiliářem. Na témže veřejném prostoru se navrhuje vysázení několika dalších stromů a nízké doprovodné zeleně. V tomto prostoru se navrhuje umístit pítka a mlžidlo. Pítka a mlžidlo se taktéž navrhuje umístit na Husově náměstí.

Navrhuje se zrušení dvou pódiových předzahrádek u památkově chráněného domu č.p. 86 Český dvůr na Husově náměstí. Předzahrádky budou mít pouze stolky se židlemi, stínění bude řešeno látkovými markýzami nebo slunečníky ve světlém/neutrálním barevném provedení.

Výše uvedené regulativy stanovené pro podkategorii A+ se vztahují k následujícím blokům zástavby historického jádra města vyznačeným v mapovém výstupu: č. 2, 5, 8, 9, 12, 16, 17. U bloků č. 5 (severní fronta náměstí), 12 (východní fronta náměstí), a16 a 17 (jižní fronta náměstí) se jedná především o průčelí budov obracených do významného reprezentačního a památkově hodnotného prostoru města, Husova náměstí pěší zóny v ul. Palackého.

Tento regulační plán navrhuje rehabilitaci průčelí domu č. p. 85, ul. Pivovarská (blok č. 16).

2. Architektonicky cenné a historicky významné stavby (A, N, H)

- Architektonicky cenné stavby místního významu (podkategorie A) a
- Architektonicky cenné novostavby (podkategorie N)
- Historicky významné stavby (kategorie H)

Jedná se o památkově nechráněné architektonicky a historicky cenné stavby a architektonicky cenné novostavby včetně přilehlých pozemků – oblast s menší

koncentraci hodnot než v předchozím bodě, proto cílem je ochrana této oblasti s použitím méně striktních regulativů.

Tato část historického jádra města je nezastavitelná.

Zástavba se vyznačuje mnohdy původním gotickým jádrem na gotických parcelách, avšak po mnohočetných přestavbách a úpravách interiéru (zrušení původních kleneb) a fasád domy ztratily svůj historický vzhled, nicméně ve většině případů zachovaly původní drobné měřítko, a i po prodělaném složitém vývoji mají minimálně hodnotu „staří“. Některé budovy v pozdějších etapách vývoje území byly postaveny na sloučených parcelách a vyznačují se větším měřítkem a zjednodušením fasády. Uliční čáry byly pouze zčásti narovnány a uliční prostory částečně rozšířeny.

Pro tuto část historického jádra plátí následující regulativy:

- ✓ parcelace nechráněné architektonicky cenné zástavby je neměnná; slučování parcel je nepřipustné;
- ✓ na parcele není přípustné umísťování dalších staveb, vč. přístavení křídla k hlavní budově, s výjimkou oplocení pozemku – zachování stávající zastavěnosti parcely, hmotové, architektonické a materiálové podstaty jednotlivých budov;
- ✓ narovnání uličních a stavebních čar je nepřipustné,
- ✓ střechy – změny formy a sklonu střechy (38–45 %) jsou nepřipustné; je přípustné zvýšení střešního hřebene do + 0,5 m; při opravách střech se použije městotvorný detail jako plynulé navázání střešní krytiny na korunní (hlavní) římsu, která završuje průčelí – je nepřipustné přesahování střechou okapu; použije se korunové krytí; pro střešní krytinu je preferováno použití režné drážkové (se stejnou šířkou drážek) maloformátová pálená taška v odstínech cihlově červené barvy až hnědé barvy; je podmíněně přípustné použití velkoformátové pálené střešní krytiny, případně betonových tašek a plechové krytiny v odstínech cihlově červené až hnědé barvy (po akceptaci odůvodnění zvoleného řešení); použitá střešní krytina má být bez engoby a glazury; umístění komínů z charakteristických materiálů (kamen, cihla) je přípustné pouze dle doložené historické situace; užití střešních oken a vikýřů je nepřipustné na průčelích obrácených do významných reprezentačních a památkově hodnotných prostorů města, především do Husova náměstí, Seydlova náměstí, nám. Joachima Barranda, ul. Palackého a ul. Zámečnická, a to z důvodu narušení jednotnosti a celistvosti střešní krajiny

historického jádra města jejich užitím; je přípustné jejich užití na průčelích obrácených do dvora nebo bočních ulic, pohledové nerušící z výšky chodce a vyhlídkových míst; při opravách střech je vhodná výměna střešních vikýřů na průčelích obrácených do bočních ulic, za střešní okna menších rozměrů, střešní okna nebudou dominovat nad povrchem střechy svými rozměry;

- ✓ umístění solárních/ fotovoltaických článků je nepřípustné;
- ✓ umístění TV antén, včetně parabolických, klimatizací a tepelných čerpadel v pohledově exponovaných místech z úrovně chodce na fasádách a střechách, obrácených do prostoru náměstí nebo boční ulice, je nepřípustné; umístění technických zařízení je přípustné ve speciálních nikách menší velikosti individuálně na jednotlivých budovách podle situace bud na fasádě obrácené do dvora nebo uvnitř budovy v případě, že interiér nevykazuje známky větších hodnot;
- ✓ výška budov – zvětšení výšky budov je nežádoucí, ale je přípustné do maximální povolené hladiny zastavěnosti v území, a to v odůvodněných případech, po projednání s orgánem památkové péče a s dodržáním výšky hřebene střechy vůči okolní určující zástavbě;
- ✓ při rekonstrukci/ revitalizaci budov je doporučena výměna případných nevhodných materiálů na fasádě za charakteristické pro tento region a v charakteristickém barevném provedení (posuzuje se každá budova individuálně);
- ✓ změna ostění a velikosti fasádních otvorů na průčelích obrácených do bočních ulic je nežádoucí, do významných reprezentačních prostorů města je nepřípustná; je přípustné použití eurooken na průčelích obrácených do dvora nebo vnitrobloků; změna členění oken na průčelích obrácených do veřejných prostor je nepřípustná;
- ✓ je přípustné využití zaskleného venkovního výtahu pouze na stávajících budovách památkově nechráněných, a to zabudováním do průčelí obráceném směrem do dvora, a jako součást budovy;
- ✓ pro překonání výškového rozdílu mezi parterem budovy a terénem jsou doporučeny vnitřní schody za vchodovými dveřmi;
- ✓ je přípustné umístění neosvětlených vystrčených poutačů/ reklam provozovaných na fasádách budov, a to v co nejmenší velikosti a charakteristickém provedení z materiálů odpovídajících prostředí historického jádra (sklo, keramika, kov, dřevo);

- ✓ dláždění dvorních prostorů a domovních průchodů bude provedeno tradičními materiály a vhodné osvětleno;
- ✓ je přípustné použití zateplovacích obkladů průčelí obrácených do dvora nebo vnitrobloků;
- ✓ použití lesklých nebo skleněných obkladů na průčelích obrácených do věřených prostor, a velmi hladkých povrchů z kovových a plastových materiálů je nepřípustné;
- ✓ oplocení pozemků z betonových prefabrikátů je nepřípustné;
- ✓ jsou přípustné menší mobilní (sezonní) restaurační zahrádky (stolky se židlemi a slunečníky z materiálů a v provedení odpovídajícím historickému prostředí;
- ✓ v případě použití markýz a slunečníků budou tyto z tradičních materiálů (látkové/ plátěné) v příslušné barevné škále světlých neutrálních tonů.
- ✓ umístění prvků neonového osvětlení trvalé umístěné/ namontované na průčelí mimo dočasné svátečního osvětlení, zejména v pohledově exponovaných místech z úrovně chodce,
- ✓ umístění ve veřejných prostorech celoročně zastřešených pódiových ohrazených předzahrádek restaurací, zakrývajících průčelí domu, s dalším obslužným zařízením nebo pultem.

Navrhuje se zrušení pódiové celoročně zastřešené předzahrádky u nárožního domu č.p. 175 na Husově náměstí. Vybavení předzahrádky bude ze stolků se židlemi, stínění bude řešeno látkovou markýzou nebo slunečníky ve světlém/ neutrálním barevném provedení.

Další úpravy se řídí stanovenými regulativy (viz obecné podmínky).

Výše uvedené regulativy stanovené pro podkategorii A, N a kategorii H se vztahují k následujícím blokům zástavby historického jádra města vyznačeným v mapovém výstupu: č. 1, 3, 4, 7, 10, 15. Jedná se především o části bloků obrácených do významných reprezentačních prostorů města (Husovo náměstí, Seydlovo náměstí, pěší zóna v ul. Palackého, ul. Zámečnická, Dolnohradební, nám. Joachima Barranda).

Na základě osobní konzultaci na Národním památkovém ústavu územního odborného pracoviště Středních Čech v Praze tento regulační plán navrhuje rehabilitaci průčelí domů č. p. 26, ul. Kostelní, č. p. 28 ul. Palackého (blok č. 10), č. p. 36 Husovo náměstí (blok č. 4) a č. p. 76 Husovo náměstí.

3. Ostatní kategorie staveb

- Stavby památkově nehodnotné, hmotově nerušící (kategorie C)
- Stavby památkově hmotově nebo architektonicky rušivé (kategorie D)

Jedná se o novodobou zástavbu (2. pol. 20. st., bez historické a stávající architektonické hodnoty, do budoucna se může změnit), včetně přilehlých pozemků – na místě zaniklé zástavby s dodržáním původního půdorysu.

Tato část MPZ Beroun je regulovaně zastavitelná s vyznačením pozemků s možným zastavením novými budovami (proluky) a pro úpravu (zvětšení výšky, změny tvaru střechy, vikýře) stávající zástavby do maximálně přípustného počtu podlaží.

Tento typ zástavby se charakterizuje rozšířením uličního prostoru, větším měřítkem zástavby, při dodržení maximálního počtu podlaží se vyznačuje větší architektonickou výškou podlaží, použitím prvků moderní architektury, plastu a kovu na fasádách, většími plochami skla na průčelích, zjednodušením fasád bez použití dekoru, častý jsou balkony a lodžie, netradiční tvar průčelí a netradiční barvy fasád, obytná podkroví, naddimenzované mnohočetné vikýře, garážová stání v přízemní části budovy, některé budovy mají plochou střechu. Většina budov novodobé zástavby má smíšenou funkci – zpravidla obytné patro s komerčně využívaným parterem. Pouze minimální počet novodobé zástavby má v MPZ Beroun čistě obytnou funkci.

Pro tento typ zástavby jsou stanoveny obecné zásady regulativ:

- ✓ slučování parcel je nepřípustné;
- ✓ narovnání uličních čar je nepřípustné;
- ✓ hmotově a architektonicky narušení prostředí MPZ Beroun je nepřípustné;
- ✓ materiálově a barevně nerespektování prostředí MPZ Beroun je nepřípustné;
- ✓ umístění technických zařízení na průčelích a fasádách orientovaných do uličního (veřejného) prostor je nepřípustné;
- ✓ eurookna jsou přípustná na dvorových průčelích;
- ✓ reklamy na fasádách v kontrastních neonových barvách jsou nepřípustné; jsou přípustné poutače ve formě nesvětelných výstrčí (blok č. 11, 13 a 18) a poutače ve formě světelných výstrčí pro blok č. 6 (moderní architektura), 20, 21;
- ✓ úprava a zvýšení střechy je přípustné dle stanovených regulativ (viz obecné podmínky), avšak nesmí překročit výškově hladinu okolní zástavby;

- ✓ umístění solárních/ fotovoltaických článků je nepřipustné;
- ✓ výška budov – je podmíněně přípustné zvýšení do + 1 m;
- ✓ na fasádě je přípustné použití zateplovacích obkladů;
- ✓ je žádoucí členění oken;
- ✓ jsou přípustné menší mobilní zahrádky se stolky a židlemi ve veřejných prostorech.

Navrhuje se zrušení pódiové předzahrádky na ploše proluky parcelní číslo 191 naproti nárožnímu domu č.p. 105 v ul. Pivovarská. Vybavení předzahrádky bude ze stolků se židlemi, stínění bude řešeno látkovými slunečníky ve světlém/ neutrálním barevném provedení.

Další úpravy se řídí stanovenými regulativy (viz obecné podmínky).

Vztahuje k blokům na mapě vyznačenými č. 6, 11, 13, 14,18, 19, 20, 21.

Blok č. 14 je tvořen budovou obytného čtyřpatrového obytného domu, jehož fasáda a střecha byla barevně přizpůsobena charakteru centra města a okolní zástavbě pro minimalizaci vizuálního negativního působení v historickém jádru města. Návrh je při obnově fasády dodržovat barevnou škálu charakteristickou pro MPZ Beroun.

Pro celé území MPZ Beroun mimo zákaz užití solárních/ fotovoltaických článků, platí další, obecné regulativy:

- při rekonstrukcích stávajících objektů a výstavbě nových budov nemají střešní vikýře být naddimenzovány co do velikosti a četnosti, nemají být souvislé a nesmí dominovat nad střešní plochou;
- ploché střechy jsou v MPZ Beroun nepřipustné, zejména v pohledově exponovaných místech obrácených do hlavních reprezentačních prostorů města;
- v případě komerčního využití parterů budov nebudou tyto prostory zvětšovány na úkor veřejných prostorů;
- technické sítě nebudou vedeny pod plochami veřejné zeleně, aby kořenový systém vzrostlé zeleně/ dřevin nebyl poškozen;
- pro garážová vrata je podmíněně přípustné použití kovu s povrchem imitujícím barvu dřeva (speciálně upravené lamely);
- pro udržovací prací na stávajících památkově chráněných objektech a taktéž objektech architektonicky a historicky cenných, musí být použity materiály charakteristické pro toto území.

- použití městotvorného detailu jako plynulého navázání střešní krytiny na korunní (hlavní) římsu, která završuje průčelí (tento detail, typicky pro venkovskou architekturu, má několik novodobých domů v ul. Havlíčková);
- u případných novostaveb je přípustný rozdíl ve výšce hlavní římsy +/- 0,3 m oproti sousednímu objektu a přilehlé celé ulici (je nutno posoudit ucelenost celé uliční fronty);
- u případných novostaveb musí být dodržen rytmus průčelí jako u sousedních/ přilehlých objektů;
- v případě vandalismu (poničením fasád, výloh, oplocení nebo vjezdových brán či garážových vrat graffiti, rozbití skleněných výplní oken nebo výloh v parteru) tyto závady budou neprodleně odstraněny.

V historickém jádru města musí být dodržena stávající hladina zastavení.

V ÚP Beroun 2017 se uvádí, že „průměrná konstrukční výška podlaží“ je „v rozmezí cca 2,75 až 3,25 m“ (ve schvalované změně č. 4 ÚP Beroun se uvádí horní hranice rozmezí 3,30 m) „s ohledem na kontext okolní zástavby“ (ÚP Beroun 2017), přičemž klíčovým parametrem je působení stavby s přihlédnutím ke kontextu a měřítku okolní zástavby. Tato výška se vztahuje především k novodobé zástavbě. Starší typy zástavby mají variabilní konstrukční výšku podlaží, zpravidla nižší.

Výška památkově chráněných objektů bude zachována beze změn. U památkově nechráněných architektonicky hodnotných a historicky významných staveb a jejich souborů je přípustné zvýšení hřebene střechy v rozsahu do +0,5 m s přihlédnutím ke kompozičním vztahům, panoramatu a horizontu města, rovněž jako i jednoznačné působnosti kulturně historických a stavebních dominant historického jádra. Na základě osobní konzultace na územním odborném pracovišti Středních Čech v Praze Národního památkového ústavu je v MPZ Beroun doporučeno spíše snižování výšky zástavby než její zvyšování.

Veřejné prostory historického jádra budou upraveny v souladu s historickým kontextem.

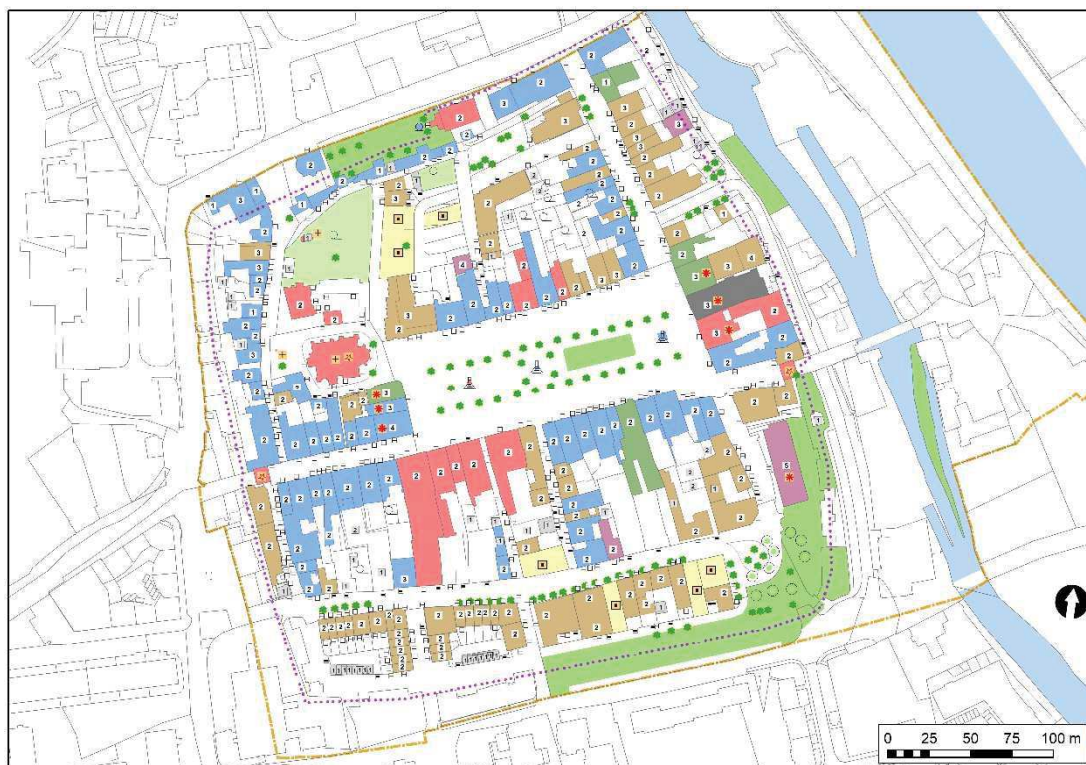
Tento návrh regulačního plánu upravuje umístění drobného mobiliáře ve veřejném prostoru následně:

- mobilní lavičky a osvětlení veřejného prostoru vzhledem a řemeslným provedením vycházejícím z kontextu prostředí historického jádra města a na základě historicky doložených podkladů budou ze dřeva a litiny v tmavších

- barvách (lavičky), z litiny a skla (osvětlení, kopie historických svítidel), tento druh mobiliáře bude na území celé MPZ Beroun proveden ve stejném stylu,
- díla drobné architektury (plastiky a sochy v kvalitě uměleckořemeslného provedení odpovídající prostředí historického jádra města);
 - stojany na kola;
 - pítka nebo mlžidlo v prostoru Husova náměstí, na zvětšené ploše pro relaxaci za kostelem sv. Jakuba na místě pro relaxaci na křižovatce ul. Havlíčková a Na Klášteře;
 - poštovní schránky a informační tabule umístěné ve veřejném prostoru, musí vzhledově a materiálově respektovat prostředí MPZ Beroun;
 - ve významných reprezentačních veřejných prostorech MPZ Beroun (viz výše) nebudou umístěny trvalé ani mobilní stánky nebo prodejní pulty za účelem celoročního nebo sezonního prodeje zboží/ občerstvení, s výjimkou tradičních pravidelných trhů v prostoru Husova náměstí a přilehlých ulicích,
 - ve významných reprezentačních veřejných prostorech MPZ Beroun je nepřijatelné umístění nadzemních sběrných nádob (kontejnerů) na tříděný a směsný odpad (mají být umístěny pod terénem); v těchto prostorech nad terénem budou umístěny odpadkové koše;
 - drobný mobiliář bude pro celou MPZ Beroun v jednotném provedení respektujícím vzhledově a materiálově historické prostředí MPZ Beroun; všude, kde je to vhodné, bude vysazena popínavá zeleň; dřeviny ve významných reprezentačních prostorech budou upravovány tak, aby nezakrývaly městské dominanty a významné památkové chráněné objekty.

V návaznosti na územní studii z roku 2018 upravuje tento návrh regulačního plánu zvětšení ploch pro chodce (rozšířením chodníků) na úkor dopravním komunikacím ve veřejném prostoru Husova náměstí a prostoru bezprostředně u kostela sv. Jakuba (ze strany Husova náměstí) a s tím související úpravou terénu dlážděním a umístěním drobného mobiliáře v tomto prostoru.

Dále návrh regulačního plánu řeší úpravu povrchu terénu, posílení vzrostlé zeleně, umístění drobného mobiliáře, včetně osvětlení veřejného prostoru na křižovatce ulic Havlíčková a Na Klášteře (taktéž v souladu s územní studií (2018) v návaznosti na tyto návrhy upravuje řešení dopravního systému.

Obr. 159. Dílčí výstup prostorové regulace návrhu regulačního plánu historického jádra Beroun č. 1. Zpracování vlastní

Podkladem k tomuto mapovému výstupu posloužila původní mapa zpracovaného památkového vyhodnocení jednotlivých objektů v historickém jádru Berouna. Na tomto mapovém výstupu je znázorněno vymezení MPZ Beroun, vymezení řešeného území, vodní toky, stávající podlažnost jednotlivých budov, kulturně historické dominanty, městské stavební dominanty, sakrální stavby a bodově označena Boží muka u kostela sv. Jakuba, proluky k zastavení, vstupy do budov a vjezdy, zahrady, parkově upravená zeleň, trávník na Husově náměstí, stávající stromy, navrhované stromy na ploše na křižovatce ulic Havlíčková a Na Klášteře, vodní prvek u Duslovy víly, sochy, monumenty (viz souhrnná legenda k mapovým výstupům na obr. 161).

Obr. 160. Dílčí výstup prostorové regulace návrhu regulačního plánu historického jádra Beroun č. 2. Zpracování vlastní

Podkladem k tomuto mapovému výstupu slouží katastrální mapa Berouna. Na tomto mapovém výstupu je mimo vymezení MPZ Beroun a vymezení řešeného území znázorněno stávající zastřešení, kde zelená barva znamená šikmé zastřešení a růžová barva značí ploché zastřešení, přípustné vikýře, přípustné vikýře do dvora, přípustná střešní okna do dvora, průčelí jednotlivých budov k ochraně, navržené zvětšení prostoru pro chodce na úkor vozovky u kostela sv. Jakuba a na křižovatce ulic Havlíčková a Na Klášteře, opětovně stávající a navrhované stromy, veřejné průchody, domovní průchody a průjezdy, podloubí, uliční a stavební čáry, stávající restaurační předzahrádky a významné reprezentační prostory města (viz souhrnná legenda k mapovým výstupům na obr. 161).

Legenda

- přípustná střešní okna do dvora
- přípustné vikýře
- přípustné vikýře do dvora
- čísla
- vstup
- vjezd
- stavební čára uzavřená
- stavební čára otevřená
- závazná stavební čára
- nepřekročitelná stavební čára
- zvětšení prostoru
- uliční čára
- podloubí
- průčelí k ochraně
- stávající stromy
- 1 1.NP hlavní stavby
- 2 2.NP hlavní stavby
- 3 3.NP hlavní stavby
- 4 4.NP hlavní stavby
- 5 5.NP hlavní stavby
- 1.NP doplňkové stavby
- 2.NP doplňkové stavby
- vhodné k zastavění
- kulturně historické dominanty
- stavební dominanty
- kostely, kaple
- zahrada
- vodní prvek
- navrhované stromy
- monumenty, sochy

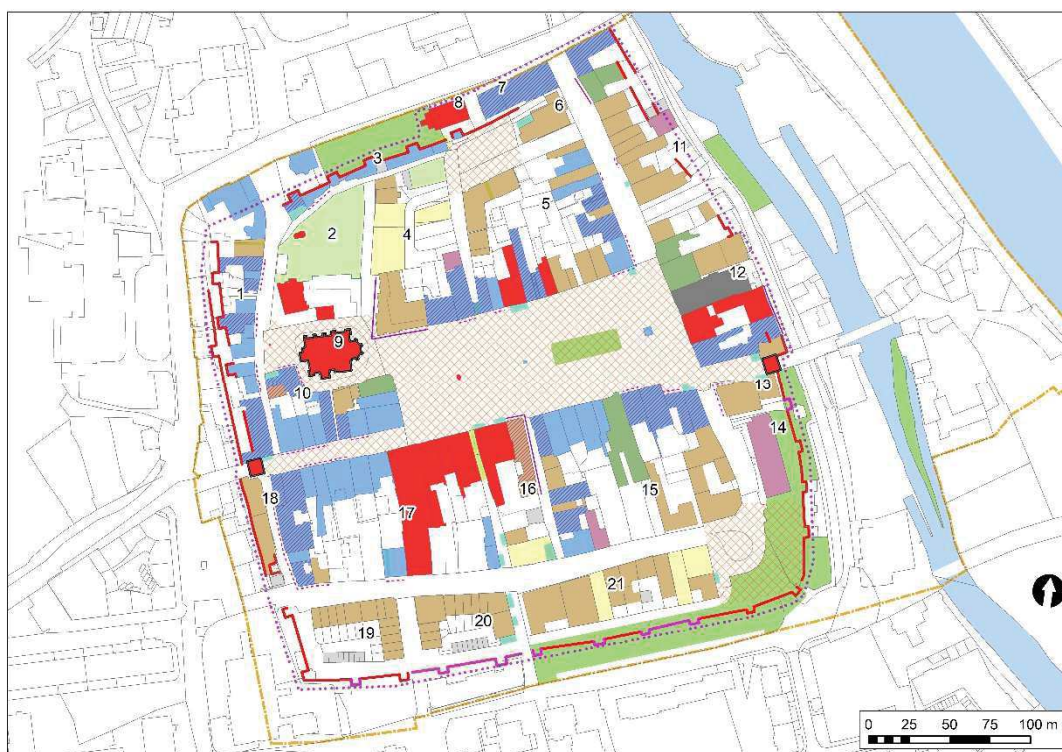
- zastřešení šikmé
- zastřešení ploché
- vymezení MPZ
- řešené území
- významné stavební dominanty
- dochované nad terénem
- zjištěné archeologicky

- Architektonicky cenné stavby nadmístního významu
- Architektonicky cenné stavby místního významu
- Architektonicky cenné novostavby
- Historicky významné stavby
- stavby památkově nehodnotné, hmotově nerušící
- stavby památkově hmotově, nebo architektonicky rušivé
- stavby ostatní
- zásadně narušená (rušivá) fasáda
- částečně narušená (rušivá) fasáda

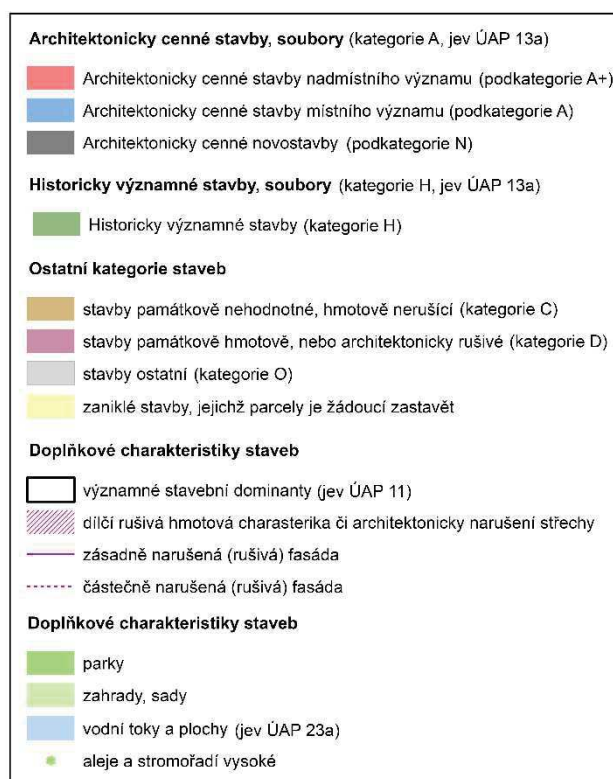
- významné plochy
- předzahrádky
- průchody veřejné
- průchody
- zaniklé stavby, jejichž parcely je žádoucí zastavět
- vodní toky a plochy
- parky
- zahrady, sady
- dílčí rušivá hmotová charakterika či architektonicky narušení střechy

Legenda	
	přípustná střešní okna do dvora
	přípustné vikýře
	přípustné vikýře do dvora
	čísla
	vstup
	vjezd
	stavební čára uzavřená
	stavební čára otevřená
	závazná stavební čára
	nepřekročitelná stavební čára
	zvětšení prostoru
	uliční čára
	podloubí
	průčelí k ochraně
	stávající stromy
1	1.NP hlavní stavby
2	2.NP hlavní stavby
3	3.NP hlavní stavby
4	4.NP hlavní stavby
5	5.NP hlavní stavby
	1.NP doplňkové stavby
	2.NP doplňkové stavby
	vhodné k zastavění
	kulturně historické dominanty
	stavbní dominanty
	kostely, kaple
	zahrada
	vodní prvek
	navrhované stromy
	monumenty, sochy
	zastřešení šikmé
	zastřešení ploché
	vymezení MPZ
	řešené území
	významné stavební dominanty
	dochované nad terénem
	zjištěné archeologicky
	Architektonicky cenné stavby nadmístního významu
	Architektonicky cenné stavby místního významu
	Architektonicky cenné novostavby
	Historicky významné stavby
	stavby památkově nehodnotné, hmotově nerušící
	stavby památkově hmotově, nebo architektonicky rušivé
	stavby ostatní
	zásadně narušená (rušivá) fasáda
	částečně narušená (rušivá) fasáda
	významné plochy
	předzahrádky
	průchody veřejné
	průchody
	zaniklé stavby, jejichž parcely je žádoucí zastavět
	vodní toky a plochy
	parky
	zahrady, sady
	dílčí rušivá hmotová charakterika či architektonicky narušení střechy

Obr. 161. Souhrnná legenda k mapovým výstupům na obr. 150 a 160. Zpracování vlastní.

Obr. 161. Původní mapa památkového vyhodnocení historického jádra Berouna s uvedením čísel bloků zástavby. Dílčí výstup prostorové regulace návrhu regulačního plánu historického jádra Beroun č. 3. Zpracování vlastní

Obr. 162. Legenda k mapě na obr. 161. Zpracování vlastní

7 Diskuse

Na základě výsledků této diplomové práce, jež jsou obsahem kapitoly 6 Návrh, jak s těmito hodnotami dále zacházet, hrubý návrh regulativů regulačního plánu lze uvést stručnou rekapitulaci těchto výsledků.

V první fázi praktické části práce byla provedena inventarizace a hodnocení řešeného území na základě vlastního terénního průzkumu, veřejně dostupných informací z Památkového katalogu NPÚ, SHP Beroun (1969), Metodiky identifikace a klasifikace území s urbanistickými hodnotami (Kuča, Kučová 2015) a Metodiky klasifikace staveb podle památkové hodnoty (Kuča, Kučová 2015), výsledkem čehož je mapa památkového vyhodnocení zástavby historického jádra Berouna znázorňující jednotlivé stavby dle příslušných kategorií v souladu s výše uvedenými metodikami autorů Kuča, Kučová (2015) a souhrnná tabulka inventarizace a rozboru zástavby v řešeném území obsahující celkem 156 budov. Na základě tohoto vyhodnocení byl v další fázi práce zpracován hrubý návrh regulačního plánu obsahující textovou a mapovou část. V textové části je odůvodněno rozdělení zástavby historického jádra Berouna dle kategorie zástavby podle její architektonické a/nebo historické hodnoty plynoucí z předchozího vyhodnocení a uveden hrubý návrh regulativů pro každou kategorii zvlášť (přísnější pro území s větší koncentrací hodnot, více rozvolněný pro území vykazující menší podíl hodnot).

Pro účely této práce nebylo dodrženo členění textové části územního plánu dle metodického pokynu MMR (2024). Funkční regulace nebyla předmětem zpracování tohoto návrhu. Cílem bylo zpracovat hrubý návrh prostorové regulace, jejíž nejdůležitější aspekty jako vymezení MPZ Beroun, vymezení řešeného území, kulturní památky, kulturně historické dominanty, podlažnost, typ zastřešení, umístění vikýřů a střešních oken, významný veřejný prostor, parcely k možnému zastavení (proluky) se podařilo zohlednit ve zpracovaném výkresu. Všechny hodnoty historického jádra Berouna uvedené nebo zmíněné v praktické části (např., průhledy, pohledově exponovaná místa, pohledově exponovaná část průčelí, barevnost fasád apod.) a mnoho regulativů navrhovaných v textové části však nakonec nebylo možné znázornit ve zpracované mapě z důvodu nečitelnosti výsledného mapového výstupu.

Během zpracování vlastního návrhu regulačního plánu byly porovnány celkem 4 platné regulační plány ve smyslu postupu řešení prostorové regulace a výsledného mapového zohlednění této prostorové regulace v mapových výstupech. Jedná se především o Regulační plán Anenská, Regulační plán Brandýs nad Labem (MPZ Brandýs nad Labem), Regulační plán městské památkové rezervace Kolín a regulační plán centra města Říčany.

RP Anenská dělí území v textové části na 4 typy podle historické, typologické, urbanistické a architektonické charakteristiky těchto území a dle uvedených typů stanoví jejich regulaci – architektonické podmínky stavebních zásahů, dále klasifikuje stávající objekty do 5 skupin podle stupně ochrany. Zařídění do jednotlivých skupin je uskutečněno na základě architektonické a historické hodnoty objektů vycházejících z SHP a konzultací s orgánem památkové péče. Hlavní plán obsahuje prostorovou regulaci jako počet nadpodlaží, regulaci střešních úprav, uliční a stavební čáry, nezastavitelné plochy, pochůzí a pojezdné plochy, stupeň ochrany jednotlivých objektů. Jednotlivé bloky zástavby jsou v řešeném území očíslovány (RP Anenská).

Regulační plán Brandýs nad Labem má v samostatném mapovém výstupu zahrnutý vybrané památkově hodnotné prostory. V hlavním výkresu prostorové regulace je zohledněna podlažnost, stavební a uliční čáry, typ zastřešení (šikmé nebo ploché), podzemní objekty; území je tříděno do 3 skupin dle zastavitelnosti – území s obecnými pravidly zastavitelnosti, území nezastavitelné, území s regulovanou zastavitelností. V textové části je uveden celkem podrobný výčet regulativů, vztahujících se k celé MPZ Brandýs nad Labem, vymezená území s regulovanou zastavitelností jsou zaříděna do přehledné tabulky (Brandýs nad Labem).

Regulační plán městské památkové rezervace Kolín se zaměřuje na památkové hodnoty již více a v textové části RP se podmínkám pro ochranu hodnot a charakteru území je věnována celá kapitola s uvedením regulativů, opět pro celé území MPR Kolín. Mimo hlavní výkres s uvedením podlažnosti stávající zástavby, možností zastavení parcel, typu zastřešení, uličních a stavebních čar, urbanistické kompozice, je nedílnou součástí RP samostatný výkres hodnot. Do tohoto výkresu jsou zahrnuty hodnotné stavby, hodnotná prostranství, urbanistické kompozice, hodnotná místa pohledů, památkově chráněné hodnoty (RP městské památkové rezervace Kolín).

Regulační plán centra města Říčany. Koncentrace hodnot v tomto území není vysoká, proto budovy památkově chráněné a budovy významné pro charakter

města jako i budovy na dožití a budovy k asanaci jsou součástí hlavního výkresu. Tento výkres také zahrnuje zákres uličních a stavebních čar a rozhraní hodnot (maximální podlažnosti / maximální výšky korunní římsy) (RP centra města Říčany).

8 Závěr a přínos práce

Jak je patrné z předchozí kapitoly na příkladu 4 zpracování regulačních plánů, způsoby jejich řešení, metody pro navrhování regulativů a uplatnění těchto regulativů ve výkresech (zpravidla v samostatném výkresu prostorové regulace) se poněkud liší.

Autorkou byl zvolen postup navrhování regulativů prostorové regulace s podobným zatříděním jednotlivých území v řešené lokalitě jako v případě RP Anenská, a to s přihlédnutím k architektonickým a/ nebo historickým hodnotám zástavby v MPZ Beroun.

Práce ukázala, že pro účinnou ochranu památkových hodnot v MPZ Beroun však chybí vhodné nástroje a legislativní dokumentace. Jak bylo již zmíněno výše, právní akt vyhlášení historického jádra Berouna městskou památkovou zónou, vyhláška MK ČR č. 476/1992 Sb. ze dne 10.9.1992 o prohlášení území historických jader vybraných měst za památkové zóny, neobsahuje jednoznačně definovaný předmět a způsob ochrany hodnot v tomto území. Pro MPZ Beroun chybí plán ochrany městské památkové zóny. Proto vhodným nástrojem pro ochranu městského historického jádra se jeví územní plánování. Obecné regulativy obsazené v ÚP Beroun platné pro území celé obce však neposkytují (ani nemohou ze své podstaty poskytnout) adekvátní ochranu památkových hodnot v přesně vymezené lokalitě na území obce. Z tohoto důvodu jako nejvhodnější řešení se nabízí pořízení regulačního plánu pro historické jádro města.

Samozřejmě, je vždy důležité volit regulační prvky s ohledem na charakter a typ řešeného území (Maier 2004) tak, aby nastavení regulativů reflektovalo stávající situaci v území a poskytovalo prostor pro trvalou ochranu hodnot v tomto území. Na závěr lze konstatovat, že z pohledu památkové péče je tendence regulativy spíše zpřísnovat nežli rozvolňovat, což logicky ne vždy se setkává s pochopením na straně druhé – vlastníků památkové cenných objektů nebo podnikatelů provozujících služby v takovýchto objektech. V každém případě konečná podoba nastavení regulativů „na míru“ konkrétnímu území je vždy předmětem veřejných diskusí a případných vznesených námitek.

Jesenský (2015) trefně vystihuje, že podstatou každé památky jsou hodnoty, které však mají vlastnost se měnit, proto snaha o neměnnost památky jako takové je, dle autora článku, metodologickým nonsensem z hlediska památkové péče.

Dalším problémem z hlediska platné památkové dokumentace ve vztahu k MPZ Beroun se jeví zastaralost SHP Beroun z roku 1969 a mapový podklad k tomuto stavebně historickému průzkumu (viz podkapitola 5.1.5 Památkové dokumenty). Z tohoto důvodu lze doporučit zpracování doplnění původního SHP, případně jeho aktualizaci, s vyhotovením pasportizace všech hodnotných stavebně historických prvků v dotčeném území.

Na základě terénního průzkumu a provedeného vyhodnocení lze konstatovat, že nehledě na četné stavební zásahy provedené v centru starého města v minulosti (byť někdy se sporným výsledkem), bývalé královské město Beroun rozhodně stále má zajímavé hodnotné objekty a soubory, které si jistě zaslouží vhodnou ochranu.

9 Literatura

BEČKA, Marek, MAIER, Karel, DODOKOVÁ, Alena. Hodnoty v koncepci územního plánu. In: Seminář – Výzkum pro řešení regionálních disparit v České republice. Ataco s. r. o., Ostrava, 2010

BENKOVÁ, M., CHARVÁT, P., MATOUŠEK, V. Zástavba města Berouna ve 13. století. *Archaeologia historica*. 20/1995 č. 1. Ústav archeologie a muzeologie FF MU. Trvalý odkaz (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/140116>

CÍLEK, Václav a kol. Vstoupit do krajiny: o přírodě a paměti středních Čech. Praha: Dokořán, 2004

ČÁKA, Jan. Podbrdskem od městečka k městu. Nakladatelství Litomyšl: Paseka, 2001. ISBN 80-7185-400-X

ČAPKOVÁ, Jana a kol. Berounsko. Nástin přírodních poměrů a historického vývoje do současnosti na území okresu Beroun. Praha: Středočeské nakladatelství a knihkupectví, 1978

DOSTAL, Oldřich. Československá historická města. Praha: Orbis, 1974

DOUBRAVA, Vilém. Středními Čechami: stručný illustrovaný průvodce nejširším okolím Prahy, Posázavím, Berounskem, Středohořím, Turnovskem a Jičínskem. Žižkov: V. Doubrava, 1906

GARKISCH, Miloš a kol. Berounsko. Doteky minulosti. Beroun: Okresní úřad Beroun, 1998. ISBN 80-238-3058-9

HANÁK, Marek. Urbanistická hodnota zástavby a její ochrana. Praha: Moderní obec, 10/2014 (online) cit. 2024.2.16 dostupné z <https://moderniobec.cz/urbanisticka-hodnota-zastavby-a-ajeji-ochrana/>

HRŮZA, Jiří. Vývoj urbanismu I. Praha: ČVUT, Fakulta architektury, 1995. ISBN 80-01-01342-1

JESENSKÝ, Vít. K teorii památkové hodnoty a hodnocení památek. Památky západních Čech V–2015. Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Plzni, Prešovská 7, 306 37 Plzeň. Nakladatelství Jalna. Plzeň 2015. ISBN 978-80-85035-45-9 (online) cit. 2023.11.11 dostupné z [Památky západních Čech 5/2015 - Národní památkový ústav \(npu.cz\)](#)

KLÁPŠTĚ, Jan. Proměna českých zemí ve středověku. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2012. ISBN 978-80-7422-140-8

KUČA, Karel. Poznámky ke kompozici ortogonálních městských lokací v Čechách. Archaeologia historica. 20/1995 č. 1. Ústav archeologie a muzeologie FF MU (online) cit. 2023.20.6 dostupný z <https://hdl.handle.net/11222.digilib/140116>

KUČA, Karel. Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha: Libri, 1996. ISBN 80-85983-12-5.

KUČA, Karel, KRATOCHVÍLOVÁ, Irena, KUČOVÁ, Věra. Planý ochrany památkových rezervací a památkových zón. Národní památkový ústav, ústřední pracoviště v Praze. Praha 2012 (online) cit. 2024.2.12 dostupné z <https://emuzeum.cz/admin/files/metodika-planu-ochrany.pdf>

KUČOVÁ, Věra, BUKOVIČOVÁ, Olga. Světové dědictví a Česká republika. Národní památkový ústav, generální ředitelství. Tiskárna HELBICH, a. s., Valchařská 36, CZ 614 00 Brno. ISBN 978-80-7480-168-6 (online) cit. 2024.2.2013 dostupné z <https://www.npu.cz/portal/o-nas/npu-a-pamatkova-pece/pamatky-a-pamatkova-pece/pamatkovy-fond/pamatky-s-mezinarodnim-staturem/fotografie%20pamatek%20UNESCO/svetove-dedictvi.pdf>

KUČA, Karel a Věra KUČOVÁ. Principy památkového urbanismu. Praha: Nakladatelství JALNA, 2000. ISBN 80-862-3415-0.

KUČA, Karel, Věra KUČOVÁ a Karel KIBIC. Novostavby v památkově chráněných sídlech. Praha: Národní památkový ústav, ústřední pracoviště, 2004. Odborné a metodické publikace (Národní památkový ústav). ISBN 80-862-3454-1.

KUČA, Karel a Věra KUČOVÁ. Metodika identifikace a klasifikace území s urbanistickými hodnotami. Praha: Národní památkový ústav, 2015. Odborné a metodické publikace (Národní památkový ústav). ISBN 978-80-7480-025-2.

KUČA, Karel a Věra KUČOVÁ. Metodika klasifikace staveb podle památkové hodnoty. Praha: Národní památkový ústav, 2015. Odborné a metodické publikace (Národní památkový ústav). ISBN 978-80-7480-026-9.

KUČA, Karel, Věra KUČOVÁ a Karel KIBIC. Novostavby v památkově chráněných sídlech. Praha: Národní památkový ústav, ústřední pracoviště, 2004. Odborné a metodické publikace (Národní památkový ústav). ISBN 80-862-3454-1

KUČOVÁ, Věra, BUKOVIČOVÁ, Olga. Světové dědictví a Česká republika. Národní památkový ústav, generální ředitelství. Praha. 2022

LÍBAL, Dobroslav, HEROUTOVÁ, Marie, MACHÁČKOVÁ, J., MUK, Jan, MUKOVÁ, Jiřina, PENNIGER, Radovan. Beroun stavebně historický průzkum. Praha 1969

MÁCHA, A., 18. 5. 2023: Použitelnost nového stavebního zákona v období od 1. 7. 2023 do 30. 6. 2024 (online) cit. 2023. 6. 20, dostupné z <https://www.sagit.cz/info/pouzitelnost-noveho-stavebniho-zakona>

MACHART, Kameel. Muž na (berounské) radnici (online) cit. 2024.2.2 dostupné z <https://www.machart.cz/detail-grafika/muz-na-berounske-radnici>

MAIER, Karel. Územní plánování. Praha: Vydavatelství ČVUT, 2000. ISBN 80-01-02240-4.

MAIER, Karel a kolektiv. Udržitelný rozvoj území. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4198-7

MAIER, Karel. Názvosloví, příklady metodiky a symboliky užívané pro zpracování regulačních plánů Regulační prvky. Praha: ČVUT, 2004. Materiál z výzkumného úkolu MSM 210000026 „Proměny urbanismu“ (online) cit. 2024.2.8 dostupné z <https://docplayer.cz/3880628-Nazvoslovi-priklady-metodiky-a-symboliky-uzivane-pro-zpracovani-regulacnich-planu-regulacni-prvky.html>

NĚMEC, Jiří, KRISE, Jindřich. Urbanismus zonální, sídelní, regionální struktury a jejich územní plánování. Praha: ČVUT, 1980

RAZÍM, Vladislav Středověké opevnění města Berouna. Nakladatelství Vega-L, 2003. ISBN: 80-86757-09-9

RBM: Regesta diplomatica et epistolaria Bohemiae et Moraviae. Vol. II. ed. J. Emler, Pragae 1870

Charakter a struktura zástavby venkovských sídel v územních plánech. Ministerstvo pro místní rozvoj. Praha 2018 (online) cit. 2024.2.20 dostupné z <https://mmr.gov.cz/getmedia/c55ff4b5-d44a-4ac1-9cf7-a09f9ef0b2cd/Charakter-a-struktura-zastavby-venkovskych-sidel-v-uzemnich-planech-2018.pdf.aspx?ext=.pdf>

Sagit. Použitelnost nového stavebního zákona v období od 1. 7. 2023 do 30. 6. 2024 (online) cit. 2023.6.20 dostupné z <https://www.sagit.cz/info/pouzitelnost-noveho-stavebniho-zakona>

Ústav územního rozvoje. Limity a jiné požadavky na využití území (online) cit. 2024.2.2 dostupné z <https://www.uur.cz/publikacni-cinnost/aktualizovane-prirucky/>

Internetový portál ASPI (online) cit. 2023.7.2 dostupné z www.aspi.cz

Český statistický úřad Databáze demografických údajů za vybraná města ČR (online) cit. 2023.9.30 dostupné z <https://www.czso.cz/czso>

Standard sledovaných jevů pro územně analytické podklady obcí. Metodický návod k příloze č. 1 vyhlášky č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti. Ministerstvo pro místní rozvoj. Praha 2019 ISBN: 978-80-7538-243-6 (pdf) (online) cit. 2023.11.3 dostupné z <https://www.uur.cz/media/ryqloav4/31-metodika-uap-jevy-2019-12.pdf>

Principy a zásady urbanistické kompozice v příkladech. Ministerstvo pro místní rozvoj. Praha 2015 (online) cit. 2024.2.8 dostupné z https://mmr.gov.cz/MMR/media/MMR_MediaLib/Územní%20a%20bytová%20politik a/Územní%20plánování/2016_III_31_Principy-a-zasady-urbanisticke-kompozice-v-prikladech.pdf

Připomínky k materiálu Asociace urbanismu a územního plánování. Urbanistická koncepce a kompozice v územním plánu. Ústav územního rozvoje, Brno, 2014 (online) cit. 2024.2.8 dostupné z

www.urbanismus.cz/assets/user/akce/2014_workshop/Rozmanova_200314-091606.pdf

Veřejná prostranství aneb jak udělat veřejný prostor dobře. Implementace Politiky architektury a stavební kultury ČR. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Ústav územního rozvoje. Praha, Brno, 2019. ISBN 978-80-7538-208-5 Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. ISBN 978-80-87318-75-1 Ústav územního rozvoje (online) cit. 2024.2.8 dostupné z <https://new.uur.cz/media/fegmibh5/pa-implementace-2-2-3-2019-03-11.pdf>

Informační web územního plánování (online) cit. 2023.6.20 dostupné z <https://portal.uur.cz>

Národní památkový ústav (online) cit. 2023.6.20 dostupné z <https://www.npu.cz>

Národní památkový ústav. Územní odbor pracoviště středních Čech v Praze. Konzultace dne 9.11.2023, 29.1.2024

VOIT, Petr. Jan Willenberg. (online) <https://www.encyklopedieknihy.cz/index.php/> cit 2024.2.23

Městský úřad Beroun. Odbor územního plánování a regionálního rozvoje. Schůzka dne 22.11.2023.

Oficiální stránky města Beroun (online) cit. 2023.6.20 dostupné z <https://www.mesto-beroun.cz>

[Památky Světového dědictví v ČR | Ministerstvo zahraničních věcí České republiky \(gov.cz\)](#)

[UNESCO památky - České dědictví UNESCO \(unesco-czech.cz\)](#)

[Modrý štít – Wikipedie \(wikipedia.org\)](#)

[Prohlížení - Národní geoportál INSPIRE \(gov.cz\)](#)

[ÚSKP a SAS \(data pro ÚAP\) \(npu.cz\)](#)

<https://www.sagit.cz/info/pouzitelnost-noveho-stavebniho-zakona>

Internetový portál ASPI (<https://www.aspi.cz>, 07/2023)

TUNKA, Martin. Obsah územně plánovací dokumentace. 1. vydání. Praha: ABF, a.s., nakladatelství ARCH, edice STAVEBNÍ PRÁVO, 2003.

Český statistický úřad Databáze demografických údajů za vybraná města ČR (<https://www.czso.cz/czso>, 20.6.2023)

Informační web územního plánování (<https://portal.uur.cz>. 20. 6. 2023)

NPÚ, cit. 2023. 6. 20, dostupné z [Legislativa - Národní památkový ústav \(npu.cz\)](https://www.npu.cz) (<https://www.npu.cz>. 20. 6. 2023)

Oficiální stránky města Beroun (<https://www.mesto-beroun.cz>. 20. 6. 2023)

Internetový portál Ministerstva pro místní rozvoj ČR (MMR). Politika architektury a stavební kultury České republiky. Praha: MMR, 2015 (7. 9. 2023).

Internetový portál Ministerstva pro místní rozvoj ČR (MMR). Novelizace vyhlášky č. 500/2006 Sb. Srovnávací text vyhlášky č. 500/2006 Sb. Praha: MMR, 2018 (online) cit. 2023.9.11 dostupné z

www.fotohistorie.cz

www.ak-ansichtskarten.de

Dostalová 2021: dostupné z www.mmr.cz

Zadání regulačního plánu z podnětu nenahrazujícího územní rozhodnutí. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Ústav územního rozvoje 2024.

Územní studie krajiny SO ORP Beroun 2019. Zpracovatel: PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s. r. o., Moravská 758/95, 700 30 Ostrava – Hrabůvka (online) cit. 2023.11.19 dostupné z [Územní studie krajiny SO ORP Beroun - Oficiální stránky města Beroun \(mesto-beroun.cz\)](https://www.mesto-beroun.cz)

Standard sledovaných jevů pro územně analytické podklady obcí Metodický návod k příloze č. 1 vyhlášky č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti. Třetí přepracované vydání, 5. úplná aktualizace. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2019 (online) cit. 2023.11.19 dostupné z [Metodický návod UAP jevy 12 2019 final.pdf.aspx \(gov.cz\)](https://www.mmr.cz). ISBN: 978-80-7538-243-6 (pdf)

[Národní digitální knihovna \(ndk.cz\)](https://www.ndk.cz)

<https://htberoun.cz>

<https://geoparkbarrandien.cz/barrandien/berounsko/> cit. 2023.11.20

[Berounsko – Geopark Barrandien](http://www.berounsko-geoparkbarrandien.cz) www.

Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska 2000-2023 (online) cit. 2023.11.24 dostupné z www.historickemestoroku.cz

Ochrana přírody a krajiny, mapový portál Středočeského kraje 2023

[Historické fotografie - Beroun \(fotohistorie.cz\)](http://fotohistorie.cz)

Storzer 2022 a 2023

[Výstupní objekt VDB \(czso.cz\)](http://czso.cz)

Kulturní dědictví ([Proč je Modrý štít potřebný - Blue Shield International \(theblueshield.org\)](http://theblueshield.org))

[Světové dědictví – Wikipedie \(wikipedia.org\)](http://wikipedia.org)

[Sedmnáct českých divů světa - České dědictví UNESCO \(unesco-czech.cz\)](http://unesco-czech.cz)

[Modrý štít – Wikipedie \(wikipedia.org\)](http://wikipedia.org)

[svetove-dedictvi.pdf \(npu.cz\)](http://npu.cz)

[Regulační plán, územní plán s prvky regulačního plánu – Invicta law – advokátní kancelář \(invicta-law.cz\)](http://invicta-law.cz)

[https://www.cz-museums.cz/web/deni_v_oboru/cesky-komitet-modreho-stitu\).](https://www.cz-museums.cz/web/deni_v_oboru/cesky-komitet-modreho-stitu)

[Kučová, Bukovičová 2022 UNESCO](#)

[Vencovy pindy: Zmizelý Beroun](#)

www.hrncirsketrhy.cz/historie.htm

MMR, Neaktuální stanoviska a metodiky). – cit. 2024.3.5. ÚÚR cit. 2024.2.16

[Parlamentní listy 2012](#)

[mesto-beroun.cz/e_download.php?file=data/editor/1000cs_3.pdf&original=BPZ studie komplet 2018 11 04.pdf\)](http://mesto-beroun.cz/e_download.php?file=data/editor/1000cs_3.pdf&original=BPZ studie komplet 2018 11 04.pdf)